

**Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges  
sammanträde måndagen den 1 september 2025****Tid:**

kl. 16:00-21:30

**Lokal:**

Rådssalen

**Närvarande:**

Se bilaga

§§1-27

Justerat den 8 september 2025    Anslaget den 9 september 2025

Cecilia Brinck

Sara Stenudd

Karin Wanngård

Karin Jöback  
Sekreterare

## ÄRENDELISTA

- §1 Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) angående framkomligheten vid Brommaplansrondellen
- §2 Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) angående framkomligheten runt Klara sjö
- §3 Interpellation av Dennis Wedin (M) till stadsbyggnads- och idrottsborgarrådet Jan Valeskog (S) om 11-spelsplanen i Kristineberg
- §4 Interpellation av Per Rosencrantz (M) till finansborgarrådet Anders Österberg (S) om Socialdemokraternas handfallenhet inför gängvåldet
- §5 Bordläggning av interpellationer
- §6 Nya interpellationer
- §7 Frågestund
- §8 Mötet öppnas
- §9 Närvaro
- §10 Justering
- §11 Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2025
- §12 Valärenden i kommunfullmäktige
- §13 Revisionsberättelser rörande räkenskaper och förvaltning år 2024 för vissa institutioner utanför den egentliga kommunalförvaltningen (bihang 2025:2)
- §14 Parkeringsplan - en del av framkomlighetsstrategin och reviderade parkeringstaxeområden
- §15 Central upphandling av inkassotjänster
- §16 Genomförandebeslut gällande projekt Ny idrottshall Akallahallen, del av fastigheten Mariehamn 3
- §17 Riktlinje för införande av arbetsskor i äldreomsorgen

- §18 Hemställan till regeringen om ändring i alkohollag (2010:1622)
- §19 Förskola i Stockholm 2024 - Samlad rapport för förskola i Stockholms stad
- §20 Motion om en höghusstrategi och en uppdaterad översiktsplan
- §21 Motion om åtgärder för fler byggstarter
- §22 Motion om att staden bör tillsätta en utredning om pojkhemmet Eolshäll
- §23 Motion om förbättra skyltningen – öka cykling
- §24 Motion om kulturljudzon och idrott på Frihamnspiren
- §25 Bordlagda motioner
- §26 Nyväckta motioner
- §27 Mötet avslutas

**§ 1****Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet  
Lars Strömgren (MP) angående framkomligheten vid  
Brommaplansrondellen**

KS 2025/158

**Beslut**

Interpellationen är besvarad.

**Interpellationen**

Borgarrådet Wedin (M) har ställt en interpellation om angående framkomligheten vid Brommaplansrondellen.

Kommunfullmäktige beslutade den 17 februari 2025 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Strömgren (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**§ 2****Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet  
Lars Strömgren (MP) angående framkomligheten runt  
Klara sjö**

KS 2025/159

**Beslut**

Interpellationen är besvarad.

**Interpellationen**

Borgarrådet Wedin (M) har ställt en interpellation angående framkomligheten runt Klara sjö.

Kommunfullmäktige beslutade den 17 februari 2025 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Strömgren (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**§ 3****Interpellation av Dennis Wedin (M) till stadsbyggnads-  
och idrottsborgarrådet Jan Valeskog (S) om 11-  
spelsplanen i Kristineberg**

KS 2025/273

**Beslut**

Interpellationen är besvarad.

**Interpellationen**

Borgarrådet Wedin (M) har ställt en interpellation om om 11-spelsplanen i Kristineberg.

Kommunfullmäktige beslutade den 10 mars 2025 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Valeskog (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**§ 4**

**Interpellation av Per Rosencrantz (M) till  
finansborgarrådet Anders Österberg (S) om  
Socialdemokraternas handfallenhet inför gängvåldet  
KS 2025/276**

**Beslut**

Interpellationen är besvarad.

**Interpellationen**

Per Rosencrantz (M) har ställt en interpellation om  
Socialdemokraternas handfallenhet inför gängvåldet.

Kommunfullmäktige beslutade den 10 mars 2025 att  
interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Wanngård (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**§ 5**  
**Bordläggning av interpellationer**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna med nummer 3 och 6-22 i kungörelsen.



## **§ 6**

### **Nya interpellationer**

#### **Beslut**

1. Interpellationerna får ställas.
2. Interpellationerna bordläggs.

### **Nya interpellationer**

1. Interpellation av Dennis Wedin (M) till stadsbyggnads- och idrottsborgarrådet Jan Valeskog (S) om Nälsta ängar.  
Rotel II. Dnr KS 2025/901
2. Interpellation av Per Rosencrantz (M) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om Socialdemokraternas integrationspolitik.  
Rotel III. Dnr KS 2025/943
3. Interpellation av Nike Örbrink (KD) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om utländsk finansiering från extremister.  
Rotel I. Dnr KS 2025/1078
4. Interpellation av Nike Örbrink (KD) till stadsbyggnadsborgarrådet Jan Valeskog (S) om tvångsblandning av stadens villaområden.  
Rotel II. Dnr KS 2025/1079

**§ 7  
Frågestund****Fråga 1**

Borgarrådet Hedin (M) ställer en fråga om Hjorthagen.

Borgarrådet Ojanne (S) svarar på frågan.

**Fråga 2**

Gabriel Kroon (SD) ställer en fråga om kommer borgarrådet att ta fram en detaljplan för trädgården?

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

**Fråga 3**

Björn Ljung (L) ställer en fråga om väntetider för bygglovshantering.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

**Fråga 4**

Jonas Naddebo (C) ställer en fråga om Trädgårdens hyresavtal med exploateringskontoret.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

**Fråga 5**

Nike Örbrink (KD) ställer en fråga om svenskkunskaper i äldreomsorgen.

Borgarrådet Boucher (V) svarar på frågan.

**Fråga 6**

Borgarrådet Fjellner (M) ställer en fråga om Stockholms stads skuldsättning.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

**Fråga 7**

Liliane Åkerlund (SD) ställer en fråga om tycker borgarrådet att Sverigedemokraternas förslag om vänskapsbänkar är bra för att öka möjligheterna för sociala träffar för senior?

Borgarrådet Boucher (V) svarar på frågan.



**Fråga 8**

Borgarrådet Jönsson (L) ställer en fråga om vad avser skolborgarrådet göra åt att anmäld skolfrånvaro ökar?

Borgarrådet Bjuggren (S) svarar på frågan.



**§ 8**  
**Mötet öppnas**



**§ 9  
Närvaro**

Närvaro, se bilaga 1.

**§ 10  
Justering**

Förste vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och andre vice ordföranden Sara Stenudd (V) justerar dagens protokoll tillsammans med borgarrådet Karin Wanngård (S). Justering sker den 8 september 2025.

**§ 11****Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2025**

KS 2025/13

**Beslut**

Följande ärenden anmäls till kommunfullmäktige och noteras i protokollet:

Rapportering av ej verkställda beslut enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt Socialtjänstlagen (SoL), kvartal 1 år 2025.  
KS 2025/888

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 1 2025.  
KS 2025/891

**Högsta domstolen**

Slutligt beslut (ej särskilt uppsatt) (2025-06-18) med anledning av överklagande av kommunfullmäktiges beslut 2022-12-19 § 12 detaljplan för del av Norra Djurgården 1:1, Uggleviksreservoaren i stadsdelen Ladugårdsgärdet (vattenreservoar). Mål nr P 3798-25  
Högsta domstolen avvisar överklagandena.  
KS 2023/32-30

**Länsstyrelsen**

Stockholm Beslut (2025-07-04) gällande detaljplan - detaljplan för del av fastigheten Hjorthagen 1:3 m.fl., Gasverket Östra, del av Norra Djurgårdsstaden i stadsdelen Hjorthagen. Länsstyrelsen beslutar att inte pröva kommunens antagandebeslut i enlighet med vad som anges i 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900) PBL.  
KS 2025/493-7

**Länsstyrelsen**

Stockholm Beslut (2024-07-04) med anledning av kommunfullmäktiges beslut 2025-06-16 § 12 angående ändring av allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun gällande hundförbud på tillfälliga konstruktioner avsedda för bad samt på Marieviksbadet och vid Sjövikskajen. Länsstyrelsen finner att beslutade ändringar av de lokala ordningsföreskrifterna inte strider mot ordningslagen (1993:1617).  
KS 2025/443-10

**§ 12**  
**Valärenden i kommunfullmäktige****Avsigelser och fyllnadsval**  
KS 2025/9**Beslut**

1. Avsigelser och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag.
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

**Ärendet**

Valärenden i kommunfullmäktige den 1 september behandlas.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.



**§ 13**  
**Revisionsberättelser rörande räkenskaper och  
förvaltning år 2024 för vissa institutioner utanför den  
egentliga kommunalförvaltningen (bihang 2025:2)**  
KS 2025/934

**Beslut**

1. Direktionen för Stockholms kommuns arbetstagares understödsstiftelse beviljas ansvarsfrihet för 2024 års förvaltning.
2. För sin del beviljas styrelsen för Handelshögskolan i Stockholm ansvarsfrihet för 2024 års förvaltning.
3. Styrelsen för Stiftelsen SHIS Bostäder beviljas ansvarsfrihet för 2024 års förvaltning.
4. Styrelsen för Stiftelsen Stockholms Sjöfartshotell beviljas ansvarsfrihet för 2024 års förvaltning.
5. Styrelsen för Stiftelsen Strindbergsmuseet beviljas ansvarsfrihet för 2024 års förvaltning.
6. Styrelsen för Stiftelsen Tyrestaskogen beviljas ansvarsfrihet för 2024 års förvaltning.
7. Styrelsen för Stiftelsen Stockholms Läns Äldrecentrum beviljas ansvarsfrihet för 2024 års förvaltning.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Revisionsberättelser rörande räkenskaper och förvaltning år 2024 för vissa institutioner utanför den egentliga kommunalförvaltningen (bihang 2025:2).

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 14****Parkeringsplan - en del av framkomlighetsstrategin och reviderade parkeringstaxeområden****Hemställan från trafiknämnden**

KS 2025/688

**Beslut**

1. Parkeringsplan – en del av framkomlighetsstrategin enligt bilaga 1 till utlåtandet godkänns.
2. Reviderade parkeringstaxeområden enligt taxeområdeskarta, boendeparkeringskarta och införande av taxa 9, enligt bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
3. Trafiknämnden ges mandat att aktivera parkeringsavgifter som kommunfullmäktige har beslutat om.
4. Parkeringsstrategi och plan för gatuparkering (dnr 171-672/2016) upphör därmed att gälla.

**Reservationer**

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Parkeringsplan - en del av framkomlighetsstrategin och reviderade parkeringstaxeområden.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Johan Heinonen (S), Maria Mustonen (V) och borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Sara Svanström (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Svante Linusson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Aron Modig (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

**Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 15**  
**Central upphandling av inkassotjänster**  
KS 2025/947**Beslut**

1. Kommunstyrelsen ska genomföra central upphandling av inkassotjänster.
2. Kommunstyrelsen ska besluta om upphandlingsdokument, tilldelning av kontrakt, avbrytande av upphandling, avtalstecknande, eventuella förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder, samt att häva avtal.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del ge fullmakt, och uppmanas att ge alla bolagsstyrelser i uppdrag att ge fullmakt, till kommunstyrelsen för genomförande av upphandling av inkassotjänster med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Central upphandling av inkassotjänster.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 16****Genomförandebeslut gällande projekt Ny idrottshall  
Akallahallen, del av fastigheten Mariehamn 3****Framställan från fastighetsnämnden och idrottsnämnden**  
KS 2025/818**Beslut**

1. Fastighetsnämnden medges rätt att genomföra projekt Ny idrottshall Akallahallen, del av fastigheten Mariehamn 3, till en projektutgift som framgår av bilaga 1 till utlåtandet.
2. Utgifterna för år 2025 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2026.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Genomförandebeslut gällande projekt Ny idrottshall Akallahallen, del av fastigheten Mariehamn 3.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Maria-Elsa Salvo (S) och Martin Hansson (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 17****Riktlinje för införande av arbetsskor i äldreomsorgen****Framställan från äldrenämnden**

KS 2025/757

**Beslut**

1. Riktlinje för införandet av arbetsskor i äldreomsorgen antas enligt bilaga till utlåtandet.
2. Äldrenämnden ska ta fram tillämpningsanvisningar för införande av arbetsskor inom äldreomsorgen i egen regi samt för privat regi.

**Reservationer**

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Riktlinje för införande av arbetsskor i äldreomsorgen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Arvid Vikman Rindevall (S) och Robert Mjörnberg (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Anette Hellström (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) och Claes Nyberg (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.



### **Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 18  
Hemställan till regeringen om ändring i alkohollag  
(2010:1622)****Framställan från socialnämnden**  
KS 2025/615**Beslut**

Stockholms stad hemställer om ändring i alkohollag (2010:1622) i enlighet med bilaga till utlåtandet.

**Reservationer**

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Hemställan till regeringen om ändring i alkohollag (2010:1622).

I debatten yttrar sig, se bilaga x2.

**Förslag till beslut**

Borgarrådet Ojanne (S) och Rashid Mohammed (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M), borgarrådet Jönsson (L), Jonas Naddebo (C) och Maurice Forslund (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

**Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.



**§ 19****Förskola i Stockholm 2024 - Samlad rapport för förskola i  
Stockholms stad****Framställan från förskolenämnden**

KS 2025/481

**Beslut**

Förskola i Stockholm 2024 - Samlad rapport för förskola i  
Stockholms stad, bilaga till utlåtandet, godkänns

**Reservationer**

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot  
beslutet till förmån för det egna förslaget.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Förskola i  
Stockholm 2024 - Samlad rapport för förskola i Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Eva Carlsson-Hallberg (S), borgarrådet Mattsson (V) och Lisa  
Carlbom (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt  
kommunstyrelsens förslag.

Linnéa Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt  
Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

**Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att  
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 20****Motion om en höghusstrategi och en uppdaterad  
översiktsplan****Motion av Jonas Naddebo (C)**

KS 2024/486

**Beslut**

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i  
utlåtandet.

**Reservationer**

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till  
förmån för det egna förslaget.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion  
om en höghusstrategi och en uppdaterad översiktsplan.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Maria-Elsa Salvo (S) och Björn Ljung (L) föreslår att  
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt  
Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

**Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att  
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 21****Motion om åtgärder för fler byggstarter****Motion av Dennis Wedin (M)**

KS 2024/509

**Beslut**

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

**Reservationer**

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om åtgärder för fler byggstarter.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Maria-Elsa Salvo (S) och Martin Hansson (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

**Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 22****Motion om att staden bör tillsätta en utredning om  
pojkhemmet Eolshäll****Motion av Jan Jönsson (L)**

KS 2024/758

**Beslut**

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i  
utlåtandet.

**Reservationer**

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna och  
Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna  
förslaget.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion  
om att staden bör tillsätta en utredning om pojkhemmet Eolshäll.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Borgarrådet Ojanne (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar  
enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Fjellner (M), borgarrådet Jönsson (L) och Claes  
Nyberg (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt  
Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i  
kommunstyrelsen.

**Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att  
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 23****Motion om förbättra skyltningen – öka cykling****Motion av Gabriel Kroon (SD)**

KS 2024/760

**Beslut**

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

**Reservationer**

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om förbättra skyltningen – öka cykling.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

**Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 24****Motion om kulturljudzon och idrott på Frihamnspiren****Motion av Jonas Naddebo (C)**

KS 2024/878

**Beslut**

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

**Reservationer**

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om kulturljudzon och idrott på Frihamnspiren.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Borgarrådet Valeskog (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Björn Ljung (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

**Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.



## **§ 25**

### **Bordlagda motioner**

Kommunfullmäktige bordlägger motionerna med nummer 45-87 i kungörelsen.

**§ 26**  
**Nyväckta motioner**

Följande motioner väcktes under perioden 17 juni 2025 till 1 september 2025:

1. Motion om att införa fler mobila trädplanteringar i Stockholm. Motion av Therese Lindström (M)  
Rotel VIII. Dnr KS 2025/1111
2. Motion om att skapa en Sergels Park. Motion av Dennis Wedin (M)  
Rotel I. Dnr KS 2025/1112
3. Motion om utredning av möjligheten att använda stadens fastigheter och arbetstunnlar som skyddsrum. Motion av Sergej Salnikov (SD)  
Rotel V. Dnr KS 2025/1116
4. Motion om att använda arbetstunnlar i Nya Östbergatunneln som skyddsrum. Motion av Sergej Salnikov (SD)  
Rotel V. Dnr KS 2025/1117
5. Motion angående att HBTQ+-certifiera hemtjänsten. Motion av Andréa Hedin (M)  
Rotel VI. Dnr KS 2025/1119
6. Motion om att inte dra undan benen för ungdomsidrotten. Motion av Dennis Wedin (M)  
Rotel II. Dnr KS 2025/1120
7. Motion om hur vi kan förbättra tryggheten för stockholmarna genom att införa s.k. trygghetskiosker. Motion av Annika Elmlund och Christoffer Hökmark (båda M)  
Rotel I. Dnr KS 2025/1121
8. Motion om att utreda möjligheter till flytande parköar i Stockholms vatten. Motion av Therese Lindström och Theréz Randquist (båda M)  
Rotel VIII. Dnr KS 2025/1127





**§ 27**  
**Mötet avslutas**

## STOCKHOLMS STAD

**Bilaga 1. Närvaro**

**Kommunfullmäktige**  
**2025-09-01**

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
48	(S) Burell, Olle	Lagerkvist Tranströmer, Britten	17:45	21:31
77	(M) Brinck, Cecilia §§ 1-6, 8-16, 20-23		15:56	21:31
47	(V) Stenudd, Sara §§ 7, 17-19, 24-27		16:48	21:31
56	(S) Abdullahi Ali, Nassir		17:58	21:31
105	(V) Ali Hassan, Shamso		17:54	21:31
42	(C) Ali, Ismail	Ershad Sarabi, Hamid	17:37	21:31
102	(S) Aranda de Gutiérrez, Norma	Karlsson, Oscar	17:06	21:31
89	(MP) Badeli, Aida	Carlbom, Lisa	15:56	21:31
96	(S) Bengtsson, Frida		17:56	21:31
46	(C) Bessner, Linn		18:00	21:31
23	(S) Bjuggren, Emilia		15:58	21:31
8	(V) Boucher, Torun		16:24	21:31
93	(S) Bustos, Emil		17:52	21:31
58	(S) Carlsson Hallberg, Ewa		16:26	21:31
94	(S) Carlsson, Alma		17:15	21:31
13	(M) Cederschiöld, Anna	Randquist, Theréz	15:56	17:56
13	(M) Cederschiöld, Anna		17:56	21:31
80	(SD) Edin, Anders		16:54	21:31
53	(S) Edlund, Ingela		15:56	21:31
67	(M) Elmlund, Annika		17:32	21:31
95	(S) Finnveden, Felix		17:14	21:31
14	(KD) Forslund, Maurice		16:59	21:31
12	(M) Granswed Baat, Sophia		18:01	21:31
103	(S) Güler, Esme	Tengmark, Bengt-Olov	16:31	21:31
52	(S) Göransson, Anders		16:12	21:31

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
51	(MP) Hansson, Martin		17:17	21:31
4	(M) Hedin, Andréa		15:56	21:31
66	(M) Hedrup, Tom		17:18	21:31
61	(S) Heinonen, Johan		15:58	21:31
34	(M) Hellström, Anette		16:37	21:31
106	(V) Herrström, Cecilia		15:59	21:31
37	(KD) Hollis, Michaela		16:10	21:31
107	(V) Holm, Jens		17:58	21:31
70	(M) Hökmark, Christoffer		17:47	21:31
43	(C) Ibrahim, Ashna		17:27	21:31
19	(C) Jacobsson, Kristin	Wangel, Marcus	17:57	21:31
30	(V) Jama, Hassan		17:09	21:31
88	(MP) Jama, Mansur		17:37	21:31
39	(L) Jonlund, Rasmus	Wistrand, Hanna	17:52	21:31
79	(SD) Juntunen, Tapani		16:22	21:31
18	(L) Jönsson, Jan		16:52	21:31
101	(S) Kazinic, Elvir		17:06	21:31
62	(V) Kratz, Tina		16:29	21:31
86	(SD) Kroon, Gabriel		18:03	21:31
81	(SD) Kroon, Julian		17:43	21:31
104	(V) Körhan, Özlem	Jama, Hashim Mohamed	18:01	21:31
36	(M) Lennaárd, Fritz		17:10	21:31
99	(S) Lind, Andreas		18:04	21:31
7	(V) Lindblom, Clara	Ehrnström, Thomas	16:58	21:31
60	(S) Lindgren, Jimmy		16:52	21:31
71	(M) Lindström, Therese		17:01	21:31
45	(C) Linusson, Svante		17:59	21:31
16	(L) Ljung, Björn		16:59	21:31
64	(V) Ljuslin, Maria		17:24	21:31

Plats		Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
97	(S)	Lorentzi, Ulrika	Stark, Emelie	17:55	21:31
11	(M)	Lutz, Kristina		17:30	21:31
9	(V)	Mattsson, Alexandra		17:49	21:31
31	(V)	Mayr, Marre	Rooth, Rose-Marie	17:50	21:31
63	(V)	Mjörnberg, Robert		17:00	21:31
38	(KD)	Modig, Aron		17:48	21:31
28	(V)	Mohammed, Rashid		17:29	21:31
29	(V)	Mustonen, Maria		17:53	21:31
20	(C)	Naddebo, Jonas		16:32	21:31
41	(L)	Nilsson Söderström, Åsa		17:37	21:20
32	(M)	Nilsson, Johan		17:00	21:31
10	(M)	Nilsson, Jonas	Virro, Henrik	17:54	21:31
92	(S)	Nyberg, Berit		17:52	21:31
44	(C)	Nyberg, Claes		17:53	21:31
87	(MP)	Obermüller, Cecilia		18:03	21:31
24	(S)	Ojanne, Alexander		16:01	21:31
33	(M)	Paccamonti, Johan		17:56	21:31
100	(S)	Palm, Ulrika		15:59	21:31
91	(S)	Risberg, Eva		15:56	21:31
72	(M)	Rosencrantz, Per		16:01	21:31
90	(MP)	Runsten, Magnus		18:01	21:31
83	(SD)	Salnikov, Sergej		17:34	21:31
27	(S)	Salvo, Maria-Elsa		16:18	21:31
65	(V)	Sharaf Abdi, Ahmed		18:07	21:31
54	(S)	Sjöberg, Ulla		15:56	21:31
35	(M)	Sjölander, Henrik		17:33	21:31
17	(L)	Smedberg-Palmqvist, Isabel	Nilsen, Robin	17:35	21:31
98	(S)	Snis Sigtryggsson, Bjarne		17:11	21:31
57	(S)	Stavling, Margareta		16:13	21:31

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
50	(MP) Strömgren, Lars		15:56	21:31
74	(L) Svanström, Sara		17:48	21:31
84	(SD) Söderström, Leif		16:58	21:31
75	(L) Tufvesson, Christina	Abdu, Said	17:52	21:31
22	(S) Valeskog, Jan		16:01	21:31
26	(S) Vikman Rindevall, Arvid		15:58	21:31
85	(SD) Vinge, Linnéa		17:04	20:02
85	(SD) Vinge, Linnéa	Lindman, Anders	20:02	21:31
55	(S) Walther, Ulf	Hansson, Curre	16:45	21:31
21	(S) Wanngård, Karin		16:00	21:31
82	(SD) Wassermann, Emelie		17:44	21:31
5	(M) Wedin, Dennis		15:56	21:31
68	(M) Wejke Norberg, Lou-Ann		16:47	21:31
73	(M) Werner, Hanna		16:56	21:31
78	(SD) Åkerlund, Liliane		17:44	21:31
15	(KD) Örbrink, Nike		16:08	21:31
25	(S) Österberg, Anders		15:59	21:31
59	(S) Österman, Gustav		17:11	21:31
Övr.	(M) Fjellner, Christofer		16:37	21:31
Övr.	(MP) Lindhagen, Åsa		17:58	21:31

Yttranden 2025-09-01

**Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 1 september 2025**

*§ 1 Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) angående framkomligheten vid Brommaplansrondellen*

Anförande nr 1

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Wedin–Strömgren show, som fru ordföranden nämnde, förpliktat! Vi får se om vi infriar dessa höga förväntningar. Jag tänker inleda med att säga att om det är någonting jag vill att trafikborgarrådet tar med sig från interpellationen är det just att det kokar i västerort. Och det är kopplat till trafikfrågan.

Vid Brommaplan passerar varje dag omkring 75 000–100 000 stockholmare. Det är en viktig knutpunkt för kollektivtrafik, för cyklister, för gående och framför allt för dem som har bil. Brommaplan knyter ihop hela västerort. Den knyter ihop Stockholm och Ekerö. Det är vägen in till stan. Det här är påtagligt för oss som på nästan daglig basis använder den här platsen för att ta oss till jobbet och få ihop familjepusslet. Situationen är fullständigt ohållbar som den är i dag, särskilt ur ett trafiksäkerhetsperspektiv men också ur ett miljöperspektiv.

Lars Strömgrens svar på min interpellation är en lista på genomförda trimningsåtgärder som vidtagits under det rödgröna styret. Jag respekterar detta. Det är bra att man är igång och kollar på vad som kan göras på platsen. Men det räcker inte. Det som behövs är ett helhetsgrepp om situationen. Vad jag menar med trafiksäkerhet, framför allt ur ett cyklistperspektiv, är att det uppenbarligen är ett mirakel att det inte händer fler olyckor på platsen. Det är väldigt svårt för cyklister att ta sig fram när det kommer bilar framför dem. Det har faktiskt inträffat olyckor i närtid. Ur ett miljöperspektiv handlar det om de regelbundna bilköerna på platsen. Det tar uppåt en halvtimme längre tid att ta sig till jobbet jämfört med hur det skulle vara om det skulle funka. Det är uppenbart att vi behöver få bättre trafikflöden.

Vi moderater har nu funderat på detta, och vi har kommit med vissa förslag. Jag noterar att staden också tidigare på olika sätt har utrett hur man skulle kunna jobba på platsen. Men det jag är mest ute efter här är att trafikborgarrådet en gång för alla bara säger: Vi har inte jobbat klart med den här platsen. Vi kollar på åtgärder. Vi förstår att situationen är ohållbar! För det är den; det skulle alla i västerort otvetydigt kunna säga. Oavsett politisk färg, oavsett hur man bor och oavsett vem man är vet man att Brommaplansrondellen i dag är en ohållbar trafiklösning. Jag skulle verkligen önska att vi blocköverskridande kom fram till just detta.

Yttranden 2025-09-01

Jag hoppas att borgarrådet i alla fall kan bekräfta för mig att de här trimningsåtgärderna har varit bra. Vad har de inneburit för restiderna? Har de inneburit något positivt? Det vore genuint intressant att höra. Men visst är det så att man kollar vidare på större åtgärder än så? Visst är det så att vi tillsammans skulle kunna gå vidare med en större helhetslösning och ta ett grepp om situationen?

Anförande nr 3

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Tack till interpellanten för frågan!

Brommaplan är utan tvekan en plats som har diskuterats i många omgångar under lång tid. Det har inte minst att göra med att det är flera olika trafikslag som möts på platsen och mycket som ska få plats. Det förslag som Dennis Wedin har beskrivit får det att framstå som att det finns något slags slutgiltig lösning som är möjlig. Men så här är det med stadsplanering i en komplex miljö. Det är någonting positivt att Stockholm växer och att det är många som vill bo i Stockholm. Men vi behöver hushålla med den yta vi har.

Det finns ingen enkel lösning som skulle kunna minska trängseln och göra så att köerna försvinner helt och hållet för all framtid, utan det handlar om att försöka uppmuntra dem som bor i västerort att resa på ett så yteffektivt sätt som möjligt. Det handlar också om att öka trafiksäkerheten och förbättra den kringliggande miljön genom de här olika typerna av trimningsåtgärder. Vi har under de gångna två åren vidtagit en hel del trimningsåtgärder. Det går att påvisa en stor nytta med dem, och de går att genomföra inom kort tid. I relation till att göra om hela platsen, vilket skulle kräva både en ny detaljplan och omfattande störningsarbeten under byggtiden, går trimningsåtgärderna att genomföra snabbt. De är också effektiva. De ger en stor förbättring för buss, som vi har fokuserat väldigt mycket på, men också för gående och cyklister. Även för de bilflöden som uppstår under eftermiddagarna bidrar de positivt till framkomligheten.

Vägnätet är ett system. Skulle man öka genomflödet i Brommaplansrondellen, till exempel, skulle det flödet i stället stanna vid Ulvsunda. Det skulle i sin tur få effekter i trafiksystemet och i vägnätet. Det finns ingen lösning som innebär att det aldrig är kö. Det är skillnad mellan högtrafik och trafik mitt i natten, vilket är helt naturligt. Det beror på att utrymme är en knapp resurs, och det blir fullt om det är många som ska röra sig.

Det vi kan göra är att trimma Brommaplan, och det har vi också gjort. Delar var färdigställda sommaren 2024, och delar färdigställs under 2025. Det har positiva effekter för trafiksäkerheten för alla trafikslag. Generellt innebär det också en standardhöjning på platsen eftersom vi även planterar fler träd.

Anförande nr 4

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det är i grunden positivt om de mindre åtgärderna faktiskt har gett resultat. Om det går att säga tydligt vad det exempelvis innebär för restiderna för dem som tar bilen vore det positivt att höra. Jag hoppas verkligen att det ändå har gett en positiv effekt.

Yttranden 2025-09-01

Det som dock är slående för den som är på den här platsen nästan dagligen är att det behövs något större och något mer långsiktigt. Det förstår alla. Borgarrådet nämner ändring av detaljplanen och så vidare. Jag kan respektera att man för mindre åtgärder är bunden till att kolla på just det som avgränsande aspekt. Men det jag är ute efter är att vi blocköverskridande kan säga att det är sådant vi måste ta tag i. Det är sådant vi måste överväga: att ändra detaljplaner och ta ett större grepp om situationen. Vi har som kommun detta i verktygslådan för att kunna göra någonting annat på platsen.

Brommaplan är en cirkulationsplats som har en nyckelroll. Det är bra för miljön att förbättra trafikflödena och att kunna åka in och ut från staden på ett tydligare sätt. Man kan tänka sig en överdäckning, så att man kommer över rondellen. Det har Moderaterna sagt att vi gärna kollar vidare på. En sådan lösning skulle låta trafiken rulla över rondellen i öst-västlig riktning, Bergslagsvägen-Drottningholmsvägen. Jag menar att det är ett inspel i diskussionen om att det behövs en tydligare grepp om situationen. En effektivare lösning för framkomligheten är vad vi behöver, samtidigt som man gör en uppräckning av hela platsen. Det är jättebra med fler träd och mer grönska och att vi får bort betongmiljön på platsen. Men det räcker inte. Vi måste göra mer.

Tidigare ombyggnadsförslag har figurerat. I en trafikutredning från 2019 skissade staden på olika lösningar för cirkulationsplatsen. En del lösningar sa man direkt nej till. Det var inte realistiskt. Andra lösningar tyckte utredarna att staden kunde studera vidare. En sådan var en fyrvägs korsning, och en annan var just rondell med genomfart som skulle kunna ledas rakt över cirkulationsplatsen. Det är inte läge för oss just nu att ta bort alternativ. Vi borde snarare fördjupa oss mer i olika alternativ och komma med andra synpunkter på vad som skulle kunna göras på platsen så att vi kommer vidare med någon form av större långsiktig lösning.

Detta är ett återkommande problem och ett väldigt störande ingrepp för människor som ska ta sig till jobbet eller klara livspusslet. Jag hoppas verkligen – och jag skulle gärna vilja ha ett tydligt svar från trafikborgarrådet om detta – att du är villig att kolla på sådana alternativ. Det blir lite knasigt när man säger att man vill att människor ska resa mer yteffektivt och kollektivt när det faktiskt inte blivit fler avgångar för tunnelbanan. Det har inte blivit fler bussavgångar på platsen, utan det har snarare blivit färre. Det har blivit svårare, trots ett rödgrönt styre i regionen. Vi behöver ta ett större grepp och underlätta för människor att ta sig fram.

#### Anförande nr 5

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Brommaplan är som sagt en plats man har tittat på länge. Det pågår en utredning för att verkligen titta på alla olika alternativ som finns. Men när någonting verkar vara för bra för att vara sant är det sällan sant. Det finns ingen enkel lösning som bidrar till alla de mål som vi har. Vi vill både öka trafiksäkerheten och göra kollektivtrafiken och gång- och cykeltrafiken säkrare och mer framkomlig.

Vi vet att det finns kommuniserande kärn mellan Brommaplan och andra platser, det vill säga att om man ökar genomfarten just här kanske det bara gör att man får stå i kö



Yttranden 2025-09-01

vid en annan plats. Det finns stora utmaningar kopplat till det förslag som interpellanten nämner. Det råder stor osäkerhet kring genomförbarhet och finansiering. Det är komplexa markförhållanden, ledningsdragningar under mark och så vidare. Men det pågår en utredning där man tittar på alla möjliga olika alternativ.

Det finns dock inget alternativ som innebär att vi inte vill förbättra framkomligheten för kollektivtrafiken, för cykel och för gång. Apropå huruvida kollektivtrafiken har blivit bättre eller sämre har vi genom trimningsåtgärderna ökat framkomligheten för de bussar som angör Brommaplan och ska vidare genom cirkulationsplatsen. Om regionen behöver hushålla med resurserna för att biljettintäkterna inte täcker differensen mellan den del som ska finansieras med skattemedel och det som är intäkter bidrar vi ändå positivt genom att öka framkomligheten. Färre bussar kan förse en linje över dygnet. Det är ekonomi både för oss, för stockholmarna och för regionen.

Vi tittar vidare på Brommaplan, men det är en komplex plats. Det finns ingen enkel lösning som åtgärdar alla problem samtidigt. För att inte stå handfallna och göra ingenting gör vi i stället det som jag tycker är det enda rätta: Vi gräver där vi står. Vi jobbar med trimningsåtgärder. Vi förbättrar. Per krona räknat är det mycket effektiva åtgärder. I relationen kostnad–nytta är de väldigt nyttiga.

Anförande nr 6

Borgarrådet W e d i n (M): Jag ska fatta mig kort i det sista inlägget. Det är svårförklarat hur det kan vara motiverat att lägga mycket investeringspengar på att underlätta för bussarna när samma parti i ett annat hus väljer att låta bussarna gå färre gånger. Det går inte riktigt ihop om man vill att Brommaborna ska välja kollektivtrafiken i stället.

Vi måste avlasta Brommaplansrondellen; det är uppenbart. Om det sedan finns andra flaskhalsar borde vi snarare ta itu med dem. Det kan inte vara ett argument att inte göra någonting bara för att det sedan kommer att bli problem på nästa ställe. Vi borde ha en trafikpolitik som utgår ifrån att lösa problem, och inte skapa dem. Vi kan minska köbildningen. Vi kan minska restiderna och minska utsläppen från stillastående bilar, eller bussar för den delen, betydligt mer än vi gör i dag.

En utredning av ett helhetsgrepp på platsen av trafikstrategier skulle också pröva andra möjliga alternativ än det som Moderaterna har föreslagit. Det vi vill göra är att dra igång en diskussion och en debatt om den här platsen. Jag hoppas verkligen att trafikborgarrådet en gång för alla ändå kan säga att ni inte stänger dörren för ett sådant helhetsgrepp och att låta trafikstrategier kolla närmare på vad man kan göra.

Det blir väldigt tondövt när miljöborgarrådet i lokala intervjuer exempelvis har sagt att det man skulle kunna göra på Kvarnbacksvägen exempelvis är att utreda om man skulle minska hastigheten. Men ofta står ju bilarna still på platsen! Det skulle inte vara en effektiv lösning. Man har också resonerat om biltullar fram och tillbaka. Sådant där leder bara till att Brommaborna blir upprörda. Det är uppenbart att ni inte förstår den situation med långa köer som de dagligen befinner sig i. Medskicket från Moderaterna är: Kom igång, och kom till handling!

Yttranden 2025-09-01

Anförande nr 7

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Då kan jag glädja borgarrådet Wedin med att det som nu görs är den största förändringen av Brommaplan sedan 2002. De trimningsåtgärder som vi vidtar är en lång lista. De finns listade i svaret. Dessa åtgärder bidrar positivt till de mål vi har för att Brommaplan ska fungera bättre. Många av åtgärderna är redan färdigställda, och en del är under byggnation just nu.

Vi ser positiva effekter för framkomligheten för kollektivtrafiken, för gång och cykel samt för biltrafiken, framför allt på förmiddagarna. Det handlar om att öka trafiksäkerheten och säkerställa att bussarna – om än något färre dygn – kommer fram i tid. Precis som borgarrådet nämnde i det första anförandet kan man ofta prata om skillnaden mellan hur lång tid det tar att resa när det är maxtimme och när det inte är det. För att planera livspusslet och livet är det bättre och enklare om man på ett enkelt sätt kan beräkna de här skillnaderna. Ökar man framkomligheten för bussarna i Brommaplansrondellen blir det mindre skillnad mellan snabbast möjliga buss som tar sig från Brommaplan och vidare och den långsammaste. Det gör att man kan lita lite mer på kollektivtrafiken. Man väljer det alternativet, och det är mycket mer yteffektivt. De som inte kan välja alternativ till bilen kommer att tjäna på att så många som möjligt väljer andra alternativ.

Sedan tittar vi på ytterligare lösningar. Men som sagt: Brommaplan är en komplex plats. Då är det bättre att gå från ord till handling än att drömma om en trafiklösning som inte är rimlig att genomföra. Vi gör allt för att västerortsborna ska bli gladare och kunna njuta av och längta till Stockholm.

Yttranden 2025-09-01

*§ 2 Interpellation av Dennis Wedin (M) till trafikborgarrådet Lars Strömberg (MP)  
angående framkomligheten runt Klara sjö*

Anförande nr 8

Borgarrådet S t r ö m b e r g (MP): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 9

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det är alldeles uppenbart att det i dag är stora problem med framkomligheten runt Klara sjö. Det har inte underlättats av det projekt som pågår vid Tegelbacken. Men där hoppas människor att det i alla fall bara är tillfälligt och att det kommer att bli bättre när det till slut är klart.

Projektet Klara City View är ett projekt som vi i vår stad har jobbat länge med under olika mandatperioder och styren. Det respekterar jag. Men det jag ser på med oro ju längre vi kommer i processen är den påverkan på exempelvis biltrafiken i området detta kommer att ha. Vi behöver ha en mer öppen och ärlig diskussion om vad som kommer att bli konsekvenserna om vi jobbar vidare på det som nu står svart på vitt. I det ärende som jag har sett bedöms exempelvis effekten vara en viss omflyttning av trafik till andra länkar i city. Det jag hör är att det kommer att innebära att vi flyttar avgaserna till boendekvarteren runt platsen, i det här fallet Kungsholmen – och detta i ett läge där vi har så mycket annat som påverkar trafikflödena i Stockholm just nu.

Om majoritetens direkt absurda planer kring miljözon klass 3 i Stockholms city skulle bli verklighet är det ännu ett exempel på hur man förflyttar biltrafiken och avgaserna in mot boendekvarteren, i det fallet runt Norrmalm och Östermalm. Det är uppenbart att detta börjar bli en situation där vi på lång sikt kommer att få se ett dråpslag, där vi nästan medvetet steg för steg flyttar ut biltrafiken till boendekvarter i Stockholms city. Det tror inte jag att människor önskar. Det är inte önskvärt ur ett stadshusperspektiv. Det är inte heller det som människor har röstat på och väljer i val efter val.

Vi måste värna våra bostadskvarter. Vi måste säkerställa att vi har fungerande trafikflöden. Det jag bekymrar mig för när vi kollar på just Klara City View-projektet är att vi inte har tillräckligt många trafikstrategier som har varit inne i projektet och att vi därför inte känner till de fulla konsekvenserna av att direkt stänga av trafiken in runt Stadshuset. Det skulle få stora konsekvenser i form av ökade köer och utsläpp på den här platsen.

Tror inte trafikborgarrådet att det finns risk för sämre luftkvalitet och mer buller i bostadsområdet runt city om vi går vidare med planerna som de ser ut nu? Är du villig att kolla närmare på detta och se vad man skulle kunna göra för ändringar?

Anförande nr 10

Borgarrådet S t r ö m b e r g (MP): Ordförande! Tack, borgarrådet Wedin, för interpellationen! Du sätter fingret på en väldigt intressant fråga. Du säger att de som bor i Stockholms boendekvarter inte vill ha mer trafik. Det är det som lite grann är utmaningen när man planerar en stad för trafik. Ställer man en fråga svarar de flesta

Yttranden 2025-09-01

att de inte vill ha mer biltrafik där de bor, men de vill ändå kunna ta bilen ibland. Det är helt rimligt. Det är alltid de andra som ska ändra sig och inte man själv.

Det här behöver vi som politiker ta ansvar för. Vi behöver säkerställa att det går att köra bil i Stockholm, och vi behöver samtidigt lyssna på alla dem som säger: Vi vill inte ha mer biltrafik där vi bor! En sak vi kan lyssna på är anledningarna till detta. En av dem är luftkvalitet. Det är därför vi fattade beslut om att införa en miljözon klass 3 i city – just för att uppmuntra och driva på omställningen till elektrifierad fordonsflotta. Det skulle i praktiken innebära att bilarna släpper ut mindre så att luften inte blir så dålig trots att gatorna är öppna för biltrafik.

Alternativet är att man fredar city och gör det till ett avfolkat område med bara biltrafik. Det var lite så man gjorde under Klarasaneringen. Man rev alla bostadshus och gjorde trafikspagetti runt Tegelbacken, vilket har visat sig skapa ganska otrygga och inte så attraktiva miljöer. Jag tycker att projektet Klara City View är väldigt intressant. Det är en yta som man har lyckats sälja, eller upplåta tomträtt för, till en exploatör. Det är en yta som annars bara skulle vara en rondell eller en wasted space mitt i en trafiklösning. Genom Klara City View skapar man på ett strategiskt sätt återigen ett slags kvartersstruktur i city och bidrar till det arbete som har pågått ett antal år med att få in mer liv i city och skapa en stadskärna som lever under hela dygnet.

Det har varit trafikplanerare från trafikkontoret och exploateringskontoret inne och tittat på det här. De bedömer att de avfarter som är berörda har låga flöden. Det finns ett helhetstänk kring detta, och det handlar om att göra city mer attraktivt och att få in mer verksamheter i city. Tack vare exempelvis miljözon klass 3 och annat skapar vi även bättre luftkvalitet i bostadsområden.

Anförande nr 11

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Trafikborgarrådet säger att det på något sätt är en nyhet att människor inte vill ha biltrafik nära den plats man bor på. För honom betyder det att människor hellre vill ha häst och droska nära sig. För mig innebär det att vi ska ha fungerande trafikleder i den här staden, ungefär så som vi planerade från början.

Det är därför detta blir så absurt. Vi har exempelvis en fungerande infrastruktur i den här staden, och vi vet hur dyrt det är att bygga ny. Därför är det så lustigt att ni lättvindigt, gång på gång, vill stänga av sådant som vi har investerat dyrt i och som trafikstrateger en gång har kommit fram till behövs. Så är det exempelvis när det kommer till Klaratunnelns påverkan och om ni lyckas gå vidare med miljözonen. Ni avfärdar bara detta lättvindigt och säger: Bra, nu kommer det här inte att kunna användas av en stor del av trafiken! Det kommer i sig att innebära att man styr om trafiken till boendekvarter runtom. Detta är biltrafik som behövs för att den här staden ska fungera dels när det kommer till företagandet, dels när det kommer till människors livspussel. Respektera det!

Givetvis finns det en viktig diskussion om hur vi ska ställa om, att vi ska underlätta för det gröna och att bilarna inte ska släppa ut avgaser. Där är vi på gång. Stockholm

Yttranden 2025-09-01

står ut i den utvecklingen. Men jag menar att det vi *inte* ska göra är just att avbryta och se till att människor inte kan ta de fungerande trafikleder som finns i dag, i ett läge när trafiken redan är ansträngd. Skapa inte ytterligare problem i trafiken genom er politik! Lös i stället de trafikproblem som finns i dag!

Jag menar att vi verkligen måste kolla närmare på Klara City View. Jag håller med om att det är en jättebra yta att exploatera och se värdet i. Det är verkligen en väldigt viktig poäng. Jag säger inte att vi ska avbryta projektet, utan vad jag säger är att vi med våra trafikstrategier måste kolla närmare på vilken påverkan det här faktiskt skulle få. Det borgarrådet säger till mig i skrift är att bilister med målpunkt city inte kommer att kunna använda Kungsbron och Vasagatan och att bilister mot Kungsholmen kommer att kunna köra via Fleminggatan. Bilarna ska alltså fram på Fleminggatan. Det tycker du är önskvärt snarare än att man använder den fungerande infrastruktur som finns i dag. När man gång på gång fattar sådana beslut, på ställe efter ställe runt om i Stockholms city, har vi till slut inte längre någon fungerande infrastruktur i den här staden.

Mot detta står Moderaterna, som alltså pratar om att exempelvis Östlig förbindelse är nödvändig. Vi tror på tillväxt och utveckling, och vi lyssnar på trafikstrategier, som menar att detta skulle ge en positiv påverkan på exempelvis luftkvaliteten i city och att vi också säkerställer tillväxtens behov i den här staden. Gör det inte svårare och krångligare ur ett politiskt perspektiv! Säkerställ i stället att man gör så mycket som möjligt för att få fungerande helhetslösningar, exempelvis i det här projektet!

Anförande nr 12

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande och borgarrådet Wedin! Det är helhetslösningar som vi jobbar med. Vi ser transporter som ett helt system. Vi vet att man inte bara är bilist. Man är oftast bilist den ena dagen, åker kollektivt den andra, cyklar den tredje och promenerar den fjärde. Man är alltihop. Därför behöver vi skapa ett system som också tar hänsyn till det.

I det här fallet, Klara City View, handlar det om att läka ihop de sår som finns i city från rivningen av stora delar av Klara. Nu börjar man steg för steg. Man har gjort en stor förnyelse runt Sergels torg. Klarabergsviadukten och Centralstaden planeras. Klara City View bidrar till att komplettera den här trafikmiljön och stadsmiljön, som delvis inte har attraherat folk. De har inte velat vara där dygnets alla timmar.

Utifrån ett förändrat trafikmönster vill vi förenkla för alla dem som kan välja andra sätt att resa än med bil att göra det. Det gör vi genom bredare cykelvägar och genom att ordna bättre framkomlighet för busstrafiken. Vi ordnar helt enkelt så att de resor som kan ske på andra sätt görs enklare och smidigare. Vi vill att de transporter som behöver ske med bil ska elektrifieras så att de inte har så stor negativ påverkan i de områden där folk bor.

Det här projektet är ett väldigt positivt projekt, tycker jag, eftersom det bidrar till att läka ihop det hela. Det handlar om avfarter som inte har så stora flöden i dagsläget. Vi har en helhetssyn på trafikflödena och på hur detta också litar med Förbifart

Yttranden 2025-09-01

Stockholm, som såldes in med argumentet att den ska avlasta staden. Då är det helt rimligt att den också kommer att göra det. Vi har tittat på projektet utifrån en helhetssyn. Jag tror personligen att det kommer att bidra till att göra city trevligare och mer levande. Det kommer också att bidra till att city inte bara lever på dagen utan även på natten.

#### Anförande nr 13

Borgarrådet W e d i n (M): Tack för svaret! Jag ska försöka sammanfatta min poäng: Problemet är att de länkar som trafikborgarrådet beskriver knappt finns kvar längre eller är så tungt trafikerade att de under stora delar av dygnet nästan inte går att ta sig fram på längre. Exempelvis har vi också kommande år stora utmaningar i form av alltifrån Kungsgatan till trafiksituationen vid Tegelbacken och risken för problem vid miljözon klass 3 vid city. Det är bara några få exempel. Götgatan är ett annat sådant.

Det kommer att vara stora påfrestningar på biltrafiken i innerstaden kommande år. Det är därför jag menar att trafikstrategerna måste in för att kolla på detta. Det är inte så att vi av ideologiska skäl säkerställer att det ska bli tuffare för bilen, utan det är faktiskt så att vi gör en helhetslösning. Vi kollar på hur det här skulle kunna funka – om avfarterna på något sätt kan vara kvar och att man kan gå vidare med projektet ändå.

Borgarrådet pratar om Förbifart Stockholm och säger att syftet var att avlasta innerstaden. Du påstår att det är bra att avlasta, men ni skulle ju aldrig gå med på exempelvis Östlig förbindelse. Ni vill inte fullfölja ringleden runt den här staden. Det visar bara att ni fortsätter att ideologiskt vara emot de infrastrukturinvesteringar som är nödvändiga för att den här staden ska ha en god utveckling och tillväxt, vara välfungerande och klara av att ha företag och boende som har familjepussel att lägga.

På sikt är det önskvärt att få bort den tunga biltrafiken från Stockholms city. Det är vi helt överens om. Men att flytta tung transport från centrum till omgivande bostadsområden är att göra både stockholmarna och trafiken en björntjänst. En alltför hög andel av trafiken i innerstaden är genomfartstrafik och tunga transporter utan mål i Stockholms innerstad. En betydligt bättre lösning för dessa fordon vore att färdas runt staden. Det tycker jag, men inte du. Det jag är orolig för är att man av ideologiska skäl låter bli att kolla på de olika lösningar som säkerligen finns för att ha kvar de här avfarterna.

Visst tycker du att det bättre att tung biltrafik trängs i våra bostadsområden än att de slipper passera innerstaden genom en färdig ringled? Visst är det egentligen så att du skulle föredra den tunga trafiken i innerstaden framför att fatta nödvändiga infrastrukturbeslut i den här staden, såsom Östlig förbindelse? Skulle du inte kunna medge att det är den politiska prioriteringen från Miljöpartiet?

#### Anförande nr 14

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Borgarrådet Wedin lyfter ordet ”ideologiskt”. Jag skrev min masteruppsats på Handelshögskolan om trafikplanering och stora infrastrukturprojekt. För mig är det här ganska icke-ideologiskt. Det handlar

Yttranden 2025-09-01

egentligen väldigt mycket om matematik. Vi tittade då, för kanske tio år sedan, på hur stor andel av alla som körde på Essingeleden som hade start och mål i Stockholm. Jag tror att det var 95 procent. De flesta transporter som åker E4:an mot Stockholm ska till Stockholm. Om man inte ska vara ideologisk bör man titta på dessa siffror och konstatera att om vi ska underlätta trafiken i Stockholm ska vi satsa på kollektivtrafik. Vi ska satsa på det som kan avlasta staden på riktigt och som efterfrågas av stockholmarna.

Klara City View, den plats och det projekt som vi pratar om, handlar helt enkelt om att komplettera city på ett nytt sätt. Det handlar om att samverka med de andra projekt som sker i området. Man tar inte bort möjligheten att köra bil till och från city. Det kommer att vara möjligt att köra bil i framtiden, förslagsvis utan att släppa ut farliga partiklar och utsläpp. Men det finns vissa transporter och vissa resor som sker på ett alldeles utmärkt sätt och som är svåra att ersätta med något annat än just bil.

Återigen vänder jag tillbaka och säger: Vi bör inte vara ideologiska, utan vi bör vara praktiska och vetenskapliga i detta och se till hur man kan transportera så mycket som möjligt eller så många som möjligt på en så liten yta som möjligt. Där är det väldigt tydligt: Det är inte ideologi, utan det är matematik och geografi. Jag tror att projektet kommer att bidra till den här platsen. Det kommer att göra city mer attraktivt, och det kommer att göra att fler kan ta sig till city kollektivt eftersom man, när man väl är i city, kan röra sig till fots. Jag tror att projektet bidrar till att göra Stockholms city mer levande, och jag ser fram emot att se det förverkligas.

Yttranden 2025-09-01

*§ 3 Interpellation av Dennis Wedin (M) till stadsbyggnads- och idrottsborgarrådet Jan Valeskog (S) om 11-spelsplanen i Kristineberg*

Anförande nr 15

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag hänvisar till utdelat svar.

Anförande nr 16

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det här ämnet gäller egentligen en så enkel sak som att man en gång i det här huset kom fram till att man faktiskt kan bygga mer i Stadshagen. Det var ett viktigt beslut, och det var bra att man fattade det. Det var framför allt Moderaterna som trodde på idén. Men det innebar att det blev en fråga om en viss elvaspelsplan, som man bedömde att man skulle behöva flytta på. Jag vill ge tydlig och snabb kredd till Centerpartiet, som insåg vad detta innebar och sa: Vänta nu här – det här riskerar att drabba Fredhällsparken! Sedan dess har vi fastnat i ett vara eller icke vara för Fredhällsparken.

Min interpellation handlar framför allt om att det nu är dags för oss att vara klara med just den diskussionen. Jag har hört lite tendenser till att det skulle kunna vara så att vi redan i dag skulle kunna komma fram till detta. Det verkar ändå vara så att vänsterstyret ser möjligheter att behålla en del idrottsytor vid Stadshagen efter utbildningsnämndens besked om att skolan inte längre behövs på platsen. Det underlättar för idrotten. Men jag vill ha ett så tydligt besked som möjligt från Socialdemokraterna kring detta.

Sedan december 2024 gäller helt nya förutsättningar vad gäller planering och genomförande av utvecklingen vid Stadshagen efter att man avbrutit planerna kring den nya skolan vid Stadshagsklippan på grund av vikande elevunderlag. Moderaterna lämnade in en skrivelse till exploateringsnämnden i frågan och fick till svar att ett antal alternativ håller på att studeras. Det är inte möjligt att utesluta just Fredhällsparken. Redovisningen skulle göras under hösten 2024, men någon sådan har vi inte fått se. Det är oroande.

Jag vill nu ge stadsbyggnadsborgarrådet den otroligt fina möjligheten att lugna stockholmarna kring detta. Vad är status på den utredning av alternativa placeringar för sjuspelsplanen som exploateringskontoret har i uppdrag att genomföra? När kan vi förvänta oss en redovisning i nämnden? Men framför allt: Kan du inte bara avbryta frågan en gång för alla och ge ett tydligt besked om att Fredhällsparken kommer att kunna bevaras?

Anförande nr 17

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är lite kul med borgarrådet Dennis Wedin, för han kommer ganska ofta med interpellationer eller andra utspel efter att vi har gått ut och informerat om hur vi tänkt göra. Den här frågan och projektet har, som många av er vet, en lång, lång historia. Samtliga partier – jag tror att det var nästan alla – lovade att man skulle hitta ersättningsplaner i de fall man plockade bort planer från Stadshagen. Under förra mandatperioden hände ingenting. Dagens Nyheter till och



Yttranden 2025-09-01

med raljerade kring att Moderaterna sprang omkring med ficklampa och letade efter fotbollsplaner på Kungsholmen utan att lyckas hitta någon. Det här var en bedrövlighantering och helt orealistiska idéer om att förlägga en elvaspelsplan till Kristinebergsparken, bland annat.

Fredhällsparken har funnits med sedan tidigare. Det var Moderaterna som föreslog den från början. Det har varit en fotbollsplan där, men det är inte någon särskilt bra lösning. Vi har, som sagt även innan interpellationen skrevs, kommunicerat att det går att hitta en bra lösning på Stadshagen med att behålla elvaspelsplanerna. Man kan flytta en sjuspelsplan, som behövs extra, någon annanstans. Traneberg är en bra gissning. Men själva ärendet kommer upp här under hösten i exploateringsnämnden. Det finns ju flera saker som ska utredas. Den lilla sjuspelsplan som finns på Kristineberg får vara kvar, men man räddar parken på det viset.

Hela ärendet ska som sagt komma upp under hösten i exploateringsnämnden efter den långa, trista historien som har varit under förra mandatperioden där ingenting hände. Stockholms Fotbollförbund förväntade sig att partierna skulle hålla sina löften om att hitta ersättningsplaner, och den här majoriteten ser till att hålla löftet. Det tror jag att vi kommer att kunna påvisa framöver. Det behövs verkligen fotbollsplaner, särskilt i Stockholms innerstad, där det är brist på detta. Det gäller naturligtvis särskilt elvaspelsplaner. Där råder det, kanske av naturliga skäl, störst brist. Det är viktigt att vi kan hitta en bra lösning.

Det kommer också att få andra effekter för området när det gäller möjligheten att spränga in eller inte spränga in parkeringar och annat. Vi vet ju genom en känd bussterminal vad det kan kosta att spränga i berg, bland annat. Det är en helhetslösning som kommer upp och redovisas. Då kommer varken Kristinebergsparken eller Fredhällsparken att vara berörda, utan vi kan lösa ärendet på ett bra sätt för fotbollen i Stockholm, i första hand på Stadshagen.

Anförande nr 18

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag blir lite full i skratt över att stadsbyggnadsborgarrådet förvånas över att Moderaterna vill ha svar. Vi har velat ha svar i nämnden men inte fått det. Nu säger han att vi kommer att få svar i nämnden vid ett senare tillfälle. Sedan blir han förvånad över att vi inte vet vad det kommer stå i detta ärende, som han nu berättar mer om.

Efter att ha inlett med den negativa energin vill jag gå över till positiv energi och säga att det är alldeles utmärkt om det nu är så att vi får klarhet i att vi faktiskt kommer att bevara Fredhällsparken. Det är ett alldeles ypperligt besked i så fall. Säg till om jag misstolkar dig, men jag uppfattar ändå att det nu är tydligt från det rödgröna styret att man inte kommer att gå vidare med det området. Jag vill också påpeka att vi analyserade detta. Det var naturligt för det tidigare styret att göra detta givet att vi höll i Stadshagen som stadsutvecklingsalternativ. Men vi gick inte vidare med ett sådant alternativ under förra mandatperioden, just av respekt för platsen. Dessutom är det nu ett nytt läge kopplat till att man bedömer att den nya skolan inte behövs.

Yttranden 2025-09-01

Det är därför denna interpellation har skrivits. Nu kan vi alltså rädda både Fredhällsparken och Kristinebergs strandpark från exploatering. Det är en vinst för både Kungsholmsborna och för den viktiga stadsnära grönskan. Om jag nu inte har misstolkat stadsbyggnadsborgarrådet säger jag: Stort tack för detta! Jag ser mycket fram emot beslutet i exploateringsnämnden. Det kommer i så fall att vara blocköverskridande och fattas med öronbedövande jubel. Vi kommer nu vidare från den eviga debatten om Fredhällsparken en gång för alla!

Anförande nr 19

Borgarrådet V a l e s k o g (S): För att repetera vad jag själv sa: Oddsén ser väldigt goda ut för att vi ska slippa Moderaternas ursprungliga förslag om Fredhällsparken. Vi slipper Moderaternas förslag från förra mandatperioden om att bygga Kristinebergsparken. Vi har en annan lösning, som innebär att man utnyttjar Stadshagen mycket bättre. Förhoppningsvis kan vi då också få den sjuspelsplan som saknas i ekvationen och se till att den hamnar i Traneberg. Det ser väldigt bra ut. Jag hoppas verkligen att vi kan enas om detta i den långkörare som det här verkligen har varit, med allehanda märkliga förslag under resans gång. Vi får hoppas på att det står sådant som vi kan bli överens om i exploateringsnämnden här under hösten.

Yttranden 2025-09-01

*§ 4 Interpellation av Per Rosencrantz (M) till finansborgarrådet Anders Österberg (S) om Socialdemokraternas handfallenhet inför gängvåldet*

Anförande nr 20

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 21

P e r R o s e n c r a n t z (M): Fru ordförande! I dag nåddes vi av nyheten att det blir olagligt att föra ut stöldgods ur landet. Jag tror att många har tagit för givet att Tullverket har haft uppdraget att leta stöldgods vid gränsen. Men det har vi inte haft tidigare, säger generaldirektören för Tullverket. Att den här lagen om utförsel av hälerigods trädde i kraft visar någonting som jag tycker att man ofta slås av. Man läser nyheterna, och så tänker man: Va, har inte det där alltid varit olagligt? Har inte folk fått sitta så där länge i fängelse förut?

Detta visar varför Tidöregeringen behövs. Vi har haft för låga straff, vi har haft för otydliga medel till polis och tullverk och vi har haft ett alltför svagt rättssystem. Nu ser vi dag för dag att lagarna träder i kraft och regeringen börjar vända den här utvecklingen. Men Socialdemokraterna, vad har då de gjort? Socialdemokraterna i allmänhet och Socialdemokraterna i Stockholms stad har tyvärr varit en bromskloss för detta. Här är några saker de har röstat nej till i riksdagen: anonyma vittnen, visitationszoner, att utreda sänkt straffmyndighetsålder, att slopa mängdrabatten för brott, att slopa ungdomsrabatten och att kriminalisera deltagande i gäng. De här remisserna svarar vi på i många nämnder, och det är alltid kritik, gnäll och nålstick i stället för ett rungande stöd för att få Sverige på rätt riktning – mot brott. Lokalt minskar ni antalet ordningsvakter. Ni genomför socialpolitiska åtgärder som leder till växande öppna drogsener, bland annat i Hjorthagen.

Fru ordförande! Min interpellation handlar helt enkelt om denna fråga: Varför fortsätter Socialdemokraterna att säga nej till de verktyg som behövs för att stoppa brottsligheten i vår huvudstad?

Anförande nr 22

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Den här debatten har vi haft många gånger i denna sal när det handlar om vad gör vi för att stoppa gängkriminaliteten, öka tryggheten och säkerställa att fler stockholmare känner sig trygga i sin närmiljö.

Moderaterna försöker med envishet att påvisa att tryggheten är dålig, att allting skenar och att allting är vårt fel. Nu är det ju inte så, utan sanningen är att den senaste trygghetsundersökningen visar att tryggheten förbättras runt om i vår stad. Vi kan se att de förebyggande insatserna ger alltmer resultat. Vi ser att fler klarar skolan. Men vi behöver ge ytterligare stöd. Skolan är A och O i det här arbetet för att unga inte ska luras eller bli indragna i gängkriminella miljöer. Vi behöver satsa ytterligare från kommunen på våra barn och unga, och därför är det så positivt att vi från och med höstterminen nu har gratis fritidsklubb i vår stad.

Yttranden 2025-09-01

Moderaterna står naturligtvis för hårdare tag och fler ordningsvakter. Jag förstår det, för i er budget drar ni bort 100 miljoner kronor på placeringar till exempel. Om man minskar placeringar av ungdomar som bedriver kriminell verksamhet ute på gator och torg behövs det fler ordningsvakter. Men om man i stället har en omvänd politik, där man satsar på förebyggande insatser och där man faktiskt på riktigt får unga att lämna gängkriminella miljöer ska vi ha *tillräckligt* många ordningsvakter. Det här blir nästan lite som en skattedebatt fast omvänt. Ni kräver fler, men ni vet inte vad de ska användas till. Ni kräver lägre skatter för att ni inte vill ha generell välfärd.

Vi socialdemokrater klarar av att ha två bollar i luften samtidigt. Vi behöver fler poliser till Stockholm. Vi ligger under med ungefär tusen poliser i Stockholmsregionen. Men vi måste samtidigt satsa på de förebyggande insatserna. Det är det vi håller på med i dag. Än en gång ber jag att få hänvisa till det utdelade svaret.

#### Anförande nr 23

**P e r R o s e n c r a n t z (M):** Fru ordförande och Karin Wanngård! Moderaterna står för hårda tag; det stämmer bra. Men vi står också för ett varmt hjärta. Vi satsar 100 miljoner kronor mer i budgeten på skolan. Regeringen har genomfört en hel del olika åtgärder, bland annat den nya socialtjänstlagen, som det här styret dröjer fram till 2027 med att genomföra. Sedan finns det vissa saker som nu tas upp som en social åtgärd, som de här placeringarna, men det är ju egentligen inte en förebyggande åtgärd. Då har det så att säga redan gått ganska långt.

Sanningen är att hela den svenska välfärdsstaten – den mest omfattande och den mest välutvecklade i hela världen – är en enda stor förebyggande åtgärd. När man jämför olika länder och olika huvudstäder ser man att Sveriges välfärdssystem inte är sämre än andra länders, länder som inte har de problem med brottslighet som vi har. Då kan man, utan att vara nationalekonom som gör en korrelation, sluta sig till att det kanske brister någon annanstans. Vi har inte haft de medel som polisen behöver för att bekämpa brottsligheten. Det är det som regeringen genomför, och det är det som Socialdemokraterna i Stadshuset motsätter sig på alla sätt som de kan. Det är också därför man behöver fler ordningsvakter i Stockholm.

När det gäller just polisen satsas det enormt mycket på den. Det är 40 procent i stärkta resurser, från 37 miljarder till ungefär 52 miljarder. Vi kommer att få 10 000 fler poliser i Sverige till 2032. Det bygger på att det nu finns en utbildningsskuld av poliser efter de år som Socialdemokraterna styrde. Då måste vi få poliserna att vilja komma till Stockholm, eller hur? Därför har vi höjt polislönerna. Men det gäller också att man får behålla så mycket av sina pengar som möjligt när man väl är i tjänst. Och då gäller det att inte höja skatterna. Det måste vara attraktivt att vara polis i Sverige och i Stockholms stad. Då kan man inte höja skatterna som man gör i S-styret.

#### Anförande nr 24

**Borgarrådet W a n n g å r d (S):** Ordförande och fullmäktige! Det är lite charmigt att Per Rosencrantz pratar så gott om regeringen. Det kanske inte är så förvånande. Men när det gäller arbetet i Stockholm, alltså det vi gör i den här salen med de förebyggande

Yttranden 2025-09-01

insatserna, handlar det om att vi måste få barn och unga att lämna de gängkriminella miljöerna, att satsa på skolan och att gå vidare till jobb och utbildning för att säkerställa att de faktiskt har ett fullgott liv. Den delen ser inte alla ungdomar i dag, utan de luras, lockas och väljs in i de gängkriminella miljöerna. Det är det liv som de ser.

Vad händer då när vi styr i Stockholm? Vi har tillräckligt många ordningsvakter. Vi skulle behöva fler poliser; det är helt riktigt. Det är en regeringsfråga. När det handlar om de öppna drogscenerna har de minskat från 31 till 21 stycken i Stockholm, och jag misstänker att de kommer att fortsätta minska. Tryggheten i Stockholm har ökat sedan ni styrde staden. Tryggheten ser bättre ut i Stockholm.

Ändå står Per Rosencrantz här och påstår att det har blivit sämre. Du säger att det med er budget, med 100 miljoner kronor mindre på placeringar, på något sätt skulle bli bättre för den här staden. Du hänvisade till nationalekonomer, men det räcker nog med att vara gymnasieekonom för att kunna räkna ut att den matematiken inte fungerar. Om vi minskar budgeten på placeringar ökar antalet ungdomar i gängkriminella miljöer ute på gator och torg. Det är därför du vill ha fler ordningsvakter. Du vill inte skjuta till poliser, för då måste din fru vara med och betala de här poliserna från regeringens sida. Koncentrera dig på kommunpolitiken här i staden! Det skulle hedra dig.

#### Anförande nr 25

P e r R o s e n c r a n t z (M): Ursäkta, borgarrådet, men det är alltså inte så att skattepengarna betalas av statsråden, utan de betalas av alla medborgare i Sverige. Det är inte politikens pengar, utan det är medborgarnas pengar. Det är lika mycket mina pengar som min hustrus pengar eller våra skolkamrater hemma i byns pengar. Det är allas pengar som vi försöker använda på bästa möjliga sätt

Angående ordningsvakterna är det 13 stycken i tjänst i 11 stadsdelar samtidigt. Och de går hem vid midnatt. Jag tror inte att så många skulle hålla med om att det är tillräckligt med ordningsvakter. Jag håller absolut med om att välfärden är superviktig. Men skolresultaten sjunker, eller hur? Och vi satsar mer på skolan i vår budget än ni gör i er. Jag tycker alltså inte att de här motargumenten är så starka.

När det gäller placeringarna har det ju redan gått väldigt långt. Vi måste stävja brottsligheten långt, långt tidigare. Vi måste få bort gängen som rekryterar från gatorna. Det betyder att de som handlar med droger, de som för in vapen i Sverige och de som tjänar pengar på det här måste sitta i fängelse otroligt länge. Många borde få livstidsstraff, och i vissa fall utomlands. Det är de repressiva åtgärderna som ni direkt och indirekt hela tiden försöker motverka. Att ha hårda tag och ett varmt hjärta går alldeles utmärkt bra. Det är bara att titta på sin egen kropp.

#### Anförande nr 26

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Jag ifrågasätter inte ditt varma hjärta, Per Rosencrantz, utan problemet är förslagen på lösningar. När man vill få ned antalet drogscener och när man vill jobba för en stad där fler medborgare känner

Yttranden 2025-09-01

trygghet behöver man jobba med de förebyggande insatserna. Vi behöver jobba tillsammans med medborgarna så att de känner att de är delaktiga i sin stad och sin stadsdel. De ska veta att deras barn som går i skolan klarar utbildningen, kommer att få bildning och förhoppningsvis kommer att jobba med det jobb de vill ha. Det är så här politiken hänger ihop.

Frågan om hur vi ska komma till rätta med gängkriminaliteten handlar om att ungdomarna ska se någonting annat – någonting större i livet, som är viktigare än gängkriminella miljöer. Sedan ska vi veta att alla ungdomar som befinner sig i gängkriminella miljöer inte är där frivilligt, utan de är hotade till detta. De har inte någon möjlighet att lämna gängen, för de eller deras anhöriga blir hotade till livet. Ska du skicka en ordningsvakt på det? Det är poliserna som måste få bli fler. Polisen gör ett fantastiskt arbete, men de måste bli fler. Vi går back med tusen poliser i Stockholmsregionen, och ändå lyckas vi få bättre resultat i Stockholm. Det lyckas vi med trots bristen på regeringens förebyggande politik och trots att vi får noll i ökade statsstöd. Trots detta lyckas vi i Stockholm. Det är konstigt i Per Rosencrantz värld, men vi lyckas, och vi är på rätt väg.

Nu måste vi fortsätta. Vi kommer att hålla i detta. Snart kommer vi att presentera en budget för nästa år, och där kommer ni att få se vilka fantastiska steg vi tar och vilka ytterligare steg vi måste ta för ett ännu bättre Stockholm – ett Stockholm för alla.

Yttranden 2025-09-01

## § 7 Frågestund

### Fråga nr 1. Hjorthagen

#### Anförande nr 27

Borgarrådet H e d i n (M): Bilder på kanyler, halvnakna människor som injicerar på lekplatsen och blodiga tillbehör – det är innehållet i några av de mejl som jag och socialborgarrådet just nu får från oroliga personer i Hjorthagen som undrar vad som försiggår.

Förra hösten presenterade ni det nya missbruksboendet i er budget, och även om vi är helt överens om att det ska finnas ett yttersta skyddsnät för den som är hemlös trodde inte vi på modellen och sa nej. Detta paketerades sedan som Bostad först och togs upp i våras. Vi kände oss mer övertygade, men det blev sedan något helt annat. Polisen åker i skytteltrafik till detta storskaliga missbruksboende för narkomaner.

Min fråga till socialborgarrådet är: Varför blev det så här, och, framför allt, vad är planen framåt?

#### Anförande nr 28

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag skulle vilja börja med att säga att detta är ett boende för tidigare hemlösa. En del av dem har såklart missbruksproblem – med antingen alkohol eller narkotika – eller problem med psykisk ohälsa. Ibland handlar det om en kombination av en, två eller tre av dessa former av social utsatthet. Det är där någonstans vi måste ta avstamp.

Detta är en grupp som, för att kunna ta till sig den vård som de behöver, stöd för att kunna bli drogfria eller nyktra eller stöd för sin psykiska ohälsa, behöver ett tryggt ställe att bo på. Vi måste få bort personer från lågtröskelboenden eller akutboenden, som vi kallar dem i staden, och se till att de kommer till sådana här, mer stabila boenden. Alldeles för länge har dessa människor, som nu bor i Hjorthagen, fått sova antingen under broar eller, med hjälp av Bostad först, på de här akutboendena, där man sover i sovsalar. Det är inte sällan en hotfull och ganska tuff miljö, som tär på dem.

Jag är helt övertygad om att vi nu jobbar helt rätt, när dessa personer får egna lägenheter så att de kan stänga om sig och sedan kan ta emot den vård och hjälp som finns på plats; regionen kommer också till boendet och jobbar med deras stöd.

Jag har också fått de mejl du pratar om, med bilder på kanyler. Jag har fått samma bilder många gånger. När vi har beställt extra städning av områdena från våra entreprenörer har man inte riktigt sett en ökning av antalet kanyler där. Man har hittat kanyler, absolut, men det gjorde man även tidigare. Jag kan alltså inte riktigt bekräfta bilden att det skulle ha blivit så mycket värre.

Yttranden 2025-09-01

Anförande nr 29

Borgarrådet H e d i n (M): Socialborgarrådet menar alltså på fullaste allvar att det inte har skett en allvarlig utveckling i Hjorthagen utan att alla de här bilderna på kanyler från boende är – vadå? Hittepå? Det är helt uppenbart att det har hänt något väldigt allvarligt i detta område, som gör att människor känner sig otrygga. Det rör sig inte heller om Bostad först, för går man in i behandling blir man av med sin lägenhet. Det finns alltså inga sådana incitament.

Detta är ett område som tidigare har betraktats som lugnt och familjevänligt men som nu präglas av otrygghet på grund av din politik. Min fråga blir: Kommer det att krävas att ett barn sticker sig på en infekterad kanyl i sandlådan innan Socialdemokraterna inser allvaret och agerar?

Anförande nr 30

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Under mars, april, maj och juni kan vi inte se någon direkt ökning av antalet anmälda brott eller incidenter, men vi har en ökning under juli månad. Det är 28 stöldbrott som har anmälts. Det är med Stockholmsmått mätt inte jättehögt på 10 000 invånare, men det är ändå en ökning – nästan en fördubbling jämfört med vad det brukar ligga på. Visst finns det problem; jag förnekar inte det.

Det vi har gjort är bland annat att vi har ansökt hos polisen om att få använda ordningsvakter i området. Det har vi fått tillstånd till. De har varit där i snart två veckor och rapporterar hittills att det är väldigt lugnt. De har inte behövt göra några ingripanden under de här två veckorna. De har tillrättavisat några enstaka individer – oklart om de har varit hemmahörande på boendet. Men det har inte behövt ske några ingripanden från våra ordningsvakter.

Anförande nr 31

Borgarrådet H e d i n (M): Du har öppnat ett missbruksboende för tunga narkomaner utan risk- och konsekvensanalys och saknar uppenbarligen krisinsikt. Föräldrar behöver just nu sitta ned med sina barn vid middagsbordet och förklara varför de inte kan gå ut och leka på samma sätt som de har gjort tidigare. Polisen, som hade behövt prioritera helt andra frågor, får nu jobba för att motverka en ny öppen drogscen.

Av socialborgarrådets svar på mina frågor kan jag inte dra någon annan slutsats än att man helt har tappat kontrollen och att det inte finns någon plan för att vända utvecklingen. I helgens Mitt i, där jag säger att det här boendet med 40 platser är för stort, svarar socialborgarrådet att det i Finland finns boenden med 100 platser. Det kan inte ses som något annat än ett hån mot boende i Hjorthagen och Norra Djurgårdsstaden just nu.

Anförande nr 32

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Då kanske vi ska vara tydliga och säga att polisen inte har klassificerat Hjorthagen som en öppen drogscen. Tvärtom har antalet öppna drogscener sedan vi tog över i Stockholm minskat från 31 till 21. Det



Yttranden 2025-09-01

ska jämföras med hur det var när ditt parti styrde den här staden och antalet ökade med en ny drogscen varje år. Det var 27 när ni tillträdde – det blev 31. Jag skulle alltså hålla svansen lite lägre i denna fråga om jag var moderat.

Det hör också till saken att vi behöver sprida våra sociala insatser över staden. Vi har alldeles för länge haft en stor koncentration till vissa enskilda områden: Södermalm, Aspudden, Bandhagen, Högdalen, Västberga och Skarpnäck. Det är i dessa områden, framför allt i söderort, som väldigt mycket av verksamheten för den här målgruppen har legat. Det har skapat en hög koncentration på ett sätt som inte har varit hållbart. Vi behöver sprida detta över hela staden, och hela staden behöver vara med och ta sitt sociala ansvar.

*Fråga nr 2. Kommer borgarrådet att ta fram en detaljplan för Trädgården?*

Anförande nr 33

G a b r i e l K r o o n (SD): Trädgården är en uppskattad klubb i Stockholms stad. Den har haft sina problem och bekymmer, och den har fått sina klagomål av grannarna. Men från Sverigedemokraternas håll ser vi ändå i grund och botten positivt på den här rörelsen och vill möjliggöra för den att vara kvar, under ordnade former och former som inte skapar stök, oro och onödigt högt buller. Det tror vi är möjligt.

Men för att detta ska gå kan man inte gå fram med ett bygglov utan en detaljplan. Det är lagstridigt, vilket även länsstyrelsen har slagit fast. Lösningen på detta borde vara att ta fram en detaljplan. Frågan till dig, Jan Valeskog, är därför: Kommer ni nu till slut att ta fram den här detaljplanen?

Anförande nr 34

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är lite häpnadsväckande att höra Sverigedemokraterna och Gabriel Kroon i den här frågan; det är en total helomvändning. I juni månad sågade ni verksamheten. Ni sågade Trädgården längs fotknölnarna och menade att verksamheten inte kunde vara kvar av hälsoskäl. Det bullrade för mycket. Jag citerar Gabriel Kroon: ”Grannarna är ju de människorna som ska bo där varje dag. Det är en hälsofråga ... att man inte kan leva sitt liv ordentligt.” I var och varannan tidning och i radio sågar ni Trädgårdens verksamhet – det är sanningen.

Nu börjar ni ångra er och ändra er. Trovärdigheten kan var och en bedöma. Men faktum är att alla partier, jag antar även Sverigedemokraterna, i juni visste att miljö och hälsa gjort mätningar vad gäller buller och att det inte fanns problem med buller vid fasad eller med inomhusbuller, sedan ett bra tag tillbaka. Detta var alltså inte frågan, utan nu var det en planfråga som handlade om huruvida det var en liten avvikelse eller inte, vilket en majoritet i nämnden bedömde det som.

Men argumenten från er sida var precis desamma som när ni i stadsbyggnadsnämnden sågar vart och vartannat ärende. Ni säger nej till 60–70 procent av bostäderna, och ni säger också nej till klubb- och livekulturen på det här sättet. Det är häpnadsväckande.

Yttranden 2025-09-01

Man undrar verkligen hur sådana som Moderaterna ska kunna samarbeta med er, om de har tänkt sig det – de säger i och för sig nej till många bostäder numera. Ni ska samarbeta med Moderaterna. Hur ska det gå efter valet, har ni tänkt, i de här frågorna, när ni inte ens vill att vi ska kunna ha fler nöjesplatser och musikscener i Stockholm när ni får chansen att votera? Ni har ingen trovärdighet i den här frågan.

#### Anförande nr 35

G a b r i e l K r o o n (SD): Positionen är väldigt tydlig: Med den utformning som Trädgården har i dag, på grund av dig och andra politiker här i Stockholms stad, är det inte hållbart. Bullret är för högt. Men det är inte heller konstigt, för de har inte fått bra villkor för att verka. Hade man tagit den här verksamheten på allvar, som du inte verkar göra trots dina fina ord och dina påhopp på sverigedemokrater, hade ni tagit fram en detaljplan under den här mandatperioden. Det har ni inte gjort – ni har inte ens påbörjat det arbetet. Förra mandatperioden gjorde man inte heller någonting, för den delen. I stället verkar man engagera sig i frågan nu.

Du hade kunnat bidra till att lösa den här frågan på ett ordentligt sätt för flera år sedan, när ert styre tillträdde. Men det har ni tyvärr struntat i. Och sedan försöker ni skylla ifrån er på Sverigedemokraterna eller på grannarna. Det är beklagligt. Så återigen: Kommer du att ta fram en detaljplan, eller kommer du att fortsätta skylla på alla andra?

#### Anförande nr 36

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag behöver inte skylla på alla andra. Jag kan konstatera att miljöförvaltningen gjorde de där mätningarna för ett antal år sedan och att det inte bullrar över de riktvärden som finns för den här anläggningen. Det har miljöförvaltningen skyldighet att göra för varje problematik av denna typ, om människor är oroliga och vill få mätningar gjorda – och det gör de.

Men ni har sagt nej till detta med hänvisning till hälsoargumentet. Ni vill inte ha Trädgården av hälsoskäl. Ni är det enda partiet. Ni försöker nu ändra er vinkling på den här frågan och säga att det är andra partiers fel. Hade ni varit med och ställt upp hade det kanske inte gjort någon skillnad – det tror jag inte – men det hade åtminstone varit en fördel om alla partier hade stått upp för Trädgården i det här läget, när vi ska få den här frågan prövad rättsligt.

Vi avvaktar nu att mark- och miljödomstolen kommer med en dom. Efter det kommer vi, beroende på vad som sägs, att vidta åtgärder. Ett av alternativen är naturligtvis en ny detaljplan.

#### Anförande nr 37

G a b r i e l K r o o n (SD): Du, Jan Valeskog, har säkert suttit i stadsbyggnadsnämnden längre än många i den här församlingen har levt. Du om någon borde förstå att man inte kan hasta fram ett sådant här beslut med ett bygglov. Det är helt lagstridigt, men ändå har du gjort det. Den enda anledning som ligger bakom är att du helt enkelt har valt att prioritera att lägga kommunens pengar på andra insatser än en detaljplan. Jag har hört dina kollegor säga att detaljplan är dyrt, och ja, det är

Yttranden 2025-09-01

det. Verksamheten verkar inte heller ha velat finansiera den här detaljplanen tidigare, som jag förstår det.

Det hade inte spelat någon roll om vi hade ställt oss bakom ert förslag. Och framför allt vill vi inte ha det på ert sätt. Vi vill ha det på ett ordentligt sätt, med en detaljplan som ger verksamheten långsiktiga förutsättningar och också möjliggör för dem att bygga ordentliga fastigheter som är ljudisolerade på ett bra sätt. Problemet nu är också att många fastigheter är ganska gamla och i ganska nedgången skick, just för att man vet att man när som helst kan behöva stänga.

Anförande nr 38

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag ser inga åtta- eller nioåringar i salen – det är så länge jag har suttit i nämnden.

Det är ett problem när vi har ett parti i stadsbyggnadsnämnden som säger nej till 60–70 procent av alla bostäder. Det är 15 000–20 000 människor som skulle vara bostadslösa och kanske 10 000 byggnadsarbetare som skulle förlora sina jobb. Ni säger nej till klubb- och livekulturen på det här sättet, med det argument som ni använder: att det bullrar, att det stör. Ni vill inte ha detta i närheten. Ändå har det visat sig att miljöförvaltningen i det här fallet har mätt upp detta och att man klarar riktvärdena.

Detaljplanen är sedan en helt annan fråga. Det skulle naturligtvis, om man ska vara efterklok, ha gjorts någon gång 2021 för att hela processen skulle hinnas med. Vi har absolut en plan B, men nu avvaktar vi domslutet. Alla partier, vid sidan av Sverigedemokraterna, som verkligen hoppas att Trädgården kan vara kvar får vänta på beslut.

### *Fråga nr 3. Väntetider för bygglovshantering*

Anförande nr 39

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Först som sist ska jag säga att ingen skugga faller på bygglovschefen eller bygglovsavdelningen. Vi har fått en fin redogörelse för hur de jobbar. Det här är ett lite större bekymmer i perspektiv av att prioriteringen av resurserna inom stadsbyggnadsverksamheten är ett bekymmer.

Förra gången ni styrde var det Fokus Skärholmen. Det var utmärkt; vi var i en bygghögkonjunktur, och mycket bra har kunnat genomföras där. Nu är det Fokus Järva. Bekymret är att ingenting händer i Järva, annat än att våra planer som vi tidigare tagit fram fullföljs; så är det ett antal år in i en mandatperiod. Men jag är väldigt bekymrad när myndighetsutövningen gentemot medborgarna får vika för andra ambitioner.

Anförande nr 40

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag är också bekymrad över att väntetiderna för bygglov har ökat. Det har blivit betydligt fler bygglovsärenden. Det rotavdrag som

Yttranden 2025-09-01

infördes har naturligtvis påverkat. Samtidigt har vi i våras organiserat om i akt och mening att få en ökad effektivitet, vilket vi redan kan se att det har blivit. Vi har inte uteslutit att om så skulle vara fallet öka resurserna, men förvaltningen har sagt att man kommer att kunna klara av detta med ett annat sätt att jobba. Jag hoppas att det blir så – det återstår att se.

När det gäller detta med rotavdraget hade man kanske genom regeringskontakter kunnat veta om det tidigare när vi fastställde årets budget. Jag måste få sagt i den här diskussionen att det är ett faktum att Liberalerna hade, tror jag, drygt 18 miljoner mindre till stadsbyggnad, varav 6 ½ miljon mindre till just bygglov och tillsyn. Det hade nog varit ännu värre, om man nu ska se det så. Men då kanske inte Liberalerna i staden visste om de här besluten, som kanske inte var offentliga.

Det är klart att detta är ett bekymmer. Jag är den förste att hålla med om det. Omorganisationen handlar om att få bättre arbetsflöden, ökat ansvar och snabbare handläggning av dessa ärenden. Vi kommer att satsa mer på digitalisering. Det har också skett en satsning som vi har fått redovisad i nämnden. Ett tecken på att vi tar detta på största allvar är att nämnden ska få en rapport på åtminstone vartannat sammanträde så att vi får en avrapportering.

Men, som sagt, är det en resursfråga är vi absolut beredda att tillsätta sådana medel. Än så länge har förvaltningen sagt att de kan vända detta med den nya organisationen.

Anförande nr 41

Björn Ljung (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Nej, vi hade ingen aning om det här med rotavdraget, utan vår ambition var just digitaliseringen. Jag har själv jobbat med genomlysning av en halvstor kommun i Skåne och av deras verksamhet vad gäller både bygglov, mark och exploatering och planarbete gällande infrastruktur – kommunen heter Trelleborg. När vi gjorde jämförelser med hjälp av SKR:s statistik såg vi att det måste vara något fel på Helsingborg. Det visade sig att Helsingborg med mycket enkla medel har kunnat börja använda sådant som jag egentligen inte gillar i andra sammanhang, sådana här chatbotar och liknande – alltså väldigt mycket automatisering. Det är detta vi framhåller: att vi i Stockholms stad också måste hålla oss framme.

Icke förty tror jag att vi behöver mer resurser till bygglov.

Anförande nr 42

Borgarrådet Valerius (S): Detta kan vara ett bra tillfälle att nämna det beslut som ska komma under hösten kring nya bygglovsregler, med ambitionen att processerna i kommunerna ska förenklas. Det kanske sker på lång sikt, men på kort sikt kommer det, säger vår förvaltning, just i Stockholm, där vi har många projekt i kulturhistoriskt värdefulla områden, att leda till fler anmälningsskyldiga ärenden, vilket man bedömer kommer att leda till att antalet bygglovsärenden ökar med 10–20 procent. Det handlar om de beslut som kommer senare i höst om ändrade regler i PBL,

Yttranden 2025-09-01

vilket också påverkar byggloven. Det kan vara bra att hålla i huvudet. Detta är en stor fråga.

Något jag också tycker är värt att nämna är att vi har regler som säger att om man inte hanterar dessa ärenden inom tillräckligt kort tid förlorar man också pengar från stadens sida. Det finns alltså många skäl till att vi ska bli bättre.

Anförande nr 43

Björn Ljung (L): Ordförande! Det finns också förenklingar som tas upp i utredningen om bättre bygglov – jag minns inte riktigt dess namn. Det kommer också att finnas öppningar för att mer blir undantaget från bygglovsplikten. Inte minst gäller det olika attefallstillbyggnader och attefallshus, där det kommer förenklingar. Som du säger behöver vi lägga resurser på områden med kulturhistoriskt viktiga hus och miljöer.

Vi kan också jobba med fler bygglov med smärre avvikelser, det vill säga ungefär det som vi hittills har jobbat med när det gäller Trädgården och annat. Vi kan alltså också jobba smidigare i nämnden för att saker och ting ska skyndas på. Det är också en sak vi kan titta på – smärre avvikelser.

Anförande nr 44

Borgarrådet Valerius (S): Jag får avsluta med att göra ett medskick, med tanke på de omständigheter som råder med ett ökat antalet ärenden och den kö som finns. De partier som menar allvar med att komma till rätta med köerna bör också tänka på det i budgetprocessen. Det var tyvärr inte så inför det här året; det var ganska bedrövlig läsning, om man ska vara ärlig. Men till budgeten hoppas vi att oppositionen har lagt på lite pengar så att de också klarar de uppgifter vi pratar om.

*Fråga nr 4. Trädgårdens hyresavtal med exploateringskontoret*

Anförande nr 45

Jonas Naddébo (C): Ordförande! För Centerpartiets del är ett levande kultur- och nattliv det som gör Stockholm så fantastiskt. Jag tror faktiskt att kulturens och nattlivets överlevnad kommer att vara en av våra viktigaste frihetsfrågor. Det är en kamp som vi måste vinna.

Därför var det glädjande att alla partier för en och en halv vecka sedan, på min och Centerpartiets inbjudan, var med på en afterwork på Trädgården. Jag vill säga tack till alla som var där. Alla sade sig givetvis värna Trädgården och dess fortlevnad, och alla partier utom Sverigedemokraterna har faktiskt fattat beslut om ett permanent bygglov i stadsbyggnadsnämnden.

Ändå står Trädgården nu inför ytterligare ett stort hot. Staden har nämligen sagt upp hyreskontraktet, och per den 30 september ska man vara utflyttad. Hur kommer det

Yttranden 2025-09-01

sig, Karin, att ni inte drar tillbaka detta då ni vet att alla vill ha den här verksamheten kvar?

Anförande nr 46

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Tack så jättemycket, Jonas Naddebo, för ditt fantastiska engagemang i den här frågan! Trädgården väcker verkligen känslor och engagemang. Så ska det vara, för det är en oerhört viktig verksamhet, skulle man kunna säga. Många har varit där och haft väldigt roligt, helt enkelt. Det är ett viktigt inslag i Stockholms nattliv.

När det handlar om själva avtalet jobbar man just nu på att hitta en tillfällig överenskommelse. Det fanns en förhoppning om att bygglovets skulle gå igenom. Det gjorde det inte i och med att det överklagades. Då har man de processer som det leder till: Länsstyrelsen ansåg att de som hade klagat hade rätt, och nu är ärendet uppe i mark- och miljödomstolen för ställningstagande. Vi hoppas fortsatt på att staden får rätt.

Men detta handlar om att detaljplanen inte riktigt stämmer med den verksamhet som bedrivs på platsen. Ni har tidigare hört Janne Valeskog få frågan om arbetet med att i så fall ta fram en ny detaljplan. Men så länge det arbetet pågår handlar det om att hitta en överenskommelse så att Trädgården kan fortsätta vara på platsen. Vår förhoppning är att Trädgården ska fortsätta vara på platsen som en permanent lösning. Men det är en överenskommelse som måste göras med Trädgården, så det kan inte jag stå här och lova.

Anförande nr 47

J o n a s N a d d e b o (C): Jag blir faktiskt ganska förvånad, Karin, över att du låter detta pågå. Du säger: viktigt, viktigt, viktigt, detaljplan och processer. Men nu handlar det faktiskt om hyresavtalet. Vet du hur mycket det skulle kosta för Trädgården att flytta därifrån, som det nu är sagt? Jag tycker verkligen att man borde vara mycket tydligare i det här fallet: Okej, det är oklart hur processerna ska gå till, så ni får ett tillfälligt förlängt hyresavtal. Då behöver de åtminstone inte flytta därifrån.

Det här är precis som du säger en verksamhet som tar emot 300 000 besökare per år och är otroligt älskad av oss stockholmare. Det är över 70 000 som har skrivit på namninsamlingen för att den ska få vara kvar. Jag tycker faktiskt att du hanterar den här frågan lite för lättvindigt. Skulle ni ha hanterat det lika lättvindigt om det var en barnteater eller ett bibliotek som inte fick fortsätta hyra? Vad är era ord om att rädda Trädgården värda om ni inte kan lösa detta nu?

Anförande nr 48

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Jag vet inte riktigt vad du ser för lösning som inte handlar om att Trädgården får vara kvar på platsen. Det är detta vi arbetar för just nu: att hitta en tillfällig överenskommelse. Någonstans missar vi varandra i kommunikationen, uppenbarligen.

Yttranden 2025-09-01

Staden måste följa det regelverk som vi har satt upp. Det handlar om att alla ska ha en likabehandling, naturligtvis. Det här är en enskild näringsidkare. Vi ska hantera frågan, och under tiden pågår verksamheten. Vi arbetar för en lösning. Nu tycker Jonas Naddebo att det ska gå fortare. Man kan ofta önska att det ska gå snabbare när det gäller stadens processer, men man måste också diskutera med själva utföraren, det vill säga Trädgården, vad de ser för lösning framöver.

#### Anförande nr 49

**J o n a s N a d d e b o** (C): Jag vet inte vad Karin lever i för värld, men 30 dagar i Stockholms stads byråkrati är väldigt kort tid för att hitta en lösning för hur hyresavtalet för Trädgården ska hanteras. Det är klart att den här aktören är otroligt stressad över vad detta kommer att innebära. Måste de flytta bort alla saker? Och vad kommer detta att kosta? Det är helt orimligt att du inte kan ge ett tydligare svar.

Exploateringskontoret säger att de inte kan göra någonting. Jag tror att de väntar på en politisk signal. Jag tror att de väntar på att de politiska partierna faktiskt lägger kraft bakom de ord man säger. Man vill rädda Trädgården. Hur blir det med hyresavtalet den 30 september när Trädgården måste flytta? Detta måste ni i majoriteten lösa.

Jag blir väldigt upprörd över att man inte har mer känsla av urgency i det här fallet. Det är verkligen tydligt att den nattlivsstrategi som vi tog fram under förra mandatperioden betyder väldigt lite för er som styr just nu.

#### Anförande nr 50

**Borgarrådet W a n n g å r d** (S): Vi håller fortsatt på att jobba med en lösning – det är målsättningen. Vi vill ha kvar Trädgården. Vi jobbar på en tillfällig överenskommelse. Vad faller den här lösningen ut i? Det rör sig om två parter. Jag kan inte stå här och prata om en ensidig överenskommelse, utan det är två parter som måste arbeta fram en tillfällig överenskommelse.

Jag är väl medveten om hur viktig Trädgården är för Stockholm och för alla dem som besöker Trädgården. Nu har vi ett regelverk i den här staden som säger att det räcker med att en överklagar. Det är det som har hänt – det är ett fåtal som har överklagat.

Detta handlar om bygglovet och om att vi vill se en permanent lösning för Trädgården. Det tillfälliga bygglovet går ut, och då måste man hitta den permanenta lösningen.

#### *Fråga nr 5. Svenskkunskaper i äldreomsorgen*

#### Anförande nr 51

**N i k e Ö r b r i n k** (KD): Fru ordförande! Det är svårt att föreställa sig hjälplösheten en äldre människa måste känna när man inte blir förstodd på det språk man talar av dem som ska ge en omsorg.

Yttranden 2025-09-01

Nyligen kom nyheten om ett äldreboende i Västerås där ingen i personalen på plats talade svenska när ambulansen kom dit. Ambulansen hade ryckt ut för att en äldre var allvarligt sjuk, men man kunde inte få någon information från de anställda eftersom ingen av dem kunde säga mer än några enstaka ord på svenska. Medarbetarna i ambulansen kallade detta för direkt ovärdigt.

Att ha tillräckliga svenskkunskaper är inte bara viktigt för att kunna ställa rätt medicinska diagnoser eller kunna hjälpa till när ambulansen kommer, utan det handlar också om ett värdigt bemötande. Den äldre ska kunna förstå och bli förstådd på det språk man talar. Min fråga till äldreborgarrådet är därför varför inte Vänsterpartiet och de andra styrande partierna har kunnat införa ett språktest för att säkerställa att sådant här inte ska kunna ske i vår kommun.

#### Anförande nr 52

Borgarrådet B o u c h e r (V): Att detta skulle koka ned till språktest var jag inte beredd på. Men jag tänker att du redan vet ganska mycket. Vi gör väldigt stora insatser för att höja språkkunskaperna i svenska och därmed stärka äldreomsorgen. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi förstår detta i Stockholm. Jag kan inte ansvara för vad som händer i Västerås, men vi gör verkligen det här i Stockholm. Enligt de senaste siffrorna från PAS från november förra året hade vi enbart i äldreomsorgen finansierat 918 platser för språksatsningar i kommunal regi, genom KUS-medel. Nu går vi in på vårt tredje år, och jag är övertygad om att vi under 2025 kommer att kunna redovisa ännu fler satsningar. Det här jobbar vi med hela tiden.

Detta arbete sker inte i någon sorts vakuum. Det är arbetsmarknadsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna som ser till att det finns språklärare, språkombud och riktade utbildningar överallt i staden. Dessutom har vi Äldreomsorgslyftet, där språkutbildningarna vävs in i exempelvis undersköterskeutbildningen, vilket stärker både personalen och kvaliteten för våra äldre.

Du får gärna för sjuttioelfte gången hälsa Erik Slottnér – jag brukar säga det till honom själv – att vi gärna vill ha kvar Äldreomsorgslyftet. Det betyder nämligen att även de privata utförarna ska kunna använda dessa medel. De privata aktörerna vill verkligen ha medlen; de kommer inte att finansiera detta via sina egna medel.

Med detta sagt skulle vår välfärd, däribland stadens äldreomsorg, inte fungera utan alla de människor som av olika anledningar valt att bo i Sverige och som varje dag går till jobbet inom vården, skolan och omsorgen. De bidrar med sin arbetskraft, sin erfarenhet och sin kompetens, och vi är beroende av dem för att vårt samhälle ska gå runt. Och vi kommer att behöva anställa ännu fler människor inom äldreomsorgen.

#### Anförande nr 53

N i k e Ö r b r i n k (KD): Det som äldreborgarrådet redogör för är allt som sker i Stockholms stad. Jag tvivlar inte en sekund på att vi genomför olika utbildningar eller att det pågår aktiviteter. Problemet är att vi inte har tillräckligt bra koll på hur det ser



Yttranden 2025-09-01

ut med svensk kunskaperna ute i den faktiska verksamheten – ute bland personalen som jobbar i första ledet, i anslutning till den äldre och med den äldre.

Äldreförvaltningen själva uttrycker det på följande sätt: ”Äldreförvaltningen har inte genomfört någon generell undersökning av medarbetarnas kunskaper i svenska.” En uppföljande fråga blir: Skulle ni kunna tänka er att göra en sådan undersökning för att få en uppfattning om huruvida de utbildningar vi genomför har en effekt och om hur det faktiskt ser ut?

Jag tycker att det är lite märkligt att man lyfter upp rekryteringsbehovet – för övrigt ett område där förvaltningen inte heller ser några risker – som ett argument mot att man skulle kunna ha tydliga språkrav. Detta är en viktig fråga.

Anförande nr 54

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tror personligen att det vore värdefullt om äldreförvaltningen kunde spetsa upp lite grann så att de också kan genomföra större undersökningar. Vi pratar om detta med äldreförvaltningen just nu. Jag tror att det är en intressant framtid för äldreförvaltningen att kunna göra större statistiska undersökningar av hur verkligheten ser ut.

Jag skulle dock vilja påstå att vi har ganska god koll på att språkkunskaperna i Stockholm, i vår egen regi, är bättre än man kanske skulle kunna tro. Vi har sämre koll på hur det ser ut hos de privata utförarna. Det kan vi bara få reda på genom avtalsuppföljning och olika typer av inspektioner – det vet ju du också.

När det gäller rekrytering har vi redan väldigt mycket personal på plats, och det är framför allt dem vi utbildar hela tiden. Men vi kommer att behöva rekrytera mycket fler människor. Jag tror inte att ett språktest kommer att vara avgörande, men jag får återkomma till det i mitt nästa inlägg.

Anförande nr 55

N i k e Ö r b r i n k (KD): Det var precis detta jag tänkte ställa en sista fråga om. Regeringen har nu tittat på frågan om tydligare språkrav inom äldreomsorgen. Det följer också med ett nytt statsbidrag, som ska kunna ge pengar för att man ska kunna jobba med just detta i stället för att det bara ska bakas in i Äldreomsorgslyftet.

Nu har ni styrt i tre års tid. Det är förhoppningsvis bara ett år kvar av ert styre, innan det är val nästa gång. Kan ni tänka er att genomföra och driva igenom tydliga språktester så att vi i alla fall kan vara säkra på att den personal som anställs har de kunskaper i svenska språket som man ska kunna förvänta sig av någon som jobbar nära den äldre?

Anförande nr 56

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tror personligen inte att bara språktest är vägen framåt. Däremot tror jag att vi behöver stärka kraven på att alla har en undersköterskeutbildning. Då har de också språket med i bagaget. Vi behöver

Yttranden 2025-09-01

naturligtvis över huvud taget ha ett bra kravställande vid anställning. Men jag delar inte ditt partis eller den blå majoritetens idé om att bara språkkrav är vägen framåt. Jag tror att vi låser in oss i en återvändsgränd om vi har språkkrav som enda fokus.

Jag tror att vi kommer att behöva fortsätta jobba med hur vi kan stötta och utbilda medarbetare i svenska språket i dag. Jag håller med om att det är självklart att varje äldre person ska möta personal som både har rätt kompetens och trygghet i språket. Men vi är också i ett läge där vi kommer att behöva säkerställa att det finns tillräckligt med personal. Vi kan inte stänga dörren för kompetens.

#### *Fråga nr 6. Stockholms stads skuldsättning*

##### *Anförande nr 57*

Borgarrådet Fjellner (M): Fru ordförande! Stockholm befinner sig i ett utmanande ekonomiskt läge. Lågkonjunktur, inflation och högre ränteläge påverkar Stockholms stads ekonomi negativt.

Det mest oroväckande är nog, menar jag, stadens låneskuld, som ökar i rekordfart. Stockholms stads skuld uppgår i nuläget till cirka 80 miljarder, och skulden ökar snabbt. Just nu lånar vi över 1 miljon i timmen. Stockholm har redan den största skuld som någon kommun eller region i landet någonsin har haft. Enligt stadens egna prognoser ökar skulden med runt 12 miljarder per år, och vi närmar oss snabbt 100 miljarder i skuld.

Den ökade skuldsättningen innebär att räntekostnaderna ökar. Vi får en försvagad finansiell ställning, och kreditbetyget riskerar att försämrats ytterligare. Detta leder i sin tur till att lånekostnaderna ökar ytterligare.

Men framför allt tycker jag att det finns en annan dimension av detta, nämligen den moraliska. Den som är satt i skuld är inte fri, och ni skuldsätter framtida generationer. Därför undrar jag: Vad vill du, Karin Wanngård, göra för att vända utvecklingen och minska skulden?

##### *Anförande nr 58*

Borgarrådet Wanngård (S): Ordförande och fullmäktige! När det gäller skuldsättningen och vad den innebär för framtida generationer handlar det om just investeringar – investeringar i framtiden, i Slussen, i utbyggd tunnelbana, i idrottsanläggningar. Här kommer Christofer Fjellner inte med lösningen. Vad är det du ska ta bort? Du vill sänka skatterna. Du vill ge mer pengar till allt. Nu ska du återinföra vattenfestivalen, som lades ned på grund av att den kostade för mycket. Du vill släppa ut kriminella på gator och torg för att du drar ned på bland annat HVB-placeringar med 100 miljoner.

När det handlar om hur man sköter ekonomin i Stockholm måste vi investera i vårt vatten, i vårt avlopp och i att infrastrukturen fungerar. Det var under ert styre i Stockholm som Standard & Poor's varnade om kreditbetyget. Under mina år som

Yttranden 2025-09-01

finansborgarråd, både tidigare och nu, har vi haft högsta betyg från Standard & Poor's. De har till och med berömt oss för att vi stärker finansieringen genom att vi höjer skatten.

Med Christofer Fjellner som finansborgarråd skulle vi snarare se det motsatta. Ni vill plocka mer pengar från koncernen, och ni kommer att öka på skuldsättningen. Ni får en svagare finansiering av välfärden när ni sänker skatten. Hur ska man då klara tunnelbaneutbyggnaden? Och på detta ska ni sedan lägga ytterligare nya miljarder på en motorväg som vi kallar Östlig förbindelse. Så hur ska du, Christofer Fjellner, få ned skuldsättningen?

Anförande nr 59

Borgarrådet Fjellner (M): Nu minskade ju skulden det sista året vi styrde – det var första gången på tolv år som den gjorde det. Du låter lite grann som mina barn när du skyller på någon annan. Jag brukar be dem att städa sitt rum, och då säger de alltid att det är någon annan som har stökat till, någon som inte finns i rummet eller kan städa. Nu är det du som har ansvaret, och du har uppenbarligen inte presenterat en enda idé om hur du ska minska skulden.

Faktum är att investeringar är viktigt, men du kan inte investera för mer än du har råd med. Risken är uppenbar att vi kommer att få ett sämre finansiellt läge, att räntorna kommer att öka och att detta kommer att ge högre kostnader. År 2021 hade vi räntekostnader på 290 miljoner kronor. I dag är det 2 miljarder, och om din skuldökningstakt fortsätter och vi passerar 100 miljarder kommer vi, säger stadsledningskontoret, att betala 3 miljarder i ränta varje år. Det är tio gånger vad vi betalade 2021. Detta är ett av de allvarligaste problem vi har, och du står här och har inte ett enda förslag eller en enda idé om hur vi ska vända utvecklingen. Det bekymrar mig.

Anförande nr 60

Borgarrådet Wangård (S): Nu ska jag vara väldigt tydlig med hur moderater minskar skuldsättningen. Det handlar om att man inte skriver fram korrekta beslut när det gäller Slussens investeringar. När jag tillträdde som finansborgarråd andra gången hade ni gömt undan beslut som var avgörande för Slussens framtid. Vad hittade vi sedan? Jo, ni hade inte fattat beslut ordentligt om Stockholms framtida avloppsrening, ytterligare miljardbeslut.

Det jag vill vara väldigt tydlig med här i staden är att beslut ska vara synliga. De ska vara så korrekta som möjligt när det handlar om budget och utförda investeringar. Om man gömmer undan skenande kostnader för två gigantiska infrastrukturprojekt får man ned skuldsättningen, men det rimmar inte med verkligheten.

Anförande nr 61

Borgarrådet Fjellner (M): Just i dag är väl fel dag att försöka beskylla oss för Slussen, när ni har meddelat att det blir ytterligare förseningar och fördröjningar när det gäller just Slussen. Men återigen: Du presenterar inte en enda idé om hur du ska vända

Yttranden 2025-09-01

utvecklingen och minska skulden trots att det är du som är finansborgarråd och bär ansvaret.

Vi fick ju budgetförutsättningar från stadsledningskontoret, och det är ärligt talat ett rop på hjälp. Det är inte jag som påstår detta. En ökning av skulden innebär ökade räntekostnader, att finansiella nyckeltal påverkas negativt och att kreditbetyget riskerar att försämrast, vilket i sin tur leder till att lånekostnaderna ökar ytterligare. Stockholms stad närmar sig nu detta läge snabbt. Detta säger stadsledningskontoret, din egen förvaltning.

Ni har sett till att vi har den högsta skuld som någon kommun i Sverige någonsin har haft och att stockholmarna betalar den högsta sammanlagda kommunalskatt de någonsin har betalat. Ni håller på att ruinera Stockholm med er politik, och du har inte någon idé om hur vi vänder utvecklingen.

Anförande nr 62

Borgarrådet W a n n g å r d (S): För att vara väldigt tydlig när det gäller Slussen var det under moderat styre som besluten om Slussen fattades 2013. Det var då ni bestämde er för att göra ett bygge som inte har gjorts någon annanstans i Europa, det vill säga spränga ut Katarinaberget och bygga en bussterminal. Vi har följt dessa beslut, och vi har gjort allt vi kan för att åtgärda avtalen, som inte är helt genialiska.

När det handlar om skuldsättningen och Standard & Poor's uppmuntrar de oss. De säger att vi har AAA-rating, den högsta rating man kan ha. De säger att vi stärker finansieringen för att vi höjer skatten.

Uppenbarligen vill inte du, Christofer Fjellner, få ned skuldsättningen. Du städar inga rum – det är tydligt i dina anföranden.

*Fråga nr 7. Tycker borgarrådet att Sverigedemokraternas förslag om vänskapsbankar är bra för att öka möjligheterna för sociala träffar för seniorer?*

Anförande nr 63

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Vi blir bara fler och fler äldre i Stockholms stad. År 2035 räknar man med att vi blivit 67 procent fler. Vi behöver mer utbildad personal, och det blir svårt att fylla det behov vi kommer att få. Vi skulle behöva erbjudas möjligheter att ta hand om oss själva lite bättre när vi blir äldre, i den mån vi kan.

Vi behöver implementera platser som erbjuder sociala interaktioner gratis eller till kraftigt subventionerade priser för våra äldre i Stockholm. Att investera i offentliga rum och faciliteter som uppmuntrar till sociala interaktioner är avgörande för att bygga mer inkluderande, sammanhållna samhällen. Det vore också tacksamt med lokaler för sociala sammankomster som kommunen kan erbjuda.

Yttranden 2025-09-01

#### Anförande nr 64

Borgarrådet B o u c h e r (V): Tack, Liliane Åkerlund, för frågan! Den handlade inte bara om vänskapsbänkarna utan var kanske lite bredare. Jag vill inledningsvis konstatera, som jag ofta gör, att seniorer i största allmänhet är en mycket differentierad grupp. Jag är senior, och mina föräldrar är seniorer. Vi är uppvuxna under väldigt olika förhållanden, i olika skolsystem och med olika erfarenheter. Detta är viktigt att ha med sig. Vi vill också väldigt olika saker.

Vanliga parkbänkar, som ju själva grundfrågan gällde, är dock bra generellt. För äldre som börjar få svårt att röra på sig underlättar det när man vill gå ut och gå om det finns parkbänkar att vila sig på. Jag är väldigt mycket för parkbänkar, måste jag säga.

Just begreppet vänskapsbänkar, som den här frågan inleddes med, kommer ursprungligen från Zimbabwe. Det är en fin idé som, vad jag vet, inte vare sig i Zimbabwe eller i de kommuner i Sverige som har nappat på detta i första hand vänt sig till just seniorer. Jag håller nog med om att det inte i första hand är en fråga för äldreomsorgen utan kanske mer handlar om social samverkan generellt, över åldersgränser, mellan olika kulturella grupper och så vidare.

Vad gäller park- och gatumiljöer är det främst trafikkontoret och stadsdelarna som arbetar med parkbänkar i olika sammanhang. Personligen är jag ganska förtjust i de olika sommartorgen och sommargatorna, som till exempel Skeppsbrokajen i Gamla stan, som har olika sorters parkbänkar som ett fint inslag i miljön, där man verkligen kan träffas, sätta sig ned och vila och ha en trevlig stund.

Din fråga gäller också det allmänt förebyggande arbetet, och där är vi däremot helt överens. De äldre som lider mest av isolering och ensamhet är kanske framför allt de som har svårt att ta sig ut på egen hand.

#### Anförande nr 65

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Man har till exempel byggt en dansbana i amfiteatern i Rålambshovsparken, som är lite undermålig för det som den är ämnad för och där man riskerar att slå sig ganska illa om man skulle ta en svängom, för det finns inga räcken. Detta är också något som skulle gynna äldre, som kan komma ut i samhället för sociala interaktioner – och även unga. Det är en väldigt trevlig idé för sociala sammankomster. Fler sådana sammankomstplatser, som är gratis för medborgare, skulle gynna många av våra äldre.

#### Anförande nr 66

Borgarrådet B o u c h e r (V): Vi har också utegym för äldre runt om i staden, för lite piggare äldre som vill gå ut och använda dem.

Jag avslutade förra inlägget med att ta upp dem som ofta drabbas väldigt mycket av ensamhet: ensamma människor som inte kommer ut hemifrån. Då behöver vi också en hemtjänst som är fungerande och som har tillräckligt med resurser och så vidare. Hemtjänsten i sig är en väldigt viktig förebyggande insats i detta sammanhang.

Yttranden 2025-09-01

Vi har också överallt i Stockholm aktivitetscenter och träffpunkter som är i princip gratis eller dit man kan gå och äta ganska billigt – min mamma gör det, till exempel. Det är inte dyrt alls. Detta har vi redan i Stockholms stad, och vi jobbar väldigt mycket med den här frågan.

Det som jag skulle vilja se framåt är en rimlig höjning av statsbidraget från den regering som ditt parti är med och stöttar, så att vi kan satsa mer resurser på äldreomsorgen och inte behöver snåla på de kommunala insatserna.

Anförande nr 67

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): I parker och på andra lämpliga platser skulle det passa ypperligt att sätta upp vänskapsbänkar som lockar till sammankomster och samtal människor emellan. Många gånger kan det vara en sådan enkel sak, som inte heller kostar speciellt mycket pengar, som lockar folk att delge åsikter och tankar till en annan människa. Detta är något som vi gärna skulle vilja se att man utökar i samhället.

Anförande nr 68

Borgarrådet B o u c h e r (V): Återigen: Vi har träffpunkterna, och vi har aktivitetscenter som framför allt vänder sig till äldre. Vi har också unga besök på våra vård- och äldreomsorgsboenden, där man får träffas över generationsgränser. Jag tror att det är precis lika viktigt. Jag tycker att vi redan jobbar väldigt mycket med det här.

Just vänskapsbänkar är också en rolig idé, men jag tror att de skulle vara för alla människor. Då skulle man träffa andra människor också, inte bara seniora.

*Fråga nr 8. Vad avser skolborgarrådet att göra åt att anmäld skolfrånvaro ökar?*

Anförande nr 69

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Roligt att denna fråga fick ställas! Vi har sett att pandemin har omdefinierat vår syn på inte minst närvaron på arbetsplatser – det är fler som jobbar hemma och så vidare. Men nu har vi också kunnat se oroväckande trender i skolan, där även elever stannar hemma med sina föräldrars godkännande. Detta är ett problem inte minst för barnen, som tappar en massa kunskap men också möjligheten till social samvaro och sådan utveckling. Vi fick en rapport till utbildningsnämnden senast, som bekräftar att den anmälda frånvaron har ökat. Min fråga är därför: Vad avser skolborgarrådet att göra för att minska den anmälda skolfrånvaron?

Anförande nr 70

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack, Jan Jönsson för frågan! Detta är en av de stora utmaningar som vi ser i skolan. Är man inte på plats och kan tillgodogöra sig undervisningen får man också svårt att klara målen. Det finns en tydlig korrelation mellan låg närvaro och att inte vara behörig till gymnasiet när man går ut årskurs 9.

Yttranden 2025-09-01

Det är därför vi har lagt så stort fokus på att jobba med att öka närvaron i våra klassrum. Det stämmer att frånvaron fortfarande ligger på en alldeles för hög nivå sedan pandemin.

Men jag vill ändå vara tydlig med att det tas små steg åt rätt håll. Sedan pandemin har elevfrånvaron år för år gått ned, om än inte i tillräckligt stor utsträckning och i tillräckligt snabb takt. Det var också mot den bakgrunden som vi uppdrog åt förvaltningen att ta fram den här rapporten och titta på hur ser det ut. Kan man utläsa skillnader mellan grupper? Där ser vi att mönstret är ganska likartat över hela staden. Det följer inte lika tydligt de socioekonomiska skillnader som vi annars kan se, utom bland de allra yngsta eleverna. Där tittar vi därför på särskilda insatser. I våra socioekonomiskt mer utsatta områden är frånvaron bland förskoleklasser och elever i årskurs 1 större. Det riskerar att bli ett stort problem när vi ser att vi har så olikvärdiga resultat över staden.

Det behöver alltså göras fler insatser, framför allt riktade mot föräldrarna. När det gäller högstadieselever kan vi göra större insatser mot barnen, men i de yngsta åldrarna handlar det mycket om att jobba med föräldrarna och få dem att verkligen förstå vikten av skolplikten – att det inte bara är lagstiftning utan handlar om att barnen ska få chansen att tillgodogöra sig undervisning, klara årskurs 9 och ta sig vidare ut i livet.

#### Anförande nr 71

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Tack, borgarrådet, för svaret. Jag hade lite svårt att uppfatta vilka de konkreta åtgärderna var. Jag instämmer verkligen i att man behöver sätta fokus på föräldrar vad gäller den här frågan. Men vad skulle det då kunna handla om? När vi har ställt frågor till utbildningsförvaltningen har vi mest fått beskrivningar av rutiner för frånvarohantering, men man har egentligen inte kunnat beskriva vad själva arbetet ska gå ut på eller några specifika åtgärder, till exempel avseende vårdnadshavare. Det är väldigt viktigt att bryta det här, för det skapar också oro i grupperna för de elever som faktiskt är på plats när elever ibland kommer och går lite som de vill och dessutom behöver få extra hjälp av läraren för att komma i kapp.

#### Anförande nr 72

Borgarrådet Bjuggren (S): Att vi gjorde den här kartläggningen handlar till en del om att kunna sprida goda exempel. Vi har ingripande åtgärder i form av de skolsociala teamen, som vi också har utvecklat till skolsociala team plus, som jobbar mot de elever som har hög frånvaro. Men det vi ser i kartläggningen är att det ibland är väldigt enkla saker som gör stor skillnad: att man på det allra första föräldramötet är väldigt tydlig med att vi har skolplikt och varför och att man från skolans och rektors sida inte accepterar frånvaro på grund av semesterresor. Att skapa den förståelsen gör faktiskt skillnad.

Det är lätt att säga att det bara handlar om rutiner. Men det är också dessa rutiner vi ser på de framgångsrika skolorna. Vi kommer att återkomma med ännu fler specifika insatser i den budget som snart ska presenteras.

Yttranden 2025-09-01

Anförande nr 73

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Det är bra med vårdnadshavarfokus. En annan problematik, om vi lämnar den anmälda frånvaron, är de fall där socialtjänsten behöver kopplas in för att frånvaron har blivit så omfattande. När vi är ute på skolbesök ungefär en till två gånger i veckan får vi ofta rapporter från skolledningarna om att deras orosanmälningar inte riktigt tas på allvar. Man inleder inte utredning om det ”bara” handlar om skolfrånvaro, utan man vill ha ytterligare något – kriminalitet, psykisk ohälsa eller så – trots att vi vet att skolfrånvaron i sig kan vara en tydlig signal om att den andra problematiken också finns där. Hur avser du att tillsammans med socialborgarrådet komma till rätta med detta?

Anförande nr 74

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Orosanmälningar ska självklart tas på allvar, och jag är övertygad om att så sker i de allra flesta fall. Men det var för att komma åt just detta glapp som vi införde skolsociala team, först som en pilot, som ni sedan under er majoritet tog vidare. Även om situationen inte är tillräckligt oroande för att starta biståndsbedömda insatser kan det finnas anledning att jobba med de barn som har en hög frånvaro från skolan eftersom det riskerar att på sikt skapa behov av större insatser. Detta är ett arbete som vi nu har permanentat och som vi bygger ut i större utsträckning och med ännu kraftigare muskler när det gäller de barn som har riktigt hög frånvaro. Det arbetet kommer vi också att fortsätta hålla i, stärka och sprida så att även skolsociala team plus finns tillgängliga i en större del av vår stad. Att barn är i skolan är nämligen en av de viktigaste friskfaktorer som vi kan erbjuda.



Yttranden 2025-09-01

*§ 14 Parkeringsplan – en del av framkomlighetsstrategin och reviderade parkeringstaxeområden*

Anförande nr 75

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Varje bilresa börjar och slutar med en parkeringsplats. Hur, var och till vilket pris vi parkerar påverkar därför om resan görs med bil, hur ofta bilen används och om hushåll väljer att äga bil eller i stället hyra bil eller resa på annat sätt.

Parkeringen formar också staden. Kostnader och utrymmeskrav påverkar bebyggelse, stadsrum och framkomlighet. I kväll tar vi ett beslut som gör Stockholm mer framkomligt, mer rättvist och mer hållbart. Parkeringsplanen fördjupar framkomlighetsstrategin och använder parkering som effektivt styrmedel, för bättre trafikflöden, tryggare gångmiljöer och minskad klimatpåverkan. Förslaget innehåller också reviderade taxezoner och en mer ändamålsenlig beslutsgång.

Det vi fattar beslut om i dag är i grova drag sex olika delar. Parkeringsplanen visar hur vi kan ta ett samlat grepp om förutsättningar och effektsamband kopplat till parkering. Vi utökar en del av taxa 5 som varit inaktiv. Vi inför avgifter i tolv stadsdelar där beläggningen är hög och där det finns skäl att införa parkeringsavgifter. I samma områden, i stort sett, införs boendeparkering. Vi inför också en ny taxa som blev aktuell inte minst under sommaren, nämligen en taxa i rekreationslägen, det vill säga badplatser. De som var kvar i Stockholm eller läste i medier hörde vad som händer om blåljuspersonal inte kan ta sig fram till stranden.

Vi ser också över mandatet i trafiknämnden och hur vi efter mätningar kan aktivera de områden som förtjänar eller bör få parkeringsavgifter. Syftet är inte att öka intäkterna till staden, utan det är att ordna trafiken. Högre omsättning på de platser som finns på gatan gör att hemtjänst, hantverkare, besökare och boende faktiskt kan hitta en plats, och söktrafiken som skapar köer och utsläpp minskar.

Bilen har en viktig roll för många och för staden, inte minst historiskt. Den ger hög komfort och plats för varor och är svårersättlig för längre fritidsresor, men om man tittar i statistiken ser man att bilen står för en ganska liten andel av resorna inom Stockholms kommun. Den har stora utrymmesanspråk, den bullrar och den påverkar vårt klimat, men inom Stockholms stad görs 10 procent av resorna med bil. Varför är det så? Alternativen är goda: kollektivtrafik, gång, cykel, hyrbilar, poolbilar och taxi. Det finns flera sätt att ta sig fram på för att lösa ett resande- eller transportbehov.

För att nå stadens mål behöver biltrafiken både minska och elektrifieras. Parkering är ett av de mest verkningsfulla verktygen för att styra mot rätt färdmedel på rätt plats, rätt resa och rätt transportbehov.

Kartläggningar som gjorts i ytterstadsdeldelar visar att 10–20 procent av de boendes bilar på gatan var avställda bilar. I en av våra förorter var nivån så hög som 24,5 procent, visade det sig när ett av bostadsbolagen undersökte beläggningen och vakansen på gata respektive i garage. Studien visade också att 30 procent av bilarna

Yttranden 2025-09-01

på allmän plats stod både dag och kväll under samma dygn som man mätte – en tydlig indikator på att det var långtidsparkering. I garagen bredvid var det omkring 40 procents vakans.

Lägg därtill rättviseperspektivet, det vill säga att hushållen med lägst inkomster kör minst bil och använder kollektivtrafiken mest. I Stockholm har vi omkring 120 000 gatuparkeringsplatser. Det motsvarar 180 hektar – fem Gamla stan. På ytan vid kantsten ska rörlig trafik och leveranser prioriteras. Långtidsparkering bör därför ske på kvartersmark.

Vad är det då vi beslutar i dag? Jo, att avgifter ska införas i ett antal stadsdelar där vi ser att söktrafiken annars blir för stor. Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 76

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Ni i det rödgröna styret utdelar i dag den sista smockan mot dem som har bil i Stockholm och behöver parkera den någonstans. Först var det innerstaden ni riktade in er på, och nu är det ytterstaden som ska attackeras. Det är direkt respektlöst att ni i tuffa tider när människor har mindre i plånboken återkommande höjer skatten och sedan dessutom gång på gång höjer avgifterna. Där avgifter finns ska de höjas. Det är alldeles uppenbart hur detta drabbar dem som ska ta sig fram i Stockholm.

Trafikborgarrådet säger att höjningarna är en del i att ordna trafiken – när folk inte har råd att parkera längre blir det en ordnad trafik. Utifrån det resonemanget: Var det därför ni gjorde det svårare och dyrare att använda kollektivtrafiken i den här staden?

Anförande nr 77

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Kollektivtrafiken har vi pratat om förut. Den styrs av regionen, och det bästa för den är att fler använder kollektivtrafiken. Om vi åker kollektivt bidrar det till ökade intäkter, och det bidrar också till ökad turtäthet i kollektivtrafiken.

Det finns dock flera kommuniserande kärn mellan resande och parkering. Det finns en professor i USA, Donald Shoup, som har skrivit boken *High cost of free parking*. Om parkering inte prissätts innebär det att kostnaden för parkering slås ut på alla i bostadsbeståndet. Det innebär också att exempelvis avställda bilar – bilar som inte används – står där, och det är ett dåligt sätt att använda vårt gemensamma utrymme. Där behöver vi prioritera, och det gör vi genom det här.

Anförande nr 78

S v a n t e L i n u s s o n (C): Ordförande! Tack för din inledning, borgarrådet!

När man läser ärendet ser man att tjänstemännen har föreslagit 14 områden som eventuellt ska få nya avgifter, men ni tar upp 12 av dessa. Ni har tagit bort Solberga och Östberga. Det är inte för att det inte finns söktrafik där eller problem med att folk ställer bilar där på lång sikt, utan er argumentation är att det inte finns tillräckligt

Yttranden 2025-09-01

mycket kollektivtrafik i de områdena. Men det gör ju att det blir ett ännu större tryck på parkeringsplatserna då det finns ännu fler människor där som behöver använda bilen i vardagen. Att få bort långtidsparkeringarna så att man slipper söktrafiken borde ju vara ännu viktigare i dessa områden.

Kan du förklara varför ni inte har med Solberga och Östberga?

Anförande nr 79

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): När vi har gått igenom statistiken och mätningarna för dessa områden har vi sett att det finns det en hel del dynamiska effekter kopplade till hur beläggningen är i närliggande områden och vad som händer på sikt. Vi kommer att följa detta väldigt nog.

När det gäller de två områden som du nämner, Svante, har vi gjort en samlad bedömning, nämligen att vi ska avvakta med de områdena eftersom de saknar spårbunden kollektivtrafik. Vi väljer därför att inte införa avgifter just där.

Anförande nr 80

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande, fullmäktige! Som jag har sagt i tidigare debatter brukar parkeringsfrågorna väcka stora känslor i Stockholm. Vi får se hur denna debatt kommer att utvecklas. Oavsett vad som kommer att sägas i debatten som följer är parkeringsplanen en precisering av framkomlighetsstrategin, som en bred majoritet i vårt fullmäktige har ställt sig bakom.

Parkeringslösningarna är en självklar del av trafikpolitiken, där de kan bidra till våra mål, till exempel minskad biltrafik. De är också en del av klimatpolitiken, där rätt upplägg, parkering och tillhörande laddning är viktiga för den helt nödvändiga omställningen. Men framför allt handlar parkering om samhällsplanering och om hur vi använder vårt gemensamma offentliga rum på ett rättvist sätt samtidigt som vi ser till att alla stockholmare har tillgång till den mobilitet de behöver.

De nya taxeområdena baseras på en noggrann analys av de lokala förutsättningarna. Utöver beläggning har man vägt in bebyggelsetäthet, tillgång till kollektivtrafik, lokalt serviceutbud, taxeområden i närheten, nyexploatering och befintligt parkeringsutbud.

I stadsdelarna längst ut, där man har längst att åka och en högre grad av socioekonomisk utsatthet, införs inga avgifter. På det sättet använder vi oss av avgifterna för att ordna trafiken på ett rättvist sätt som också känns intuitivt för stockholmarna.

Parkeringsutbudet i Stockholm behöver utvecklas vidare på ett sätt som främjar hållbar mobilitet. Gatuutrymmet kan användas till andra saker än stillastående bilar. Samtidigt är det fördyrande och klimatskadligt med nya underjordiska garage. Därför vill vi i framtiden satsa mer på till exempel stadsdelsvisa mobilitetshus.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Yttranden 2025-09-01

#### Anförande nr 81

G a b r i e l K r o o n (SD): Miljöpartiet fortsätter med sina dråpslag mot bilen och bilisterna i hela Stockholms stad. Man utvidgar parkeringszonerna, och man inför nya taxezoner. Det är såklart ett slag mot bilen just därför att man vill att människor ska ställa bort bilen. Man vill fördyra och försvåra möjligheten till parkering. Vi vet alla att detta är en aktiv strategi från Miljöpartiet.

Det här handlar inte om att ordna upp trafiken och förbättra framkomligheten, utan det handlar om en ideologisk prägel där man vill få färre att använda bilen och fler att använda kollektivtrafiken. Då tycker jag att man ska vara tydlig med det, men det är du väl inte helt, Maria, när du försöker påstå att åtgärden också är till nytta för bilismen.

Vi i Sverigedemokraterna är väldigt tydliga. Vi säger nej till alla försämringar för bilismen. Vi tycker att det är ett synnerligen dåligt förslag. Vägen framåt måste ju vara att få till och bevara de parkeringszoner vi har och se till att kostnaderna inte ökar och även att se till att hårdlagd yta inte byggs bort. Det är ett stort problem i våra förorter att Miljöpartiet och andra partier förtätar sönder vår stad. Förtätningen sker ofta just på parkeringsplatser och gatumark. Det blir ett dråpslag i många områden, som förlorar p-platser och som i och med förslaget därtill får fördyrade p-platser.

Med detta sagt yrkar vi bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

#### Anförande nr 82

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag har läst ert svar eller er lapp, Gabriel, och er syn på det här påminner mig lite grann om en resa till Moskva som jag gjorde för några år sedan. Där byggde man ringled på ringled. Man gjorde det till synes enklare att köra bil. Man drog sig i det längsta för att införa parkeringsavgifter, för man såg det som en frihet att få köra så snabbt man ville och ställa bilen precis var man ville. Ganska ofta blev det mitt på trottoaren eller i en park eller där man inte alls skulle parkera. Detta ledde till att det blev köer överallt. Det tog timmar att ta sig till och från jobbet, och jag tror att antalet cyklister var 1 procent. Det verkar finnas ett samband.

Vad tror du skulle hända om man, inspirerat av Moskva, tog bort avgifter så som ni föreslår?

#### Anförande nr 83

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag tror att det skulle bli väldigt bra, och framför allt skulle det bli en stabilitet för de människor som bor där och de barnfamiljer som drabbas av kostnadshöjningar och som förlorar parkeringsplatser utanför sina dörrar därför att ni i Miljöpartiet ska förtäta varenda hårdbelagd yta och vartenda grönområde i våra förorter. Det blir en tydlighet och långsiktighet för de familjerna.

Om det är något som är säkert är det att Miljöpartiet, oavsett styre, får ta ansvar för bilfrågorna. Ni hade ansvar för det med Alliansen, och ni har ansvar för det med de rödgröna. Om det är något man får ge er är det att ni står vid ert ord. Ert mål är att försämma för bilismen så mycket det går. Det är bara tråkigt att era kollegor i

Yttranden 2025-09-01

regionfullmäktige inte ser till att göra kollektivtrafiken så bra som det går. Vi har en oproportionerlig rörelse där bussarna är sena och pendeltågen inte går i tid men där ni gör allt för att försämrare för bilismen. Det går inte ihop. Hur ska barnfamiljer leva i vår region?

Anförande nr 84

Sara Svansström (L): Ordförande! Stockholm växer, men vår mark är begränsad. Det innebär att vi måste använda varje kvadratmeter på ett klokt sätt. Parkeringsplatser tar i dag upp en stor del av det offentliga rummet, och då är det rimligt att ställa sig frågan: Hur kommer dessa ytor till bäst nytta för stockholmarna? Som trafikborgarrådet var inne på formas Stockholm till stor del av parkeringar.

Vi vet att parkeringsavgifterna i dag inte täcker kostnaderna för marken. Mellanskillnaden får alla, det vill säga alla skattebetalare, i Stockholm betala. I en stad där resurserna är begränsade behöver vi en mer rättvis prissättning där den som använder marken också betalar för den. Den parkeringsplan som ligger på vårt bord i dag gör just detta. Den reviderar taxeområden och inför avgifter där trycket är störst. Det frigör ytor, ökar förhoppningsvis framkomligheten och gör användningen av vår gemensamma mark mer ansvarsfull.

Subventionerad parkering leder oftast till det motsatta, nämligen trängsel, samtidigt som ytor som skulle kunna frigöras vid cykelbanor, kollektivtrafikytor, grönytor eller bostäder blockeras av stillastående bilar. Men, ordförande, till skillnad från majoriteten menar vi i Liberalerna, liksom trafikförvaltningen, att även Solberga och Östberga behöver avgifter därför att det är en hög beläggning där.

Stadsdelsnämnderna skriver själva i sitt remissvar om de konkreta problemen i vardagen för hemtjänsten, hantverkare och besökare som inte hittar en plats. Smala gator korkas igen. I Solberga förstärks läget ytterligare av den pågående förtätningen. Fler bostäder ökar såklart beläggningen, men detta är viktigt: Avgifter inte kan stå ensamma. Solberga och Östberga behöver en bättre kollektivtrafikförsörjning med tätare busstrafik, smidigare byten och på sikt även spårbunden trafik.

Utan fungerande alternativ för bilen är det klart att avgifterna inte blir rättvisa utan missvisande. Därför är det beklagligt att Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Vänsterpartiet i regionen har dragit ner på kollektivtrafiken i hela Stockholm, vilket även drabbar delar av Stockholms stad. Detta går rakt emot ambitionen om en stad som är framkomlig, hållbar och rättvis för alla stockholmare. Här behöver vi ha en gemensam front mot regionen, men jag förstår att det är en fråga för ett annat möte.

Med detta vill jag yrka bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 85

Johan Heionen (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Till att börja med vill jag instämma i den beskrivning som borgarrådet Lars Strömgren framförde i början

Yttranden 2025-09-01

och som jag tycker är väldigt klargörande när det gäller parkeringsplanens ambitioner och utformning.

I de tolv stadsdelar som omfattas av införandet av parkeringsavgifter finns det områden som har en mycket hög parkeringsbeläggning i dag. Det är ofta svårt att hitta en plats att ställa bilen, inte minst för de boende. Genom att införa parkeringsavgifter som även omfattar boendeparkering ökar vi andelen lediga platser och underlättar för människor att hitta en parkeringsplats när de behöver det, exempelvis för hemtjänstpersonal, hantverkare och boende som inte har möjlighet att parkera i garage.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 86

A r o n M o d i g (KD): Fru ordförande! Det förslag till parkeringsplan och reviderade taxezoner som vi har på bordet i dag är inte förvånande. Det följer den linje som majoriteten har drivit under hela mandatperioden.

Kristdemokraterna lägger inte fram något eget förslag till parkeringsplan, men vi har under mandatperioden återkommande lyft upp våra synpunkter på majoritetens trafik- och parkeringspolitik, både här i fullmäktige och i trafiknämnden.

När det gäller förslaget att ge trafiknämnden ett utökat mandat att aktivera parkeringsavgifter har vi inga invändningar. Det är rimligt att nämnden har verktyg att hantera de avgifter som fullmäktige beslutar om. Också när det gäller de nya taxeområdena kan vi från Kristdemokraterna till viss del instämma. Avgifter kan vara motiverade, särskilt i tätbebyggda, nyexploaterade delar där parkering bör lösas på kvartersmark eller under jord så att efterfrågan på exempelvis parkeringsgarage hålls uppe och gaturummet inte blockeras av långtidsparkerade bilar.

Däremot är vi kritiska till den mycket omfattande och plötsliga utökningen. Att över en natt införa avgifter i tolv stadsdelar är inte ändamålsenligt. Det bör i stället ske successivt i takt med exploateringen och först när kriterierna verkligen är uppfyllda.

I handlingarna fastnade jag för en formulering från stadsledningskontoret som beskriver parkeringspolitikens komplexitet, även om de är positiva till förslaget. De skriver: Parkeringsåtgärder är bland de mest effektiva sätten för kommuner att reducera biltrafik i städer. Med många inblandade aktörer och komplexa effektsamband är parkering dock ett fält fullt av ömsesidiga beroenden och inneboende målkonflikter.

Citatet visar just på det vi menar, nämligen att parkeringspolitiken är komplex och rymmer målkonflikter och beroenden. I majoritetens hantering blir dock bilden alltför ensidig. Man reducerar nästan alltid bilen enbart till ett problem snarare än att se dess betydelse i många stockholmares vardag.

Det perspektiv som saknas i majoritetens resonemang är att bilen fortfarande är en nödvändighet i många människors vardagspussel, för att storhandla, hämta barn från

Yttranden 2025-09-01

träningen eller se till att tonåringen kommer hem tryggt en sen kväll. Den verkligheten måste politiken också förhålla sig till.

Majoriteten har under de senaste tre åren under den här mandatperioden höjt kommunalskatten i två omgångar samtidigt som parkeringsavgifterna i vissa områden har höjts rejält och taxorna ökats. Det har i dessa avseenden blivit dyrare att bo i Stockholm. Samtidigt är det oklart vad stockholmarna faktiskt har fått tillbaka i termer av service.

De omfattande kostnadsökningar som redan har drabbat stockholmarna under denna mandatperiod måste också tas i beaktande i ett ärende av den typ som vi diskuterar i dag. Med detta hänvisar jag till vårt ersätтарыttrande i kommunstyrelsen, som innebär ett beslutsförslag som jag yrkar bifall till.

Anförande nr 87

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! År 2023 höjdes avgiften för besöksparkering. År 2024 höjdes boendeparkeringsavgiften i innerstaden med 45 procent över en natt. År 2025 infördes kraftiga förändringar av taxeindelningen i Stockholm, vilket ledde till höjningar med oerhörda summor.

Under samma period har parkeringsplatserna blivit färre i både innerstaden och ytterstaden, och i nybyggda områden har det rödgröna styret sett till att p-talen blir ännu lägre. Samtidigt har skatten höjts till rekordnivåer. Vi i Moderaterna såg detta komma. Vi har från början kategoriskt sagt nej till detta och fortsätter att göra det tydligast av alla partier.

Det är dyrt – för dyrt – att vara stockholmare. Det borde vara enklare att vara en hederlig människa i den här staden. I en tid när många väljer att bo i Stockholm behöver politiken fokusera på att göra det enklare, särskilt när det gäller att få ihop familjelivet. Det handlar om att fler större bostäder behöver byggas och om ökad trygghet i den här staden. Stockholmare som behöver bil ska kunna ha det, och då behövs plats att parkera på.

Nu blir det ännu dyrare att ha bil i ytterstaden. Tolv nya stadsdelar får avgiftsbelagd parkering. Jag noterar att Solberga och Östberga inte får det. Det var väl för många socialdemokratiska väljare i de områdena. Det är förmodligen bara därför som de är exkluderade. Grattis till den politiska förhandlingen!

I de andra områdena släpper man fram avgiftshöjningar, vilket är i linje med hur man har låtit utvecklingen gå under den här mandatperioden. Man kan fråga sig vem som höll tillbaka under den förra mandatperioden för att se till att enorma avgiftshöjningar inte skedde. Moderaterna fortsätter att vara det starkaste partiet när det gäller att säga nej till att det ska bli dyrare och svårare att ta sig fram i Stockholm, oavsett om det handlar om kollektivtrafiken på grund av de rödgröna partikollegorna i regionen eller om det handlar om parkeringsmöjligheter.

Att steg för steg försvåra för människor på det här sättet är faktiskt direkt obehagligt. Det börjar bli alldeles för tydligt att detta inte handlar om logik utan enbart om

Yttranden 2025-09-01

ideologi. Exakt vilka gator som beslutet gäller vet vi inte. Vilka gator som ska avgiftsbeläggas kan vi inte se. Trafikkontoret har räknat fram att det blir 20–30 miljoner kronor mer i årliga intäkter om förslaget genomförs.

Det är också oklart vilka befintliga parkeringsplatser som kommer att bli kvar efter arbetet med höjningarna. Otydligheten är enorm. Därför säger vi som sagt kategoriskt nej. I grunden står vi på stockholmarnas sida. Det är alldeles för många som behöver bilen för att de förslag som presenteras ska kunna anses rimliga. Det måste bli enklare att flytta till och stanna i Stockholm även när man vill bilda familj i vår stad eller drömmer om att bli gammal här.

Förslaget är dåligt. Det gör Stockholm dyrare, mindre tillgängligt och sämre. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

#### Anförande nr 88

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag tycker att det är intressant att läsa er lapp, Dennis. Moderaterna är ett parti som gjort sig känt för att gärna bjuda in marknadskrafterna. Jag gissar att du är för fri hyressättning när det gäller hyresrätter, och jag gissar att du tycker att bostadsrättsmarknaden inte borde regleras. Men när det gäller just parkering verkar du inte tro på marknadsmekanismerna. Du verkar inte tro att vakansen eller relationen mellan garage och gata påverkas av att man inte prissätter parkering och heller inte att det har en stor effekt på bostadsbyggandet.

Jag undrar: Är det några fler områden i Stockholm utöver gatuparkering där du tycker att vi borde tillämpa planekonomi?

#### Anförande nr 89

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! För det första är jag för den hyresmodell som vi har i Sverige i dag, vilket jag har varit tydlig med många gånger. För det andra är det uppenbart att det är parkeringarna som ni lindar in er i kopplat till de enorma höjningar som har gjorts steg för steg.

Vi såg det komma. Det är därför vi säger kategoriskt nej till förmån för en politik där trafikstrategier kan börja tycka till om vad som faktiskt är rimligt. När man chockhöjer skatten är det inte rimligt att chockhöja parkeringsavgiften vid varje givet läge samtidigt som man tar bort parkeringar och sedan säger: Nu kommer det att bli fler parkeringar. Det är inte rimligt, utan det är respektlöst gentemot stockholmarna.

Du säger att det kommer att bli fler parkeringsplatser med din logik, Lars, men är det samma logik när du nu höjer avgiften för torghandlare runt om i Stockholm? Välkomna att bli fler torghandlare, nu höjer vi avgiften! Nej. När du höjde avgifterna i innerstaden sa du dessutom att människor kunde åka till Råcksta för att parkera. Det var logiken då, men nu höjer du också i ytterstaden. Det finns ingen logik, bara ideologi.



Yttranden 2025-09-01

Anförande nr 90

S v a n t e L i n u s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! En stad är ett myller av målkonflikter, och vi i Centerpartiet anser att varje kvadratmeter måste användas klokt. Parkeringsplatser tar stora ytor i anspråk, ofta till en kostnad som inte täcks av avgifterna. Skattebetalarna står för mellanskillnaden, vilket inte är vare sig rättvist eller hållbart.

Vi vill att parkeringsavgifterna ska spegla markens värde bättre, och det är självklart för oss som tror på marknadsekonomi under ansvar att den som använder en resurs också ska ta ansvar för kostnaderna. Genom att införa avgifter där efterfrågan är hög blir det lättare för dem som har störst behov att hitta parkeringsplatser. Vi kan också frigöra ytor för kollektivtrafik, cykelbanor, grönytor och nya bostäder, för mark är en begränsad resurs.

Vi vet också att vi behöver minska trafikens utsläpp och energiåtgång för klimatets skull. Då är det en central del att minska biltrafiken, som inte bara tar stora ytor i anspråk utan också kräver mycket energi och leder till stora lokala utsläpp.

Vi i Centerpartiet är därför i grunden positiva till parkeringsplanen, men vi tycker att den kunde vara lite mer nytänkande. Vi vill tipsa om vår idé om flexibel boendeparkering, som skulle underlätta för många stockholmare. Det skulle också behövas betydligt större möjligheter att ha att ha bildelningstjänster, till exempel bilpooler. Genom bilpooler kan befintliga bilar användas mycket mer effektivt och oftare, och det blir betydligt färre bilar som står stilla och parkerade.

För att detta ska vara möjligt behöver vi tyvärr en del lagändringar i riksdagen. Det är beklagligt att Centerpartiets motion i riksdagen inte fick stöd av en majoritet av partierna, och detta tycker jag gott att ni kan påpeka för riksdagsledamöterna från era partier.

Stockholms stad måste samarbeta med regeringen för att få igenom kloka, välavvägda lagändringar. I andra länder är man mycket mer framsynt när det gäller bildelning i storstäder och att det minskar behovet av parkering och är en viktig del av lösningen. Kom ihåg att det allra bästa som kan hända den stockholmaren som har störst behov av bil och av en parkeringsplats är att färre av stockholmarnas grannar har bil. Då kommer parkeringsplatsen att vara tillgänglig för den som behöver den.

Bifall till Centerpartiets yttrande i kommunstyrelsen!

Anförande nr 91

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Parkeringspolicy är ganska komplex materia, och det har vi hört inte minst under debatten i dag. Det är aldrig roligt att höja avgiften på saker och ting, men alternativet är sämre. Det leder i det här fallet till söktrafik, till en stadsstruktur som inte vi eftersträvar i andra policydokument och till att trottoarerna blir smalare än de hade kunnat vara och busskörfälten färre än de hade kunnat vara.

Yttranden 2025-09-01

Kärnan är enkel. Gatumarken är vår gemensamma resurs när långtidsparkering på gata prissätts rimligt. Det gör att förvaring av bilar i större utsträckning flyttas till våra garage, som annars i stor utsträckning har vakans i de områden som saknar avgift. Det frigör yta för snabbare bussar, trygg gång- och cykeltrafik, grönska och stadsliv, och den som måste parkera hittar en plats. Det är god hushållning med både yta och skattekrönor.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Yttranden 2025-09-01

*§ 16 Genomförandebeslut gällande projekt Ny idrottshall Akallahallen, del av fastigheten Mariehamn 3*

Anförande nr 92

**J o n a s N a d d e b o (C):** Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Det här är ett ärende som vi från Centerpartiet verkligen välkomnar. Vi är väldigt glada att projektet nu kan komma igång.

Att Stockholm får en ny fullstor idrottshall i Akalla är en stor vinst för alla barn och unga och för föreningslivet i området. Idrottshallen är ett resultat av det uppdrag som vi i den dåvarande grönbå majoriteten lade i budgeten för 2022, nämligen att ta fram fyra enkla idrottshallar, varav minst en i västerort. Akallahallen är en del av det arbetet, och det är glädjande att vi nu kan se att planerna snart blir verklighet.

Jag vill också lyfta fram Stenhagens bollplan, som ligger precis intill. Redan vid utredningsbeslutet pekade vi från Centerpartiet på att planen borde få konstgräs för att stärka området och ge fler möjligheter för våra barn och unga att idrotta. Nu sker detta parallellt med bygget av hallen, vilket är väldigt bra. Tillsammans kommer de att bli ett nytt litet idrottskluster i Järva som blir till stor nytta för hela området.

Samtidigt måste vi konstatera att byggandet av idrottshallar i Stockholm går alldeles för långsamt. Precis som ni alla och hela idrottslivet vet hade vi kunnat få fler idrottsplatser på plats snabbare om vänstermajoriteten hade låtit privata aktörer vara med och bidra. Tyvärr har den nuvarande majoriteten valt att stänga dörren för det, och det gör att tempot blir lågt. De som lider mest av detta är såklart våra barn och unga.

Anförande nr 93

**L i s a C a r l b o m (MP):** Ordförande! För två veckor sedan delade jag ut pris på Shanta IF:s final i basketturneringen för tjejer i Rinkeby. Det var jag och tre av Järvas lokalpolitiker som var med på finalen. Jag är ganska mycket i Järva, även om jag bor i söderort. Ni kanske undrar varför jag gillar att hänga där, och ni kanske undrar varför jag var den enda politiker som inte bor i Järva som var med på basketfinalen i Rinkeby. Det undrar jag också. Jag tror att fler politiker skulle må bra av att hänga i Rinkeby, inte bara för att det finns gott kaffe i centrum på kaféet som George har eller för att man kan tråda ögonbrynen så att de blir väldigt snygga på den lokala frisersalongen utan också för att det faktiskt är ganska trevligt att vara där, även som politiker.

Jag ville gärna vara med när den första basketturneringen för tjejer avgjordes i Rinkeby, för det var faktiskt första gången som tjejer var med och tävlade i basketturneringen. Men det var inte den sista, för nu har den handlingskraftiga rödgröna majoriteten ännu en gång visat att vi satsar på de unga i orten.

När vi nu tar beslut om att bygga en ny idrottshall i Akalla kommer Järvas unga att få ännu närmare till en säker plats där de kan mötas och träna tillsammans. Vi vet att organiserad idrott och fritidsaktiviteter är skyddsfaktorer för våra unga, och vad är

Yttranden 2025-09-01

bättre än att satsa på våra tjejer i Järva? Det är ju förhoppningsvis de som en dag kommer att styra i Sverige.

Anförande nr 94

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Det här projektet har, som Jonas var inne på, passerat relativt snabbt genom de kommunala kvarnarna. Dessa kan ibland vara lite tröga, men det ska sägas att projektet har haft bra styrfart och getts prioritet.

Projektet med den nya idrottshallen i Akalla syftar till att uppföra en fullstor idrottshall som kommer att ha spelmått 20 gånger 40 meter. Det kommer också att finnas motionsrum och sex omklädningsrum. Inriktningen är att i det parallella projektet, som vi inte beslutar om nu, rusta upp intilliggande Stenhagens bollplan, som också kommer att kunna nyttja två av omklädningsrummen.

Det ska sägas att vi, baserat på våra senaste utvecklings- och befolkningsprognoser för Järva, bedömer att det fram till 2045 måste tillkomma cirka fem och en halv nya idrottshallar, från nuvarande läge. Akallahallen kommer att bli ett viktigt tillskott i att uppfylla det målet.

Tanken är att det ska bli ett litet minikluster med idrottsverksamheter. Det kommer också att bli ett kafé, och hallen kommer att uppföras med trästomme. Projektet ska, som brukligt är numera, sträva efter att uppnå Miljöbyggnad Silver. Såklart kommer det också att bli solcellspaneler på taket.

Tidsplanen, som jag hoppas inte är alltför optimistisk, är att byggstart ska kunna ske relativt snart efter detta beslut, förutsatt att det inte överklagas. Tanken är att inflyttning ska kunna ske redan till början av 2027, om allt går som planerat. Vi ser verkligen fram emot att kunna inviga hallen om cirka ett och ett halvt till två år.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 95

H a n n a W i s t r a n d (L): Se här! Det är ett resultat av det grönbåla samarbetet 2018–2022. Äntligen, kan man säga, för det är väldigt många idrottsprojekt som har gått i stå sedan 2022. Det här ärendet går inte att frikoppla från Stenhagens BP, och helheten kan bli bra om man löser frågor som parkering och trygghet.

Redan nu kan man tyvärr se att omklädningsrummen kommer att bli en trång sektor för både ute- och inneverksamheten. Vi vill verkligen att kaféet ska kunna utnyttjas av föreningslivet och inte bli ett låst rum utan fungerande infrastruktur för kaféverksamhet, som vi har sett i andra projekt.

Norr- och västerorts cricketföreningar är helt utelåsta från all inomhusverksamhet då det nu tydligen krävs skyddsnät. När man nu investerar i slagburar för cricket på Stenhagens BP blir det orimligt att inte låta cricketen få komma in i Akallahallen. Några fristående slagburar på en yta som i övrigt inte är anpassad för cricket ger inte förutsättningar för cricketföreningarna att bedriva någon utvecklad verksamhet. Deras

Yttranden 2025-09-01

verksamheter bedrivs på Granby BP, endast två kilometer bort, där cirka 16 föreningar samsas på en plan utan synligt underhåll, utan skyddsnät, utan markeringar, utan väderskydd och utan att det ens finns en dörr till toaletten som går att öppna. Hur tänkte man där? Ja, inte på idrottens bästa i alla fall.

Trots alla resurser som läggs på Järva står alltså dessa föreningar utan tak över huvudet. Med nät i Akallahallen skulle man åtminstone kunna förlänga säsongen för barnen och utöka verksamheten för flickor, som har valt att endast spela inomhus då utomhusfaciliteterna är under all kritik.

Små föreningar och små idrotter måste också få möjlighet att utvecklas i Stockholm. Majoritetens vurm för stordrift och drift i egen regi ger mycket dåliga förutsättningar för båda.

Anförande nr 96

M a r i a - E l s a   S a l v o (S): Ordförande! I och med kvällens beslut kan spaden sättas i marken för en helt ny idrottshall i Akalla. Det är en viktig del av den rödgröna majoritetens arbete med att bygga i kapp bristen på idrottsanläggningar i Stockholm. Utan idrottsmiljarden, som sjösattes efter valet 2022, hade Akallahallen inte kunnat uppföras.

Projektet med Akallahallen är också prioriterat inom ramen för Fokus Järva. Det ger ett tillskott av idrottshallar där det i dag finns ett underskott, och det möjliggör för Järvas fantastiska och starka föreningsliv att ta ännu mer plats i samhället och ge fler barn, unga och vuxna en meningsfull fritid.

Akallahallen kommer att bli en fullstor hall. Den kommer att innehålla motionsrum och sex omklädningsrum, och som många redan har nämnt kommer hallen att utgöra ett nytt idrottskluster i Järva tillsammans med satsningen på Stenhagens bollplan.

Kafédelen kommer att förses med en serveringslucka ut mot bollplanen så att den kan användas av föreningslivet för försäljning och annat inkomstbringande som är viktigt för föreningarna och verksamheten. Två av omklädningsrummen ska också kunna nyttjas av verksamheten vid Stenhagens bollplan.

Precis som vi hörde från Martin tidigare kommer arbetet att påbörjas redan i år, och man räknar med inflyttning 2027. Jag är väldigt stolt och glad över att vi får till fler idrottsanläggningar i Stockholm och att arbetet verkligen går framåt med stormsteg. I dag investerar vi faktiskt nästan dubbelt så mycket i idrotten jämfört med för bara några år sedan. Det är jag mycket stolt över, och jag ser med glädje fram emot att inviga den nya hallen i Akalla tillsammans med föreningarna i Järva om ungefär ett och ett halvt år.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Yttranden 2025-09-01

*§ 17 Riktlinjer för införande av arbetsskor i äldreomsorgen*

Anförande nr 97

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ordförande, fullmäktige och alla anställda i välfärden i Stockholm! I dag fattar vi beslut om att ge 8 000 medarbetare i Stockholms äldreomsorg fria arbetsskor. Det är en seger för arbetarrörelsen, det är en seger för jämlikheten och det är en seger för de äldre i vår stad.

När Kommunal inför valet 2022 frågade sina medlemmar vad som var viktigast för att förbättra arbetsmiljön och villkoren för dem svarade de tydligt: Fria arbetsskor är en av de viktigaste insatserna. Personal som går 7–8 kilometer på hårda golv under varje arbetspass ska inte behöva riskera förslitningsskador eller betala ur egen ficka för att få en bättre arbetsmiljö.

Tillsammans med Kommunal gjorde vi därför det här till ett vallöfte. I dag infriar vi det löftet. Det är ett bevis på hur facklig-politisk samverkan fungerar i praktiken och hur det stärker vår välfärd. Det här, mina vänner, handlar om jämlikhet och jämställdhet. I många branscher, särskilt manligt dominerade, har motsvarande varit en självklarhet länge, men i äldreomsorgen har det inte varit det. Den orättvisan rättar vi till i dag.

Det handlar också om kvalitet. Förutsättningarna för välfärdens medarbetare går hand i hand med högre kvalitet i verksamheterna. Jag önskar att det var en enig församling som fattar detta viktiga beslut i dag, men Moderaterna och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet. De kallar det för plakatpolitik. Jag kallar det att stå upp för välfärden och för dem som bär upp den varje dag.

Det här beslutet kommer att kännas i varje steg som våra medarbetare i staden tar. Det är politik som gör skillnad. Därför, ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag om införande av fria arbetsskor i äldreomsorgen i Stockholm.

Anförande nr 98

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fullmäktige! Det här projektet är detaljstyrning på högsta nivå, och det medför extremt mycket extra administration. Som exempel kan vi lyfta fram förmånsbeskattningen och alla regler om vilka som kan få dessa skor. Jag talade med en verksamhetschef som var uppgiven. Hon sade att det nu blir ännu mer att hålla reda på.

Jag sitter i äldrenämnden, och i våras redogjorde äldreförvaltningen i ett tjänsteutlåtande för att budgeterade medel från vänsterstyret inte räcker och att utförandet kommer att dra ut på tiden. Vad drar vi för slutsats av det? Jo, att förslaget komplicerar livet för verksamhetscheferna och även ger stadens många medarbetare på andra avdelningar mycket att göra. Tid är pengar, och vi bör tänka på helheten.

I stället för inköp av skor vill vi moderater hellre ha satsningar på kompetensutveckling som stärker verksamheten i hela staden. Om personalens kompetenser och språk

Yttranden 2025-09-01

stärks, som med Moderaternas politik, skulle de äldre haft långt större nytta av att arbetsskornas sulor slits ut.

Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 99

Felix Finnveden (S): Ordförande, fullmäktige! Äntligen blir det arbetsskor! Det är en konkret och viktig insats för en fungerande äldreomsorg, och det är på tiden. Själv började jag jobba inom stadens äldreomsorg 2007. Då gick jag in på en lön på 14 000 kronor i månaden före skatt. Det fanns inte särskilt mycket pengar över till riktiga arbetsskor, utan jag jobbade i stället i tygskor. Som jag minns det jobbade de flesta av mina kollegor i tofflor av plast, skor som inte ger vare sig stabilitet eller stöd, vilket är två saker som är otroligt viktiga för att kunna ge en trygg omsorg.

Förflyttningarna under arbetsdagen är många: från sängen till rullstolen, från rullstolen till toan, från toan till rullstolen, från rullstolen till köket, från köket till soffan, från soffan ut på innergården och så vidare, kilometer efter kilometer, timme efter timme. Då krävs skor som både stödjer och ger stabilitet, såväl för den äldre som för den personliga arbetsmiljön. Risken är annars att det blir både sämre omsorg och arbetsskador.

I dag är det undersköterskor – den största gruppen i äldreomsorgen – som blir mest sjuka av jobbet. Äldreboenden är Sveriges sjukaste arbetsplatser. Undersköterskorna sticker dessutom ut angående orsakerna, för även om många – alldeles för många – blir sjuka av stress drabbas de också hårdast av belastningsskador.

Om det är något som är riktigt dyrt är det sjukskrivningar, både för individen och för staden. I runda slängar går det åt två par arbetsskor per sjukdag, och till detta kan läggas rehabiliteringskostnader och företagshälsovård. Jag tror att vi ganska snart kommer att kunna räkna hem den här satsningen. Kort sagt: Arbetsskor är bra politik – för arbetsmiljön, för omsorgen, för individens ekonomi och för stadens budget. Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 100

Robert Mörnberg (V): Ordförande, ledamöter, undersköterskor, vårdbiträden och stockholmare! Vi fattar i dag ett viktigt beslut om arbetsskor inom äldreomsorgen.

Jag skäms över oss som politiker – som kollektiv – för att vi inte har skapat bättre förutsättningar för länge sedan. Det som är en självklarhet i traditionellt manligt kodade yrken är det inte inom äldreomsorgen. Det handlar om det historiska feltänk som ger en brandman men inte en undersköterska rätt verktyg för att inte skada sig och som ger en kontorsarbetare men inte ett vårdbiträde fysiska förutsättningar.

Nu skäms vi inte längre, utan vi är stolta över beslutet, som innebär en breddsatsning på arbetsmiljön för äldreomsorgens arbetstagare. Det är själva kärnan i varför vi gör det här. Vi ser och vet att belastningsskador inom äldreomsorgen är oerhört vanliga.

Yttranden 2025-09-01

Man är inte lika frisk och kry i kroppen på sommaren som andra yrkesgrupper. Varför är det så? Vi vet ju att reformer som den här med stor sannolikhet ger resultat.

Jag har sällan eller aldrig varit så stolt som jag är över det beslut vi fattar i dag. Tusentals undersköterskor och vårdbiträden kommer att få en bättre arbetsmiljö med bättre ergonomi. Vi prioriterar stadens arbetsmiljö inom äldreomsorgen, och vi investerar i personalens välbefinnande. Det är ett stort steg mot en äldreomsorg som personal vill söka sig till, där de vill utvecklas och stanna kvar under sitt yrkesliv och där de inte bryts ned fysiskt. Jag yrkar med glädje bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 101

N i k e Ö r b r i n k (KD): Vi pratar för lite om vilka utmaningar äldreomsorgen står inför. Vi pratar för lite om vad det innebär att andelen äldre kommer att vara dubbelt så stor år 2040. Vi pratar för lite om hur mycket personal detta kommer att kräva. Vi pratar för lite om att det kommer att leda till flera miljarder i ökade kostnader för stockholmarna.

Vi pratar också för lite om hur situationen inom äldreomsorgen faktiskt ser ut i dag. Vi pratar för lite om att hemtjänsten i flertalet stadsdelsnämnder går med mångmiljonunderskott under det här styret. Vi pratar för lite om att äldre i Stockholm tvingas ha på tok för många olika personer springandes i sina hem därför att ni i majoriteten inte klarar av att upprätthålla personalkontinuiteten ordentligt. Vi pratar för lite om att personalgrupperna är för stora trots att vi vet att psykosociala och organisatoriska frågor är en av de vanligaste orsakerna till sjukskrivning.

Jag trodde på riktigt att det här året skulle bli det år då ni satsar på de äldre och på personalen och att detta skulle bli det år då de får sin bit av kakan i er budget, efter två år med budgetar som varit mer eller mindre svältbudgetar för äldreomsorgen. I stället kommer ni och viftar med ett skobidrag som inte ens kommer att räcka till.

Politik är att prioritera. Vi kristdemokrater skäms inte för att vi prioriterar personalen, deras arbetssituation och deras arbetsgrupper, för att vi prioriterar de äldre och för att vi prioriterar hemtjänsten och minskade arbetsgrupper. Ni prioriterar skor, och jag tvivlar inte på att de kommer att komma till användning, i synnerhet inte med tanke på hur snabbt personalen kommer att behöva springa för att klara av den allt tuffare och stressigare arbetssituationen under ert styre.

Vi pratar för lite om vilka utmaningar äldreomsorgen står inför, men vi pratar också för lite om hur svår situationen är redan i dag under ert styre, både för personalen och för de äldre.

Bifall till Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 102

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Jag förstår att ni upplever att man måste välja, Nike, antingen den här förbättringen för personalen eller en annan förbättring,



Yttranden 2025-09-01

för ni har ju prioriterat skattesänkningar i er budget. Det krävs en borgerlig budget för att man ska behöva välja mellan olika delar.

Ni har sagt att ni tycker att vi i stället borde ha kortat ned beslutsleden för att få färre medarbetare per chef, men det har vi redan gjort. Moderaterna säger att vi i stället borde ha stärkt kompetensutvecklingen, men vi lade 175 miljoner kronor extra på det förra året. Vi har dessutom stärkt satsningarna på språkkunskaper i äldreomsorgen, vi har sett till att personalen får arbeta heltid tills vidare och vi har höjt friskvårdsbidraget.

Vi har gjort detta i ett läge där välfärden har varit tungt ansatt. Då har vi prioriterat äldreomsorgen och välfärdens kärna. Varför är skattesänkningar viktigare för er än att satsa brett på kvalitet och medarbetare i äldreomsorgen?

Anförande nr 103

N i k e Ö r b r i n k (KD): Den största skillnaden mellan ert budgetalternativ och ert sätt att prioritera stockholmarnas skattepengar och vårt alternativ under de här åren har varit att vi konsekvent har satsat mer än vad ni har gjort på äldreomsorgen. Vi har konsekvent satsat mer än vad ni har gjort på att få ned antalet medarbetare per chef och för att få fler duktiga chefer inom äldreomsorgen. Vi har också konsekvent satsat mer än vad ni har gjort i hemtjänstpengar.

Så att du förstår: Ni har satsat historiskt låga uppräkningspengar på hemtjänstpengen. Det finns alltså kommunal hemtjänst där man inte ens betalar ut lön i vissa stadsdelar. Jag tror att det är i Norra innerstaden som hemtjänsten går med närmare 15 miljoner i underskott. Ironiskt nog har ni nu i samma stadsdel smällt upp ett konstverk för 500 000 kronor mitt på Östermalmstorg.

Ni har inte prioriterat de äldre, ni har inte prioriterat det de äldre möter i sin vardag och ni har absolut inte prioriterat de anställdas arbetssituation. Det har vi gjort.

Anförande nr 104

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! Centerpartiet är positivt till införandet av arbetsskor bekostade av staden inom äldreomsorgen. Det är en fråga om att ha rätt arbetsredskap i en miljö med tunga lyft, stora mängder rörelse och stående arbetsställningar under ofta stressiga och långa arbetspass. Att ha rätt arbetsskor kan vara avgörande för ork och för att undvika arbets- och belastningsskador i framtiden. Den här satsningen är också ett steg mot att minska skillnaden mellan yrken som fortfarande domineras av kvinnor i jämförelse med yrken som domineras av män.

Vi är alltså positiva till detta, men vi har däremot en farhåga kring riktlinjens utformning och hur den kommer att fungera för personalen hos fristående aktörer. Så som den nu är utformad riskerar den att innebära mer byråkrati och administration för framför allt mindre, privata utförare som inte har samma administrativa resurser per anställd. Risker är helt enkelt att man missar målet där. Rekvisitioner, återrapportering och enskild hantering av inköp riskerar att ta tid från den dagliga verksamheten mer än någon nog avser. En minskad administration skulle därför även gynnas stadens egna verksamheter, alltså de som ska ta emot informationen.

Yttranden 2025-09-01

Med det sagt vilar det förstås alltid ett ansvar på varje huvudman att öka kvaliteten i sin verksamhet även i det här avseendet. Det är alltså inte det vi menar. Men riktlinjen behöver utformas så att den ger praktiska möjligheter att vara med på lika villkor redan från start och utan att ta mer resurser än nödvändigt i anspråk till de administrativa åtgärderna. Utifrån detta önskar vi att insatsen följs upp efter ett år så att vi kan se att reformen verkligen har kommit hela äldreomsorgen och personalen i den till gagn, oavsett driftsform. Vi förutsätter också att en gemensam inställning av flexibilitet och samarbete finns hos alla parter så att justering kan göras så att tillskottet också används så som det är avsett.

Vi yrkar därför bifall till Centerpartiets och Liberalernas gemensamma reservation.

#### Anförande nr 105

**Felix Finnveden (S):** Tack så mycket, Claes, för dina varma ord om arbetsskor! Det uppskattas; jag tycker att det är toppen. Men jag har ändå en fråga. Vad gäller stadens verksamhet går vi liksom på upphandlingsmodell, och det handlar om att se till att det blir justa arbetsskor på fot och inte bara skor. Det finns ju en risk att kompetensen kanske inte finns hos varje enskild inköpare. Vad gäller de privata kan vi inte ställa samma krav, men när jag lyssnar på dig låter det ändå som så att om vi skulle ge samma förutsättningar skulle vi kräva att de upphandlar. Det vi säger är att de så långt som möjligt ska säkerställa att det blir arbetsskor på fot och inte bara skor, och hur skulle vi kunna göra det utan att åtminstone kräva ett kvitto på att en sko är inköpt. Menar du, Claes, att vi inte ska granska dem över huvud taget utan bara trycka ut pengar?

#### Anförande nr 106

**Claes Nyberg (C):** Nej, det sa jag verkligen inte. Det vi uppmanar till är att när staden gör sådana här satsningar, som är lovvärda och vi är verkligen för, blir det förstås alltid en balans hur mycket administration man ska ha även i staden. Vi såg när vi tittade på riktlinjerna att det finns en risk att det blir för mycket administration och för lite bang for the buck, om man säger så.

Vi tycker att man har gått lite för långt i att sätta fokus på den administrativa rutinen, så uppmaningen är helt enkelt att se över den. Framför allt tycker vi att när det har gått ett år ska man sätta sig ned och gemensamt titta på om det fungerar så att man inte hamnar i en fördröjning av införandet. Det är oftast det som det handlar om. Efter ett tag kommer privata verksamheter ikapp, men ibland är det ett för stort administrativt jobb i början, och det är det vi vill undvika.

#### Anförande nr 107

**Borgarrådet Jönsson (L):** Ordförande! Precis som Claes Nyberg vill jag yrka bifall till Liberalernas och Centerpartiets gemensamma reservation. Han har föredragit många av de argument som vi har för vår lilla reservation.

Det uttrycktes här att detta skulle vara en seger för arbetarrörelsen. Själv är jag ju liberal och vill framhålla att en av Sveriges första arbetsmiljöinspektörer var liberal

Yttranden 2025-09-01

och hette Kerstin Hesselgren. Hon tyckte just att det var väldigt viktigt med en god arbetsmiljö, inte minst för de kvinnor som jobbade på den tiden. Då fick man inte jobba om man var gift, och många av de kvinnor som inte var gifta levde i en dubbel utsatthet. Det är också därför som vi har tyckt att det har varit självklart att ställa oss bakom den här prioriteringen. I byggbranschen är arbetsskor en självklarhet, som min gode kollega Jonas Naddebo upplyste mig om. Man kan fundera på om brandmän själva skulle behöva betala för sina skor, och det finns många andra yrkeskategorier som behöver goda arbetsskor och även arbetskläder för att kunna fungera i sitt arbete.

Min övertygelse är att den här typen av satsningar kan spara in sjukskrivningar och onödigt lidande vad gäller dåliga ryggar, förslitningsskador och annat, så vi tycker att det är positivt att det görs. Men precis som Claes har påpekat i vår reservation tycker vi att riktlinjerna har blivit krångliga och administrativt tunga, och vi hade gärna sett att man hade utformat detta på ett annat sätt. Om det här verkligheten ska komma alla till gagn, inte bara inom vår egen verksamhet utan också inom de fristående verksamheterna där det huvudsakligen är kvinnor som arbetar, behöver det ju fungera för verksamheterna att söka pengarna utan att det behöver ta fokus från den viktiga verksamhet som de bedriver.

Anförande nr 108

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Tack till Jan Jönsson och även till Centerpartiet för att ni ser vikten av det här! Jag skulle väl till och med kunna säga att ni en gång i tiden kunde räknas in i en bred arbetarrörelse. Men det var ganska länge sedan nu.

Det gläder oss alltså att ni ser vikten av det här, och angående er oro för de privatas ökade byråkrati kan jag väl på något sätt kanske hålla med om att det viktigaste är att dojorna kommer på fötterna. Arbetsmiljö har inte en uppdelning mellan offentligt och privat anställd. Det allra bästa i sammanhanget hade kanske varit om man kunde få med de privata på samma upphandling, men det är dessvärre inte lagligt och inget vi kan tvinga dem att göra. I det scenariot måste vi avkräva dem bevis på att pengarna går till det som de är avsedda att gå till. Vi har alltför många exempel på andra saker.

Med detta sagt: Det här är viktigt, så tack för ert stöd!

Anförande nr 109

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Tack för de orden! Samtidigt vill jag framhålla att liberalismen inte definieras som en del av arbetarrörelsen, inte heller som en del av någon tjänstemannarörelse eller vad det nu må vara. Och vad handlar det om? Jo, att vi ser att olika människor och individer kan ha olika behov. En gång i tiden, inte minst under Kerstin Hesselgrens tid, var det faktiskt så att arbetarrörelsen exkluderade kvinnor i väldigt hög grad, och det var nog en av orsakerna till att just Kerstin Hesselgren, en av våra första arbetsmiljöinspektörer, valde att bli just liberal.

Anförande nr 110

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Jag vet inte riktigt om jag förstod vad Jan Jönssons sista inlägg hade med arbetsskor att göra.

Yttranden 2025-09-01

Jag blev faktiskt lite chockad i begynnelsen här när jag hörde Moderaterna och Kristdemokraterna ställa arbetsskor mot andra saker. Det är så otroligt orimligt! Uskor – undersköterskor – är Sveriges absolut största arbetsgrupp, och de har också några av Sveriges absolut tyngsta arbetsuppgifter i rent fysisk bemärkelse. Det är tunga lyft och långa dagar. Arbetsskor behövs, och precis som flera andra har sagt har industri- och byggarbetare fått många fler tekniska hjälpmedel. De har arbetskläder från fötterna upp till huvudet, liksom, men det har inte undersköterskor. Det är knappt att vi har lyckats ge dem arbetskläder som tvättas på arbetsplatserna ens i förfrågningsunderlagen, som vi skärpte till den förrförra mandatperioden. Undersköterskorna ligger så långt efter, så arbetsskor är det minsta vi kan göra.

När det gäller den privata sektorn är väl själva grejen med en privat sektor att de i princip gör som de vill. De *måste* ju inte köpa de där arbetsskorna om de inte vill det. Tycker de att administrationen är jättetung så är det väl upp till dem att konkurrera om bra arbetsvillkor – jag trodde att vi hade valfrihet för att vi skulle kunna konkurrera om jättebra kvalitet. Men vill de inte vara med på det tåget, så...

Med det sagt: Jag är en stark förespråkare för utvärdering, så det är självklart att vi ska utvärdera vart pengarna går, vad som händer i praktiken också när det gäller de privata och om det går att förbättra. Men nu tar vi det här första steget.

Apropå möjlig replik från Kristdemokraterna vill jag bara påpeka att även om Kristdemokraterna har den största budgeten när det gäller äldreomsorgen beror det ju bara på att ni har dragit ned på precis alla andra budgetar, för det är ju så oppositionens samtliga budgetar ser ut: Ni prioriterar era egna områden där ni har vice ordförandeskap, och sedan skär ni i resten av budgeten. Det finns inte en enda oppositionsbudget som håller ihop – tack för ordet!

Anförande nr 111

N i k e Ö r b r i n k (KD): Torun, nu får du ge dig! Vi satsar mer än er på trygghet, vi satsar mer än er på elevhälsa – jag kan stå här hela kvällen och rabbla upp områden där vi har satsat mer än er. Och vi klarade av att göra det trots att vi sänkte skatten, därför att vi prioriterade vad pengarna gick till.

Du får gärna förklara för mig varför ni lägger budgetar där kommunens egen hemtjänst går med mångmiljonunderskott. Varför lägger ni budgetar där ni inte satsar några riktade pengar på att minska arbetsgruppernas storlek och få fler chefer, när vi vet att det är en av de viktigaste åtgärderna för att få en bättre arbetsmiljö inom hemtjänsten? Kom nu inte och säg att det har med regeringens budget att göra, för alla vi partier klarade av att hålla skattetrycket nere och samtidigt satsa mer än vad ni gjorde på välfärdens kärna!

Anförande nr 112

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag är ledsen, men det är inte sant. Inget av era partier har en budget som håller ihop från A till Ö. Med din kulturbudget skulle bibliotek ha

Yttranden 2025-09-01

stängts och kulturskolor lagts ned. Barn, kultur och fritid ute i stadsdelarna hade inte överlevt. Så ser det ut i varenda budget. Det gäller att hela budgeten håller ihop.

I övrigt är det sant att er regering inte har höjt statsbidragen. Alla Sveriges 292 eller 192 kommuner – jag är inte så bra på siffror – och alla 21 regioner har ju enorma ekonomiska utmaningar i sin välfärd på grund av att statsbidragen inte har höjts trots inflation och så vidare. Så det är sant: Vi har jättestora ekonomiska utmaningar som ni inte tar hänsyn till i era oppositionsbudgetar.

Anförande nr 113

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fullmäktige! Ge personalen bättre arbetsvillkor, säger Torun. Men låt då personalen själva bestämma vad de vill ha! Det här är ett detaljstyrningsförslag von oben från er. Ni bestämmer vad personalen vill ha, men de vill kanske inte ha arbetsskor utan behöver någonting annat.

Låt därför personalen bestämma själva! En möjlig väg att gå är till exempel att höja lönerna så att de själva kan bestämma vilka skor de ska ha, om de nu ska köpa skor. Låt personalen bestämma! Vi är för individens frihet.

Anförande nr 114

Borgarrådet B o u c h e r (V): Även om ni inte förstår er på arbetarrörelsen tänker jag att Kommunal ändå är det största fackförbundet för undersköterskor, och de har sagt att de vill ha arbetsskor. Jag kan inte gå till varenda person inom den största arbetsgruppen i hela Sverige och fråga vad exakt de vill göra för någonting, utan jag måste ju lyssna på deras representanter. Det är så en representativ demokrati fungerar, så jag antar att när Kommunal säger att de vill ha arbetsskor beror det på att deras medlemmar vill ha arbetsskor.

I övrigt har vi gjort många andra satsningar som jag inte har hunnit tala om men som några har lyft handlar det om heltidsmättet, ny chefsstruktur och nu arbetsskor. Mycket av detta har redan gett effekt. Det är mindre arbetsgrupper ute på arbetsplatserna och lägre sjukskrivningstal. Det går framåt, och att satsa framför allt på arbetsmiljön för undersköterskor är nog det viktigaste vi kan göra i förebyggande syfte.

Yttranden 2025-09-01

*§ 18 Hemställan till regeringen om ändring i alkohollag (2010:1622)*

Anförande nr 115

Borgarrådet O j a n n e (S) Ordförande! Det här kommer väl att bli en tämligen odramatisk debatt. Vi har haft en god dialog med regeringen i den här frågan, och jag tycker att det utredningsförslag som man redan har lagt, som går i linje med det här och som vi har uppmärksammat dem på, är bra. Man ska försöka få bukt med detta hål i alkohollagstiftningen och den snedtolkning som domstolarna har gjort kring vad som är ett serveringsutrymme.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 116

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag vill yrka bifall till den gemensamma reservationen från Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna.

Det är förstås positivt om vår regering har förflyttat sig i en mer positiv riktning. Vi tyckte dock att vi borde driva ytterligare en fråga i detta, nämligen alkoholservering i samband med träffpunktsverksamhet för äldre personer.

Här har vi sedan tidigare i fullmäktige haft en enig linje om att det är viktigt att man till exempel ska kunna ta ett glas vin till maten om man har en sån här träffpunktsverksamhet. Linjen har i alla fall varit enhällig härifrån talarstolen, men när det väl ska skridas till verket är den inte längre enhällig. Vi har till exempel i Södermalms stadsdelsnämnd och på andra håll först sett väldigt positiva signaler från styret tillsammans med oss allianspartier, men sedan, när det väl ska beslutas i dessa ärenden, backar det rödgröna styret ur. Det är väldigt synd, eftersom det här skulle kunna förgylla tillvaron för många som går till den här träffpunktsverksamheten.

Vi tyckte också att man skulle ta chansen och begära att satellitserveringar i högre utsträckning ska kunna tillåtas även om det är ett visst avstånd mellan huvudrestaurangen, uteserveringen kopplat till den här huvudrestaurangen och själva satellitserveringen. Vi tror egentligen att Stockholm redan i dag skulle kunna vara mer generöst – många andra kommuner är redan mer generösa – men vi har fortfarande en väldigt strikt tillämpning. Det är synd att vi inte kan utnyttja den yta som uppstår för en mer levande stadsmiljö inte minst när det gäller våra sommargåtor.

Nu förstod jag i vårt senaste utskott att det kanske ändå kan tas initiativ att förändra riktlinjerna åtminstone vad gäller satellitserveringar, och det vore i så fall väldigt välkommet. Jag kommer att följa upp om det verkligen blir gjort. Men det är synd att vi inte skrider till verket nu när vi ändå skrivit till regeringen i den här frågan.

Anförande nr 117

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Ordförande! Jag tänkte komma med en sakupplysning. Det är ju så att vi på Hornstulls servicehus faktiskt har hittat en lösning under den här mandatperioden. Ska man vara lite petig kan man säga att under den

Yttranden 2025-09-01

förra mandatperioden försvann möjligheten att dricka, och nu har vi delvis infört den genom att hitta den här lösningen på Hornstulls servicehus.

Vi var aktiva. Det var ju vi och Moderaterna som lyfte den här frågan när vi socialdemokrater var i opposition. Det är ju inte helt enkelt. Jag tänker att det är viktigt att komma ihåg. Här har vi nu hittat en lösning, och så får vi fortsätta jobba vidare. Tycker inte Jan Jönsson att det vore en rimlig väg framåt?

Anförande nr 118

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Precis, det är just det som det handlar om: Det är inte helt enkelt på grund av hur lagstiftningen ser ut. Det var ju därför det fanns en poäng med att om vi nu ändå hemställer till regeringen i en alkoholfråga som blir löjlig i sin nuvarande utformning så skulle vi också passa på att hemställa i den här frågan som handlar om träffpunkter för äldre för att klara ut detta. Jag är nämligen helt övertygad om att det i Sveriges riksdag egentligen finns ett brett stöd för att man ska kunna ta ett glas vin till maten eller en starköl i samband med de här träffarna som kanske är någon gång i månaden.

Nu blev det lite av en missad chans, men givetvis måste vi som sitter på regeringssidan driva detta vidare internt i våra egna partier också.

Anförande nr 119

Jonas Nadebo (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Vi har redan tidigare i kväll varit inne på frågan om att en stad måste få leva och låta, och en modern tolkning av alkohollagstiftningen är en viktig pusselbit. Därför är det bra med ett förtydligande i lagstiftningen. Men om sossarna med Alexander Ojanne i spetsen ska vänta på den långdragna processen att ändra alkohollagstiftningen kommer nog tyvärr Stockholm att hinna tystna.

Därför är vi mycket kritiska till att man ändrar praxis så snabbt i staden. Det är dock vad man kan förvänta sig när Socialdemokraterna styr, för precis som när man valde en orimligt restriktiv linje när det gäller gårdsförsäljning väljer man återigen att vara mycket restriktiva när det gäller praxis och tolkning. Det är oroväckande både för Stockholms konkurrenskraft och för Stockholms framtid som nöjesstad. Denna mycket restriktiva tolkning är ett stort ingrepp i Stockholms uteliv och har redan drabbat många företagare under sommaren.

Vi i Centerpartiet hade velat se att staden beviljade alkoholtillstånd på samma sätt som tidigare och inväntat en eventuell domstolsprövning. I stället väljer man den absolut mest restriktiva tolkningen. Jag anser att det är fegt, och framför allt visar det att man inte är beredd att kämpa för en stad som får leva och låta.

Trots detta är vi väldigt positiva till hemställan om förtydligandet. Det är alltid bra när frågetecken rätas ut. Till den som nu kommer att begära replik och tycka att detta är en oansvarig politik vill jag vara tydlig redan från början: Redan i dag tillämpas alkohollagens bestämmelser olika i olika kommuner, både när det gäller satellitserveringar och hur matkravet hanteras. Det har inte stoppats av någon

Yttranden 2025-09-01

tillsynsmyndighet. Därför hade det modiga varit att fortsätta att bevilja tillstånd till fristående uteserveringar.

Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 120

Borgarrådet O j a n n e (S): Ordförande! Vi kommer inte att ägna oss åt något slags myndighetsaktivism här, utan vi ska såklart förhålla oss till den lagstiftning som finns. Skulle någon överklaga skulle de då vinna så som lagstiftningen ser ut just nu.

Jag skulle också vilja vända mig emot bilden av att Stockholm skulle tystna och bli tråkigt. Vet Jonas Naddebo att det aldrig någonsin har funnits så många ställen i Stockholm att dricka alkohol på som det finns nu? Det är historiskt! Jag är, oavsett om jag vill det eller inte, det roligaste socialborgarråd som vi har haft i den här staden!

Anförande nr 121

J o n a s N a d d e b o (C): Nu blir jag faktiskt ganska förgrymmad över hur borgarrådet Ojanne försöker skoja bort frågan om ett levande nattliv. Vi hade en debatt här tidigare, jag vet inte om du lyssnade då, kring Trädgården och hur grannar kan få den verksamheten att tystna. Skoja inte bort frågan om nattlivet! Det här är en viktig fråga för många stockholmare, även om du inte verkar bry dig.

Jag tycker att vi ska ha en modern tolkning av alkohollagstiftningen, och därför hade jag gärna sett att någon hade överklagat våra fristående uteserveringar. Det är att använda staden på ett modigt sätt. Vill vi ha en levande stad där nattlivet frodas, då måste vi också fatta de besluten. Att som borgarrådet gör kalla det för domstolstrots tycker jag att det är fel. Alla kommuner gör olika bedömningar av alkohollagstiftningen. Det hade vi också kunnat göra om vi hade varit modiga och brytt oss om Stockholms nattliv.

Anförande nr 122

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Ordförande! Även Kristdemokraterna beklagar den situation som har uppstått till följd av domstolsavgörandet gällande tolkningen av begreppet serveringslokal. Precis som har sagts tidigare riskerar detta att få stora konsekvenser för uteliv och restaurangbranschen i Stockholm. Vi delar uppfattningen att serveringstillstånd även framgent ska kunna beviljas serveringsställen med sittplatser enbart utomhus. Vi är överens med majoriteten om inriktningen så långt, och det är bra att det har förts dialog med regeringen i fråga om eventuella utredningsdirektiv för ytterligare översyn av alkohollagen.

Kärnan i vår kritik är snarare att majoriteten gör det för lätt för sig genom att bara lämpa över frågan i knäet på regeringen. Det finns andra och kanske snabbare vägar som staden borde ha prövat innan man kom till den punkt som vi är vid nu, alltså att kräva en lagändring. Staden hade kunnat pröva att ändra våra riktlinjer för tillfälliga serveringstillstånd, som har krav på kök men inte på lokal, som i dag ges högst 30 dagar i Stockholm. Andra kommuner är mer generösa med tillfälliga tillstånd, till



Yttranden 2025-09-01

exempel Norrköping som kan bevilja tillfälliga serveringstillstånd säsongsvis på upp till tolv veckor. Som föregående talare har varit inne på borde staden ha prövat att driva frågan juridiskt så att stadens praxis för serveringstillstånd får en egen prövning i domstol. Detta är inte en fråga om myndighetsaktivism utan givet de olika förutsättningarna i Karlstad som domstolsavgörandet gällde. I Stockholm är det inte alls självklart att den rättsliga bedömningen hade varit densamma i de olika fallen.

Nu är vi dock där vi är, och om det nu ska ske en hemställan gällande översynen av alkohollagen vill även Kristdemokraterna understryka att en sådan hemställan borde omfatta frågan om serveringstillstånd för träffpunkter för äldre i syfte att seniorer som så önskar ska kunna serveras ett glas öl eller ett glas vin under samkväm vid kommunala träffpunkter. Det är en fråga om att Stockholm ska vara en attraktiv stad att åldras i. Det är orimligt att människor omyndigförklaras bara för att de har blivit äldre. Precis som det ska vara möjligt att servera alkohol på äldreboenden borde det bli möjligt att göra det vid seniorträffar.

Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen från M, L och C i kommunstyrelsen och hänvisar i fråga om motiveringen även till Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 123

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Vi har alltså att ta ställning till att staden ska hemställa till regeringen att ändra i alkohollagen. Det är klart att vi ska det, och mycket klokt har redan sagts.

Jag måste säga att jag är förvånad över den rödgröna majoritetens nyfunna engagemang för att liberalisera just alkohollagstiftningen, eftersom den här mandatperioden har präglats av en politik i precis motsatt riktning. Roligt socialborgarråd eller inte är det trots allt så att man inte har fått ta en öl till julbordet på de seniora träffpunkterna, Trädgården ser ut att snart bomma igen, och den nyvunna möjligheten till gårdsförsäljning skulle inskränkas innan första tillståndet ens hade getts samtidigt som Södermalms alla parker snart har belagts med alkoholförbud.

En modern alkohollag är avgörande för att Stockholm ska blomstra som en levande stad. Det är därför bra och nödvändigt med det förtydligande i lagen som efterfrågas i hemställan. Men vi vet att det riskerar att bli en långdragen process, och vi borde därför passa på att ta ett helhetsgrepp om frågan. Precis som Jan Jönsson med flera har sagt borde vi passa på både att göra det lättare för våra seniorer att få ta ett glas på våra träffpunkter och att göra satellitserveringarna smidigare.

Bifall till vår gemensamma alliansreservation!

Anförande nr 124

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Ordförande! En sakupplysning: Möjligheten att dricka på träffpunkterna försvann när borgarrådet Hedin och hennes majoritet styrde. Det var under er tid möjligheten försvann. Ni införde flera alkoholförbud under er

Yttranden 2025-09-01

period. Sedan har vi gjort ett par tillägg. Men det blir en konstig beskrivning att säga att allting som ni nu är emot har införts under vår period. Det är faktiskt inte sant.

Jag och Jonas Nilsson i stadsdelsnämnden reagerade mot att de inte fick dricka på träffpunkterna under ert styre. Vi måste ha ordning på historieskrivningen här, annars är det djupt ohederligt!

Anförande nr 125

Borgarrådet H e d i n (M): Anders, det är ingen som har försökt skriva om historien. Visst är det så att det här påbörjades under den förra mandatperioden på ett väldigt olyckligt sätt, och det har fortsatt under er mandatperiod.

Det jag har kritiserat er för är att man inte gör gemensam sak med oss och vänder utvecklingen utan fortsätter att på träffpunkt efter träffpunkt jobba med ett förmynderi och inte ger seniorer möjlighet att bestämma över sig själva. Nu hade man ju haft möjligheten att göra på ett annat sätt. Vi har en motion som antagligen kommer att behandlas senare i kväll där jag just föreslår att vi ska utreda möjligheten att vända utvecklingen. Vad gör ni med den? Ingenting! Det är olyckligt.

Anförande nr 126

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Jag vill bara säga att det är roligt att höra att oppositionen håller med majoriteten. Jag vill också säga att jag håller med borgarrådet Alexander Ojanne om att vi var överens inom socialnämnden.

Med det vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-09-01

*§ 19 Förskola i Stockholm 2024 – Samlad rapport för förskola i Stockholms stad*

Anförande nr 127

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Ordförande, fullmäktige! Förskolerapporten utgör en allt viktigare resurs i uppföljningen av Stockholms stads förskolor i såväl egen som fristående regi. Den här rapporten bygger till stor del på statistik från året före och har fokuserat bland annat på den del som vi kallar kompensatorisk förskola, vilket har varit väldigt intressant att ta del av.

Sedan rapporten togs fram har årsredovisningen från förra året kommit. Trots de utmaningar som vi ser i förskolan, framför allt med det minskade barnantalet, skulle jag ändå vilja lyfta fram den glädjande utvecklingen när det gäller förskollärartätheten. Den har ökat och är nu uppe på 37 procent. Det är länge sedan den var så hög. Det handlar alltså om antalet barn per förskollärare, vilket är väldigt viktigt för kvaliteten i förskolan för barnen, och det pekar åt rätt håll. Vi ser dock inte jätteoväntat – det är en trend som vi har sett varje år – att de fristående förskolorna i många fall väljer att prioritera annat än just förskollärare. Andelen förskollärare hålls på låga nivåer, och antalet barn per förskollärare är alarmerande stort om man jämför med våra egna förskolor. Vi såg senast i dag i den granskning som Aftonbladet har gjort att det fortfarande finns mängder av aktörer som inte är seriösa och inte där för att driva förskola för barnen.

Framöver vill jag trycka på vikten av att arbeta med den ökade inskrivningsgraden. Vi har några stadsdelar, bland annat Järva, där vi ser att det går åt rätt håll. Det är också viktigt att skapa det kvalitetssystem som lyfts i rapporten så att vi varje år kan följa hur kvaliteten är i våra förskolor, både i egen och fristående regi.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 128

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Ordförande! Jag noterar att Alexandra Mattsson i sitt anförande återigen, som hon brukar göra, kritiserar de fristående förskolorna. Samtidigt framgår det att vårdnadshavare med barn i en kommunal förskola är ungefär lika nöjda som de med barn i fristående förskola.

För oss är det viktigt att det finns valfrihet och att man kan välja den förskola som ens barn behöver. Samtidigt ska vi förstås stänga dem som inte uppfyller de högt ställda kvalitetskraven. Jag vill ändå påminna dig om att du är ansvarig för att förskolan funkar lika bra för alla barn i staden, oavsett verksamhetsform. Men för er verkar förskolepolitiken mest handla om att vi ska sätta krokben för privata aktörer. Är det inte bättre att fokusera lite mer på kvaliteten i alla förskolor?

Anförande nr 129

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Tack, Åsa, för frågan! Jag tänker börja med att förtydliga den skillnad som ändå finns i skollagen. Jag skulle jättegärna ha ansvar för stadens alla förskolor, men nu är det så att när det är en enskild huvudman är det enligt

Yttranden 2025-09-01

lag styrelsen i det aktiebolaget som är ytterst ansvarig för förskolan. Det tycker jag är viktigt att poängtera så att alla vet om det. Det är alltså inte vi politiker som är ytterst ansvariga för den enskilda verksamheten enligt lag, utan det är just den aktiebolagsstyrelsen som kan sitta vart som helst i Sverige eller utomlands och vara högst ansvarig för en förskola i till exempel Kista eller Hässelby. Detta är ett problem.

Vi i den här majoriteten har aldrig sagt att vi ska ta bort valfriheten när det gäller att välja förskola. Föräldrar kommer fortfarande att kunna välja förskola. Det som mitt parti och även jag driver hårt är att man inte ska kunna tjäna pengar på att driva förskola. Man ska inte snåla på Bregott åt barnen, så att säga.

Anförande nr 130

L i n n é a V i n g e (SD): Jag vill börja med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Varje år upprepar förskolerapporten samma sak: Personalen i Stockholms förskolor behöver bli bättre på svenska. År efter år samma slutsats och samma varningar. Jag ska vara ärlig och säga att jag därför inte hade jättehöga förväntningar på det här i årets rapport, men jag hade nog ändå lite mer hopp. Med tanke på förskoleborgarrådets grandiosa mantra om att Stockholm med ett vänsterstyre vid makten skulle se till att kvaliteten blev högre i förskolan borde man ju kunna se åtminstone lite resultat så här tre år in i mandatperioden, tänkte jag.

I stället får vi svart på vitt att det inte händer någonting på det här området. Förskolerapporten slår nämligen fast att det inte går att påvisa några som helst förbättringar av språkkunskaperna och att det till och med finns personal som behöver grundläggande utbildning i svenska – grundläggande! Vi pratar alltså om verksamheter där små barn ska utveckla sitt språk och sin trygghet.

Här har vi ett förskoleborgarråd som står och pratar sig varm om kvalitetshöjande insatser för förskolan när vi på samma förskolor har personal som knappt pratar svenska. I det sammanhanget är det rätt provocerande att ni säger nej till alla förslag som läggs fram på det här området i den här salen, trots att era egna förskolerapporter år efter år rakt av säger er politik. En sak krävs det i alla fall inga avancerade rapporter för att konstatera, och det är att det är barnen i förskolan som har mest att förlora på ännu en mandatperiod med vänsterstyre i Stockholm!

Anförande nr 131

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Jag tänker att det framför allt är förskolebarnen och pedagogerna i förskolan som har allt att vinna på att den här majoriteten får ytterligare fyra år på sig att fortsätta att prioritera välfärden framför skattesänkningar, ta bort effektiviseringar som har legat som ett krav på alla välfärdsområden tidigare och varje år öka schablonerna för alla välfärdsområden i varenda budget som vi har lagt. De har allt att vinna på detta.

Vi har debatterat insatser för svenska språket för personal i förskolan många gånger, och det pågår insatser både på stadsdelsnivå, hos arbetsmarknadsförvaltningen, via

Yttranden 2025-09-01

Skolverket och så vidare. Det är en jätteviktig fråga, och den följs upp hela tiden. Men vi gör det inte till den viktigaste frågan som mäter kvalitet i förskolan; det gör vi i stället med till exempel förskollärartäthet, som vi ser har ökat ända till 37 procent. Det är nästan tvålärarsystem i en del barngrupper, och det är jättekul och verkligen ökad kvalitet.

Anförande nr 132

**L i n n é a V i n g e (SD):** Det är precis som förskoleborgarrådet säger: Man mäter det här i alla stadsdelsnämnder, och rapporten konstaterar att man inte kan påvisa några faktiska effekter bortsett från ett enda undantag, och det är Skärholmen. Där har man hittat ett litet sandkorn och kan konstatera att en effekt som man har kunnat se av den här ganska omfattande fortbildningen är att personalen nu använder fler och nya ord. Det är väl jättebra, men jag tycker att det är ganska skrattretande när man i samma stycke slår fast att personalen också behöver grundläggande utbildning i svenska språket.

Var och en får väl tala för sig själv, men jag hade inte kunnat stå här som förskoleborgarråd och tala mig varm om kvaliteten i förskolan när vi har personal som saknar grundläggande kunskaper i svenska.

Anförande nr 133

**S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M):** Ordförande! Stockholm har överlag bra förskolor med hög kvalitet och personal som gör sitt yttersta varje dag för att förbereda våra barn inför skolstart och ge dem den kunskap som de förtjänar. Förskolenämnden har ett stadsövergripande uppdrag att stödja stadsdelsnämnderna i arbetet med att uppnå en likvärdig förskola. Därför är det av yttersta vikt att vi tar fram gemensamma styrdokument, kompetensutveckling för personalen och ett system för kvalitetsuppföljning.

För att kunna utföra vårt jobb på ett bra sätt behöver vi i förskolenämnden få bättre insyn i och förståelse för hur det faktiskt går för våra yngre barn i Stockholm. Vi behöver kunna mäta inskrivningsgrad, lärartäthet, barngruppernas storlek och språkkunskaper hos både barn och personal och följa upp det regelbundet och inte, som nu, bara en gång per år i en rapport. Samtidigt kan vi läsa att siffrorna i den här rapporten är från 2023. Det är olyckligt, för det ger oss inte en rättvisande bild av hur nuläget faktiskt är. Vi måste kunna jämföra stadsdel för stadsdel och förskola för förskola för att kunna lära av varandra och sprida goda exempel till varandra.

Att barn, föräldrar och personal i förskolan känner sig trygga är vår absolut viktigaste fråga. I Skärholmen ligger hälften av alla förskolor på öppna drogscener. På de här platserna måste vi ha fler trygghetskameror, ordningsvakter, fältassistenter och poliser – helt enkelt fler vuxna – som kan interagera med barnen på våra förskolor och skolor.

Vi måste bli bättre på att upptäcka hedersrelaterat våld och våld i hemmet. Därför behöver också förskolepersonalen få grundläggande kunskap i detta och rutiner för hur man gör orosanmälningar. Det här måste också följas upp. För att få fler barn att börja

Yttranden 2025-09-01

i förskolan behöver vi ha mer uppsökande arbete, dörrknackning och närvaro på olika mötesplatser och inte bara skicka ut per post. Vi vill införa språktest vid nyrekrytering så att alla barn möts av personal med goda kunskaper i svenska. Barn med särskilda behov måste också få rätt stöd i rätt tid. Därför är det oroande att vi fortfarande ser att tilläggsbeloppen bedöms olika beroende på var i staden du bor och vilken förskola du går på.

Avslutningsvis är det viktigt att förskolan involveras nu när den nya socialtjänstlagen har börjat gälla. Det här är ett arbete som måste ske dagligen, nu och framåt. Därför borde förskolenämnden ta ett övergripande ansvar för att se till att implementera detta i våra förskolor. I dag ligger det på respektive stadsdelsnämnd, och det sker olika beroende på var man bor. Stockholm ska vara en plats där varje barn får möjlighet att växa, utvecklas och känna trygghet.

Anförande nr 134

Åsa Nilsson Söderström (L): Ordförande! För Liberalerna är det kvalitet, kvalitet och kvalitet som gäller för förskolan. Det är otroligt viktigt för våra barns utveckling, och det är också viktigt för att Stockholms alla föräldrar ska kunna gå till jobbet och stanna kvar hela arbetsdagen utan att ha ont i magen.

Jag vill lyfta några frågor som oroar oss särskilt mycket i årets förskolerapport. Det första är att närvaron i förskolan är låg i delar av staden. I min hemstadsdel Järva är det dubbelt så många barn i åldrarna 3–5 år som inte är inskrivna i förskolan jämfört med övriga stadsdelar. Det finns också indikationer på att närvaron bland dem som är inskrivna i utsatta områden är lägre än i resten av staden. Kraftfulla och effektiva insatser måste göras för att närvaron i förskolan ska bli högre där den är låg. Vi måste ta reda på vad som verkligen funkar, och stadsdelarna måste lära av varandra.

Samma sak gäller när det gäller att stärka personalens kunskaper i svenska. Satsningar på kompetensutveckling i svenska språket har genomförts under lång tid i nästan alla stadsdelsområden. Trots det går det inte att redovisa faktiska effekter i undervisningen med barnen. Det är beklämmande att det efter alla år med olika språkutbildningar fortfarande inte har utvärderats ordentligt vilka insatser som verkligen gör skillnad för barnen. Faktum är att vi inte ens har en heltäckande bild av barnens språkliga utveckling i olika delar av staden. Det är helt skandalöst! Hur ska vi kunna sätta in rätt metoder på rätt ställe när vi varken vet hur stort behovet är eller hur effektiva olika metoder är?

Ett tredje viktigt utvecklingsområde är samverkan med socialtjänsten, och som Moderaterna lyfte nyss är det särskilt viktigt nu med den nya socialtjänstlagen. Förskolan står för en bråkdel av orosanmälningarna, bara 2 procent, och rutinerna skiljer sig stort över staden. Även här varierar resultatet mycket: från 1,4 procent på Järva till 3,5 procent i Bromma. Det är också väldigt oroande att tre stadsdelar – Enskede–Årsta–Vantör, Norra innerstaden och Skärholmen – faktiskt har ett minskat antal orosanmälningar 2024 jämfört med 2023.

Yttranden 2025-09-01

Det behöver ske en förändring. Vi måste bryta problematiska beteenden innan de utvecklas till allvarliga sociala problem. Därför är det även mycket oroande att den rödgröna majoriteten inte har tagit fram några av de åtgärder som vi lyfte fram i *Rätt stöd i rätt tid* under den förra mandatperioden. En ny majoritet med mer fokus på kvalitet skulle behövas för Stockholms förskolor.

Anförande nr 135

L i s a C a r l b o m (MP): Ordförande! ”Barn är ett folk och de bor i ett främmande land, detta land är ett regn och en pöl.” Den här sången med Olle Adolphson brukade jag sjunga när jag gick i förskolan, som då kallades för dagis, och när jag läste Stockholms stads förskolerapport för 2024 kom jag att tänka på den här sången eftersom den så väl beskriver barnen och deras värld.

Sedan denna mandatperiods början har vi i den rödgröna majoriteten satsat på just barnen i Stockholm. Det märks när man läser rapporten. Andelen legitimerade förskollärare har ökat både för förskolor i kommunal och enskild regi. Det har också andelen vårdnadshavare som är nöjda med sitt barns förskola. I stadsdelarna arbetar man även uppsökande för att nå föräldrarna till de barn som inte är inskrivna i förskolan. I Järva har till exempel en biträdande förskolerektor besökt öppna förskolan för att informera om förskolans utbildning och för att besvara frågor från föräldrarna. I Enskede-Årsta-Vantör och Skärholmen har köhandläggarna besökt öppna förskolan för att träffa och informera föräldrar. I Enskede-Årsta-Vantör har man haft specifika tillfällen på introduktionsförskolan för information om just förskolan, där föräldrarna får möjlighet att träffa medarbetare på olika förskolor. Man arbetar även med barnavårdscentraler, socialtjänst och stadsdelsmammor för att nå föräldrar och informera om förskolans verksamhet.

Det är nämligen just relationsskapandet och personliga möten som är viktigt för att öka deltagandet i förskolorna. Tillsammans arbetar vi för att så många barn som möjligt ska gå i förskolor med så hög kvalitet som möjligt, detta för att ge våra barn de bästa förutsättningarna i livet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 136

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Ordförande! Jag vill nämna att den höga nöjdheten bland föräldrar är positiv när det gäller förskolan. Men vi kan betona vikten av att det inte bara handlar om nöjdhet utan även om kvalitet. Alla barn, oavsett föräldrarnas bakgrund eller vilket bostadsområde man bor i, ska ha samma möjlighet till en bra start i livet. De positiva effekterna av förskolan visar sig dessutom vara störst bland barn från familjer med mindre goda socioekonomiska förutsättningar. Med anledning av detta är förskolans likvärdighetsuppdrag i dag viktigare än någonsin. Därför är det anmärkningsvärt att notera skillnaderna mellan de kommunala förskolorna och de fristående. Det är lätt att dra slutsatsen att fristående aktörer antingen inte klarar av eller har ett annat intresse än att bedriva en verksamhet där kvaliteten och barnets utveckling står i fokus.

Yttranden 2025-09-01

Den enskilt viktigaste kvalitetsaspekten i förskolan är personalens utbildningsnivå. Andelen förskollärare ökar och är högre i kommunala verksamheter, vilket stärker kvaliteten och likvärdigheten. Satsningar på barns språkliga utveckling, inklusive yrkessvenska för personal och insatser i både svenska och modersmål, prioriteras för att ge barn bättre förutsättningar inför skolan.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 137

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! En bra och trygg start i livet gynnar barns utveckling under hela livet. Det är därför avgörande att tidigt upptäcka och hjälpa de barn och familjer som behöver särskild stöttning från samhället. Här har förskolan en viktig roll.

Rapporten om förskolan i Stockholm 2024 visar brister i kunskapen hos förskolepersonal om vad anmälningsskyldigheten innebär och i rutiner för orosanmälan till socialnämnden med korrekt uppföljning därefter. Nära relationer mellan personal och vårdnadshavare kan vara utmanande, vilket också nämns, och bli till ett hinder för att just göra en anmälan. Detta kräver förstås djupare samverkan med socialtjänsten där specifika socionomer i de fall det behövs bör knytas till respektive förskola. Men det rapporten pekar på är att det framför allt behövs en bred kompetenshöjning för all förskolepersonal kring vad som gäller för anmälan samt processen därefter. Här saknar vi konkreta förslag som bryter dödläget från majoriteten. Vi upplever att det finns en saktfärdighet när det gäller att försöka bryta det stillastående läget som rapporten pekar på.

Vi ser också med fortsatt stor oro på de stora skillnaderna gällande tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd i förskolan. Det här är en långbänk som i grunden också handlar om en bristfällig lagstiftning. Men vi tycker att det är anmärkningsvärt och vilseledande att, som förvaltning och majoriteten gör, hänvisa till att minskningen av utbetalat tilläggsbelopp främst skulle bero på att barnantalet har sjunkit. Det kommer förstås att påverka, men siffrorna visar i stället att en kraftig ökning av *andelen* avslag är klart synlig sedan maktskiftet 2022.

Under 2022 beviljades 70,56 procent av de inkomna ansökningarna. År 2023 var det nere på 53,35 procent, och under 2024 var siffran så låg som 50 procent. Dessa siffror vittnar om att problemet inte beror på det minskade barnantalet eller förändrade behov utan på någonting annat. Det borde följas upp, och majoriteten borde komma med kraftfulla insatser kring detta. Det är orimligt att Stockholm fortsätter att utmärka sig genom en mer restriktiv bedömning både i förskola och skola än andra kommuner på det här området. Alla barn i Stockholms stad är vårt ansvar, oavsett vilken förskola man har valt, och det är upp till oss att säkerställa att inget barn blir utan nödvändiga stödinsatser.

I övrigt hänvisar jag till vårt särskilda uttalande.



Yttranden 2025-09-01

Anförande nr 138

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Ordförande! Det är så här när man tar fram en rapport och den sedan, ett och ett halvt år senare, debatteras i fullmäktige. Jag vill därför fylla på lite.

När det gäller orosanmälningar är kompetensutveckling hos personalen jätteviktig, och där är utbildningspaket som Stockholm stad gör tillsammans med Bris – mycket glädjande – på gång till all förskolepersonal. Utöver det har vi också ett projekt med socionomer i förskolan, likt det som har funnits i grundskolan med skolsociala team och liknande, för att få in socionomerna i förskolans naturliga vardag och se hur den samverkan kan bli. Det är ett forskningsprojekt som pågår.

Utöver det har både social- och förskoleförvaltningen och de centrala nämnderna gemensamt tagit fram olika utbildningsinsatser, stödmaterial till personal och så vidare, så det här är en fråga som vi jobbar aktivt med.

När det gäller tilläggsbeloppen hinner jag inte säga mer om det än att det pågår under det här året, så det ska slutföras snart.

Anförande nr 139

C l a e s N y b e r g (C): Det är glädjande att det sker insatser, och en del av dem har vi också bejakat. Men vi upplever dels att det finns en viss senfärdighet, dels att förvaltningen och majoriteten ofta bara beskriver det befintliga arbetet när det ställs frågor. Vi ser ju att det finns ett visst dödläge, där personal och även verksamhetschefer återkommande berättar att det finns brister i kunskap, förståelse och systemstöd för att kunna göra orosanmälningar.

Om det blir bra insatser tror jag inte att vi kommer att ställa oss i vägen. Det är glädjande att ni tänker göra ett större arbete kring tilläggsbelopp, och här finns någonting som jag tror att vi utan tvekan skulle kunna vara överens om över blockgränsen, för inget av blocken har egentligen velat ha den här utvecklingen. Det är någon typ av systemfel, och jag tycker att vi som politiker ibland ställer oss lite handfallna till våra egna förvaltningars övertolkning av restriktionerna.

Yttranden 2025-09-01

*§ 20 Motion om en höghusstrategi och en uppdaterad översiktsplan*

Anförande nr 140

M a r i a - E l s a   S a l v o (S): Ordförande! Att bygga tätare och högre i kollektivtrafiknära lägen är ofta klokt och nödvändigt. Det är en viktig del av en hållbar stadsutveckling för att använda marken effektivt och bygga där människor enkelt kan förflytta sig utan att vara beroende av bilen. Den här ambitionen delas redan i dag av staden, och det finns stöd för högre bebyggelse i utpekade lägen i översiktsplanen, i byggnadsordningen och i arkitekturpolicyn. Vi ser dessutom att det redan pågår flera stadsutvecklingsprojekt där höga byggnader planeras som centrummarkörer eller i direkt anslutning till kollektivtrafik. Norra tornen, Sthlm 01 och Kista Science Tower är några exempel på platser där vi har byggt högt i kollektivtrafiknära lägen. Det här visar att vi inte bara har visioner utan också konkreta exempel på hur staden förtätas, med höjd och där det är lämpligt.

Samtidigt som vi ska arbeta för en hållbar stadsutveckling och ett effektivt markutnyttjande är det också viktigt att ta hänsyn till områdets karaktär, historia, arkitektur och gestaltning. Stockholm är fortfarande också en segregerad stad där eftersatta bostadsområden präglas av både bostadsbrist och trångboddhet. Om vi ska klara att fortsätta bygga ett Stockholm som håller ihop behöver vi också bygga och planera efter behov. Det kan innebära radhus i områden som domineras av höghus och tvärtom.

Kommunfullmäktiges budget för 2025 är tydlig: Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att ta fram en fördjupad kartläggning av stadens bebyggelsepotential med särskilt fokus på hög exploatering i centrala och kollektivtrafiknära lägen. Samtidigt har stadsbyggnadsnämnden också fått i uppdrag att tillsammans med andra berörda aktörer ta fram en ny översiktsplan. Det arbete som Jonas Naddebo efterfrågar är alltså redan igång inom ramen för befintliga uppdrag.

Jag ser fram emot att fortsätta diskutera med Jonas Naddebo i processen för den kommande översiktsplanen i stadsbyggnadsnämnden. Jag är också glad att Centerpartiet så tydligt står upp för ett växande Stockholm.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 141

J o n a s   N a d d e b o (C): Ordförande! Det är bra att allting redan görs i den bästa av världar! Men vi har också till exempel arkitekturpolicyn som Maria-Elsa Salvo själv tog upp som till viss del lägger en våt filt över utvecklingen, eftersom man vill att mycket ska se ut precis som det som redan är byggt. Är det lamellhus i park ska det fortsätta vara lamellhus i park. Till exempel det höga huset i Tensta skulle inte ha blivit byggt i dag, eftersom vi har just arkitekturpolicyn.

Det är precis det här som vi vänder oss emot. Vi vill att Stockholm också måste vara berett på att vi förändrar vår skyline, att vi utvecklar staden och säkerställer att vi inte släpper fram de krafter som tycker att Stockholm är färdigbyggt. Du har helt rätt i att

Yttranden 2025-09-01

Centerpartiet kommer att stå fast vid att vi vill bygga och utveckla staden på höjden för att vi vill välkomna fler stockholmare!

Anförande nr 142

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Ordförande! Precis som jag nämnde i mitt anförande är utveckling och förtätning av staden på mark som redan är bebyggd, i kollektivnära lägen, en del av stadens strategidokument och en del av den befintliga översiktsplan som vi har redan i dag. Vi tycker att det här är ett klokt sätt att planera och bygga staden. Det gör vi i dag, och det ska vi förhoppningsvis också fortsätta med. Jag hoppas att vi kommer att ha bra diskussioner i stadsbyggnadsnämnden och att vi kan fortsätta i den riktningen för en växande stad som också bevarar Stockholms karaktär och gör att vi har en god levnadsstandard över hela staden.

Anförande nr 143

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Ända sedan Centerpartiet återinträdde i den här fullmäktigesalen 2006 har vår politik varit tydlig: Vi vill bygga på höjden och spara stadens parker och grönområden. Den devisen håller än i dag, och nu är det faktiskt många partier här som håller med oss. Det finns också fler partier som har föreslagit skyskrapor.

Många står nu fast vid devisen ”Bygg högt och tätt i kollektivtrafikhöjden och spara våra parker”, men dessa centrummarkörer, som jag tror Maria-Elsa syftade på och som borgarrådet Valeskog skriver om i sitt motionssvar, är en klen tröst i ett fattigt hem – om man får använda den liknelsen om Stockholm. Det är givetvis bra att man på vissa ställen vågar utmana stadens silhuett, men vi i Centerpartiet anser att vi behöver göra mer för att staden inte ska flyta ut över alla parker och grönområden som stockholmarna faktiskt älskar.

Som ledamot i stadsbyggnadsnämnden får man på nästan varje möte ta emot planförslag som alltid har prutats på höjden. Inte nog med att det försvårar den ekonomiska genomförbarheten i projekten, det minskar också våra möjligheter att nå målen om fler bostäder i Stockholm. Precis som Maria Elsa sa är det dags att anta en ny eller reviderad översiktsplan, och vi tycker att staden tydligare skulle kunna peka ut områden som kan utgöra kluster för höghusbebyggelse i omedelbar närhet till kapacitetsstark kollektivtrafik.

Detta räcker dock inte. Vi menar också att en höghusstrategi skulle kunna vara ett viktigt verktyg och ge vägledning gällande de särskilda utmaningar som vi faktiskt måste erkänna att höghusbebyggelse har. Det kan handla om arkitektur, stadsbild, vindförhållanden, skuggverkan, markförhållanden och infrastruktur. Dessa frågor förtjänar att belysas mer. Vi ser att staden tydligare än i dag behöver peka ut och prioritera områden för högljusbebyggelse. Det skulle underlätta för både förvaltningar och privata aktörer och minska rättsosäkerheten men faktiskt även påskynda bostadsbyggandet. Ett illustrativt exempel, som tyvärr är negativt, är Tellus Tower vid Telefonplan, ett projekt som på grund av just svajiga politiska signaler och otydliga

Yttranden 2025-09-01

planeringsförutsättningar har försenats och bantats ned till den grad att det nu saknas ekonomiska förutsättningar för att genomföra projektet.

Med tydliga strategier och ökad transparens kan vi ge ökad förutsägbarhet och en bättre hållbarhet. Därför menar vi att en höghusstrategi behöver införas.

Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 144

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Liberalerna har alltid varit förespråkare för synen att staden inte är färdigbyggd. Vi har inget färdigt samhälle enligt vår ideologi; det är ständigt stätt i utveckling. Vi har inte någon sorts mål liknande att socialismen nu är införd eller att det konservativa samhället nu minsann i lugn och ro är genomfört. Nej, liberalismen är en ständigt utvecklande ideologi.

Av det skälet, av bildningsskäl och att vi också ska värna om vår historia tror vi inte på en särskild höghusstrategi, särskilt inte à la Centerns förslag. Dessutom säger min gode vän Jonas Naddebo här att arkitekturpolicyn och även byggnadsordningen, implicit, hindrar så mycket och att Stockholms skyline minsann borde ändras.

Nej – precis allt det här anser vi *inte* ska göras. Under den tidigare grönbå majoriteten genomförde vi ett antal kvalitetsinstrument gemensamt för att det skulle bli en mer varierad arkitektur, inte för att den skulle bli mindre varierad – vilket Jonas Naddebo tycks ha missuppfattat det som – för så är det inte. Det är dessutom så att ett av de konkreta exempel som togs upp, Tellus Towers, hade varit utmärkt i de allra första förslagen, för det skulle ha legat invid Södertäljevägen, ungefär där tegelhuset ligger nu. Men då, förstår ni, sa försvaret nej. Försvaret sa nej också till den del av Västberga industriområde där vi hade planerat att lägga ett av de där höga husen. När Tellus Tower, ett gigantiskt projekt med en märklig affärsidé om halvt färdigmöblerade bostäder, sedan förläggs till Telefonplan alldeles intill ett område som är blåklassat enligt kulturminnesmärkningen och enligt Länsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet ett område för särskilt kulturhistoriskt viktiga byggnader, ja, då får man ju fatta att det faktiskt inte är ett bra projekt att genomföra.

Jag tycker att centrummarkörerna i Stockholm är alldeles utmärkta vid Norra Djurgårdsstaden, där det kommer högre hus, och det planeras också för Loudden. Centrummarkörer har funnits vid varje tunnelbanestation. Det är utmärkt.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 145

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Bygga högre eller tätt vid goda kollektivtrafiklägen görs redan. Det är absolut vettigt och någonting som Miljöpartiet ställer sig bakom. Stadsbyggnadskontoret pekar på byggnadsordningen och arkitekturpolicyn som instrument och även på kommande översiktsplan, men man lyfter också fram det här med landskapsbild och topografi och vill inte låsa höjder i bestämda områden.

Yttranden 2025-09-01

Centerpartiets vurm för höghus är bestående, men på många sätt är det faktiskt lite omodernt. Miljöpartiet är inte motståndare till höghus eller skyskrapor i rätt lägen; vi har ställt oss bakom ett antal sådana byggnader. Men varje kvadratmeter som byggs i ett höghus blir minst 10–20 procent dyrare än i normalhög bebyggelse. Det är mycket ont om nollenergi- och passivhöghus eller sådana skyskrapor, vilket faktiskt blir alltmer väsentligt när vi måste anpassa oss till klimat-, energi- och miljöfrågorna.

Jag minns hur Vänsterpartiets professor Dick Urban Vestbro redovisade hur stora delar av byggnadens inkräm – alltså ytor som behöver användas för tekniska funktioner i höghus, som två hissar, pumpar, sprinklersystem etcetera – gör att det blir väldigt mycket mörka utrymmen i höghus. Det är inte kostnadseffektivt eller för den delen miljö- eller energimässigt klimatsmart med höghus. Ett höghus eller en klunga av höghus behöver också väldigt mycket omland. Det blir ofta bakgator där leveranser ska in till dessa större hus. Att entusiastiskt hylla höga hus tycker vi från Miljöpartiet därför är lite enkelspårigt.

Stockholm är en världsberömt vacker stad. Turisterna kommer på grund av stadens skönhet. En faktor är faktiskt den ganska behärskade, jämna silhuetten med vissa märkesbyggnader som sticker upp. Stockholm är inte sönderbyggt som till exempel Frankfurt. Nej, prisnivå, miljö, klimat och skönhet tycker vi är anledning till att man måste vara lite försiktig med detta med höghus, och vi litar på att kommande översiktsplan med hjälp av arkitekturpolicyn och byggnadsordningen kommer att landa detta på ett välavvägt sätt.

#### Anförande nr 146

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Jag tycker att de två senaste inläggen tydliggör utmaningarna för Stockholm att bygga och utveckla staden. Om Cecilia Obermüller tycker att Centerpartiet har en vurm för att bygga höga hus tycker jag att hon och Miljöpartiet har en vurm för att pruta på antalet våningar så fort ni får chansen. Det är det här som är utmaningen: Varenda prutad våning gör det svårare att få ihop kalkylerna så att våra hus kan bli byggda. Vi ser just nu en fastighetsmarknad där det nästan inte byggs någonting i Stockholm. Vi har så få ärenden på mötena i stadsbyggnadsnämnden att vi blir klara på 20 minuter. Det är inte bra för Stockholms långsiktiga utveckling.

Det är klart att vi ska vara försiktiga med hur vi gör och hur vi bygger staden. Men med en sådan här strategi skulle vi ju kunna peka ut de utmaningar som finns så att vi faktiskt skulle våga bygga lite fler bostäder i den här staden och inte alltid pruta på antalet våningar, Cecilia Obermüller!

#### Anförande nr 147

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Vi ser problem med skalförskjutningar i vissa områden där man inte handskas tillräckligt varsamt med dem. Men som sagt, det finns absolut områden där det är lämpligt med höghus och där vi definitivt ställer oss bakom det. Vi ser inga större problem med det. Det är definitivt ett problem att det inte byggs

Yttranden 2025-09-01

i ett tillräckligt högt tempo, men det gäller att vara försiktig med var man placerar de här höga husen.

Yttranden 2025-09-01

*§ 21 Motion om åtgärder för fler byggstarter*

Anförande nr 148

M a r i a - E l s a   S a l v o (S): Ordförande! I maj släppte Hyresgästföreningen en ny rapport om bostadsbristen. Rapporten slog fast att bostadsbristen i Stockholms län är fortsatt stor och att behovet är störst i bland annat Stockholms kommun.

Bostadsbristen får allvarliga konsekvenser för individen, inte minst för unga som vill flytta hemifrån eller tacka ja till ett jobb eller en studieplats men också för samhället i stort och ekonomin. Bostadsbristen hämmar Stockholms och Sveriges tillväxt och konkurrenskraft. Stadsbyggnads- och idrottsborgarrådet Jan Valeskog beskrev det bra i interpellationsdebatten tidigare i dag: 20 000 i bostadskön, tiotusentals byggnadsarbetare har fått lämna sina jobb och konkurserna inom byggsektorn har stått som spön i backen de senaste åren.

Samtidigt som regeringen har varit passiv i frågan och i stället avvecklat de verktyg som funnits för att främja bostadsbyggandet har det rödgröna styret i Stockholm tagit bostadsbrist och minskat bostadsbyggande på stort allvar. Redan vid tillträdet 2022 tog vi flera initiativ för att möta de utmaningar som bostadsbyggandet stod inför till följd av lågkonjunkturen. I praktiken har det inneburit en tydlig portföljstyrning för att identifiera och prioritera genomförbara projekt, nya arbetssätt för att möjliggöra planprocesser utan omedelbar markanvisning och strukturella förändringar exempelvis genom den nya organisationen inom bygglovsavdelningen som kommer att leda till snabbare handläggning. Vi har också gjort det möjligt att bryta ut genomförbara delar av detaljplaner, möjliggöra byggande av hyresrätter i områden där efterfrågan på bostadsrätter har minskat samt erbjuda successiva tillträden, vilket kommer att underlätta ekonomiskt för byggaktörer. För att säkerställa en nära dialog med branschen genomför också stadsbyggnadskontoret regelbundna mötesserier med byggherrar, vilket ytterligare kommer att vässa stadens processer.

Jag kan därmed konstatera att motionärens förslag och intentioner i hög grad redan utgör en aktiv del av stadens arbete. Jag välkomnar engagemanget och inställningen till att fortsätta att prioritera bostadsbyggandet i Stockholm även i en utmanande tid.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 149

J o n a s   N a d d e b o (C): Ordförande! Maria-Elsa, ibland låter de här uppräkningsarna som att vi lever i den bästa världar. Jag måste bara fråga: Sa du att tiden för bygglovshandläggning hade kortats? Vi har just nu väldigt många som hör av sig till oss i nämnden. De upplever inte att handläggningstiderna för bygglov har kortats. Man står fortfarande i kö många, många månader för att få en bygglovshandläggare över huvud taget. Det finns de som har stått sedan i november, tror jag, och fortfarande väntar på en handläggare. Menar du att det är så fantastiskt att ni har kortat tiden för bygglovshandläggning?

Yttranden 2025-09-01

Anförande nr 150

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Jonas Naddebo får nog spetsa öronen lite extra här på kvällskvisten. Det jag sa var nämligen att vi precis nu genomför en omorganisation av bygglovsavdelningen, och, precis som också diskuterades under interpellationsdebatten, kommer vi att få regelbundna uppdateringar kring det här arbetet.

Syftet med den nya organisationen är att få en effektivare process och att snabba på handläggningen, eftersom det är mycket viktigt. Det vet jag att även borgarrådet har gett uttryck för många gånger i nämnden och också i den här talarstolen.

Anförande nr 151

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Som Maria-Elsa Salvo sa är det här en typisk motion där motionären i mångt och mycket har fått som motionären vill från att motionen lades fram till i dag. Inte allt men väldigt mycket av det som lyfts i motionen arbetar vi nu med.

Det här var ett arbete som drog igång för ungefär ett år sedan men som verkligen kom igång i vintras. Jag tror att Jonas Naddebo kanske missförstod det här med byggloven lite grann. Det som är nyheten är att det finns bättre möjligheter att göra prioriteringar just utifrån det som motionären önskar: Man ska kunna prioritera bättre där man ser att det finns möjligheter att gå vidare.

Några saker som jag verkligen vill lyfta fram i det nya arbetet är framför allt det här med senare markanvisningar som jag tror väldigt mycket på. Det är en tung skuta att vända, ska sägas, men förhoppningen och tanken och det som verkligen pågår nu inom både exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret är att kunna dra igång detaljplanarbeten eller områdesprogram först och sedan, i ett lite senare skede, ta markanvisningarna. Då ser man bättre hur det faller ut och kan bättre styra mot det som är genomförbart.

Det som också verkligen har pågått nu är portföljstyrningen, där en stor, bred översyn har gjorts av alla de pågående detaljplanerna – vilka är möjliga att realisera? Det har nu blivit en stor omläggning till att prioritera de detaljplaner som man faktiskt bedömer ska kunna byggstarta. Det här är den stora grejen, och jag uppfattar att det är det som borgarrådet Wedin också främst efterfrågar. Detta är ett bra projekt från staden som verkligen kommer att kunna ge resultat så att vi kommer till byggstart och inte kör fast.

Även det här med att byggaktörerna erbjuds att tillträda markområden vid senare tillfällen, alltså att man dela upp det i flera etapper, är en viktig sak liksom möjligheten att bryta ut vissa delar. Telefonplan kan nämnas som ett exempel på hur vi arbetar med detta. Det sker alltså saker. Arbetet kan växla upp mer; hittills kanske det finns lite för få exempel. Det får vi ta med oss.

Med detta sagt vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.



Yttranden 2025-09-01

Anförande nr 152

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Jag ber om ursäkt för att jag sjanghajar den här diskussionen, men efter att ni har styrt i tre år är ni alltså jättestolta över att ni har en plan och en ny organisation. Men det här är ingenting som har resulterat i någon effekt för alla dem som står och väntar på bygglov. Det måste ju ändå finnas någon rimlighet i hur man klär en fråga i ett rosarött skimmer när det fortfarande inte har märkts någonting på de här byggloven.

Jag förstår om det här sticker i öronen på alla dem som står och väntar på att ens få en första kontakt med en handläggare. De har inte ens blivit tilldelade en handläggare, och så står ni och säger att allting är fantastiskt, att ni har en plan och en ambitionshöjning. Men det har ju inte levererats någon ökad service! Det kan man inte vara så otroligt stolt över.

Anförande nr 153

M a r t i n H a n s s o n (MP): Nej, vi påstår inte att allting är fantastiskt – nu lade nog Jonas Naddebo ord i munnen på oss.

Det vi säger är att vi såklart ser problemen, och därför har vi initierat denna omstrukturering på bygglovsavdelningen. Det har vi gjort dels för att kunna göra det snabbare generellt, dels för att kunna prioritera de bygglov där vi ser att det kan gå till verkstad direkt. Det är det som har varit det viktiga.

Ja – det här har vi satt igång med en bit in i mandatperioden, för det var då vi såg behoven. Såklart har vi inte kunnat se de fulla effekterna ännu. Det har vi heller aldrig påstått.

Anförande nr 154

Borgarrådet W e d i n (M): Tack för en bra diskussion; det är värdefulla perspektiv vi får här!

Jag ska ändå säga att jag inte är den som vill ha det högsta byggmålet i den här salen. Jag tror faktiskt att vi alltför mycket har stått här i talarstolarna och tävlat om volymmål. Moderaterna vill göra upp med den typen av politik, som innebar mycket kvantitet i byggandet.

När det kommer till att Stockholm ska ha en bättre service, exempelvis när det kommer till just snabba processer, handläggningar och logiska processer, är det viktigt med en bra serviceorganisation om man vill göra någonting i den här staden. Det senaste året har jag träffat över 50 olika småföretagare i olika branscher, inklusive arkitektkontor och sådana som vill bygga, och att ta del av deras uppgivenhet när de berättar hur svårt det kan vara att ha med staden att göra är direkt pinsamt. Senast i fredags var det en krögare som berättade om sin markis. Han hade fått lägga hundratusentals kronor på processen att utreda hur det ens är möjligt att komma fram med ett förslag till bygglov – som sedan kanske går igenom. Det är direkt pinsamt. Förmodligen kommer det att sluta med att han måste ha en halv markis, eftersom det är en fastighetsbestyckning

Yttranden 2025-09-01

precis emellan. Därför kan han kanske ha en markis över halva och inte hela, och så kommer det förmodligen att sluta efter X antal hundratusen av utredningarna.

Det som Jonas Naddebo är inne på är väldigt uppenbart: Vi klarar exempelvis inte tioveckorsgränsen när det kommer till PBL, utan det blir sämre och sämre gällande att man ska kunna få en handläggare inom tio veckor. Det är direkt pinsamma siffror för Sveriges största kommun.

Därför räcker det inte med vad majoriteten just nu säger när ni undrar om vi är överens om att få någonting gjort. Ja, absolut – helt rätt! Det jag däremot har pekat på är olika åtgärder som ni har sagt nej till. När det gäller frågan om vad ni vill göra utöver att rensa i projektportföljerna i exploaterings- eller stadsbyggnadsnämnden har ni sagt att ni ska återkomma exempelvis gällande markprisersättningsmodellen. Det ska komma åtgärder inom kort, har ni sagt, och sedan har vi väntat på det. När kommer det?

Nu är det uppenbart att det inte kommer alls. Det ni gör är interna arbeten och försöker hänvisa till att det på något sätt ska ge ett snabbt resultat. Men det är uppenbart redan nu att det gör det inte.

Vi behöver ta fram detaljplaner för att säkerställa möjliga byggstarter och inrätta ett snabbspår för hantering av bygglov för aktörer som står redo att sätta spaden i marken i den här staden. Vi har så många olika projekt som ligger i någon del av beslutsprocessen som är redo i dag bara man får en handläggare, bara man kommer till skott och får ett fungerande samarbete med en handläggare i den här kommunen. Lägg resurserna dit! Då får vi igång ett kvalitativt byggande som faktiskt spelar roll i den här staden.

Bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen!

Yttranden 2025-09-01

*§ 22 Motion om att staden bör tillsätta en utredning om pojkhemmet Eolshäll*

Anförande nr 155

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Här har vi ett skamligt hanterat ärende. Det är inte så ofta jag tar till sådana kraftuttryck här i talarstolen, men det här är faktiskt skamligt hanterat. Det handlar alltså om pojkhemmet Eolshäll, där det begicks fruktansvärda övergrepp mot barn under flera årtionden. Jag har träffat ett antal av de personer som bodde på det här pojkhemmet som barn. Flera av dem är i dag i 70-årsåldern och lever fortfarande påtagligt med de fruktansvärda upplevelser som de fick vara med om.

Liberalerna har efter DN:s granskning 2023 vid upprepade tillfällen försökt få den rödgröna majoriteten att se till att staden initierar en egen utredning av det här. Det är något som Röda Korset, en av de civilsamhällesorganisationer som var inblandade i den här verksamheten, redan har gjort. De har låtit en extern granskare gå igenom allt ansvar som Röda Korset hade, och man har också beslutat sig för att betala en visserligen symbolisk men dock ersättning till ett antal drabbade personer.

Vi började med en skrivelse i kommunstyrelsen och trodde faktiskt att det skulle innebära att en sådan här utredning skulle initieras. Men tji fick vi. Sen väckte vi den motion som debatteras just nu och trodde att den skulle kunna leda till en mer välvillig behandling. Tji fick vi igen. Nu har vi faktiskt ytterligare en motion, som just nu är på remiss; där har vi gjort en egen utredning för att kolla om det verkligen stämmer att det inte finns någon dokumentation.

Det tog inte många dagar för oss att med Stadsarkivets hjälp hitta ganska mycket dokumentation. Då har vi verkligen inte grävt fullständigt på djupet. Men där framgår bland annat att det 1982 fanns riktlinjer för socialtjänstens tillsyn av den här verksamheten. Socialborgarrådet Mats Hulth uttryckte sin oro redan i slutet av 1970-talet. Det framgår också att staden tillät att den här fosterhemspappan med specialtillstånd åkte runt på stan med en buss och plockade upp pojkar att sedan begå övergrepp på.

Jag hävdar bestämt att staden måste ta sitt ansvar i den här fruktansvärda historien. Jag yrkar därför bifall till vår reservation, som vi har gemensamt med Moderaterna, Liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet.

Anförande nr 156

Claes Nyberg (C): Ordförande! Jag tänker inte lägga ut texten särskilt länge. Jag hänvisar till det som Jan Jönsson sa, och även jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation.

Jag vill ändå lyfta ett perspektiv i svaret som givits av både förvaltningen och majoriteten. Det finns förstås en rimlighet i att staden ensam kanske inte gör alla delar av de här utredningsinsatserna och så vidare – det finns ju flera andra kommuner som också har placerat elever här, och jag tror faktiskt att det i något fall före 1980 även gäller staten. Det finns alltså skäl till att staden inte måste göra precis allt det här jobbet

Yttranden 2025-09-01

själv och inte själv kan gå fram med kompensation om man vill ha rättssäkerhet och likvärdighet.

Det innebär dock inte att majoriteten inte kan ta ett initiativ tillsammans med de andra kommuner som under den här perioden placerade elever där för att se om man kan göra en gemensam insats. Här tycker jag att majoriteten verkligen avhänder sig ansvaret för placeringarna och det som hände. Det är efter 1980 respektive kommuns ansvar att se till att detta reds ut och att de här personerna får en ursäkt. Om det krävs skadestånd eller annat är det kommunerna som bär det ansvaret. Där har jag faktiskt väldigt svårt att acceptera den passiva hållning som majoriteten har. Jag hade önskat proaktivitet. Vi skulle säkert vara villiga att diskutera detta om man hittade en annan lösning. Men det här passiva – att till slut inte ta sitt ansvar – är faktiskt oacceptabelt. Jag yrkar därför fortsatt bifall till motionen i dess helhet i avsaknad av andra bättre utredda alternativ.

#### Anförande nr 157

Borgarrådet **F j e l l n e r** (M): Jag måste bara börja med att verkligen tacka Liberalerna och faktiskt framför allt dig personligen, Jan Jönsson, för ditt engagemang i den här frågan. Jag minns första gången du började prata med mig om det här. Då tyckte jag att det flög lite över huvudet. Jag ska vara ärlig och säga att jag inte förstod vidden och betydelsen av det. Men enträgen borde vinna. Det beror dock även lite grann på andra sidan i den här salen.

Det här är viktigt. En ursäkt och en rejäl och gedigen genomgång av detta är inte bara, tror jag, viktigt för de enskilda – någonstans bär det också med sig ett löfte om att vi kommer att göra allt vi kan för att inget liknande någonsin ska inträffa. Det är inte bara att glömma detta och lägga det bakom sig. Jag måste säga att jag är rätt provocerad av den här viljan att inte ta ansvar, som Jan Jönsson var inne på: Det är inte vårt ansvar, och det är inte vår roll, låter det som.

I stället för att fokusera på det man inte kan göra kan man ju fokusera på det man kan göra. Här kan faktiskt vi som sitter i den här salen och ni som styr göra skillnad för de enskilda och för framtiden. Jag förstår att vi inte kan göra allting själva, precis som Claes Nyberg var inne på. Men kan vi inte bara fundera på vad vi *kan* göra? Att det inte ger svaret på alla frågor är inte en ursäkt för att göra ingenting, som ni nu vill. Det är rätt oanständigt. Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen.

#### Anförande nr 158

Borgarrådet **O j a n n e** (S): Fru ordförande! Jag tror att vi alla är överens om att beskrivningarna i bland annat Dagens Nyheters granskning är fruktansvärda. Jag tror inte att någon tycker någonting annat. När vi har kollat på den här frågan har stadsledningskontoret hela tiden kommit tillbaka till att det här juridiskt är väldigt krångligt. Det handlar om att det inte bara var placeringar utan också inackorderingar. Det var även fråga om frivilliga placeringar. Det var inte bara socialtjänstverksamhet utan också en 4H-gård. Det var ett ställe dit man kunde komma med sin trasiga moped och få den lagad. Det rörde sig om otroligt många olika verksamheter.

Yttranden 2025-09-01

Vanvårdsutredningen tillsattes för att man skulle ta tag i just den här sortens frågor. Jag tycker att det är synd att vanvårdsutredningen satte en så snäv gräns och att 1980 skulle vara ett stoppår – man skulle inte få kompensation för någonting som hänt efter 1980. Jag tycker att det som Jan Jönsson har lyft om rättferdsvederlag enligt norsk modell innebär en rimlig väg där man skulle kunna gå framåt. Men det är ju också även i Norge en statlig modell. Jag är helt övertygad om att det även i framtiden kommer att komma krav avseende övergrepp som sker i dag och övergrepp som skett på Sis med flera ställen, vilket vi också hör vittnesmål om. Det skulle vara på sin plats med ett sådant regelverk.

Kruxet när det gäller just Eolshäll är att det inte var staden som drev det. Det var ett privat boende, och placeringar gjordes oftast av andra kommuner än Stockholm. Vem bär då ansvaret? Det här är krångligt. Det går inte att sticka under stol med det och säga någonting annat. Men det är också fruktansvärt.

Något som är intressant att veta är att det här inte är någonting som kom fram vid DN:s granskning 2023, som mer var ett reportage. Det här är någonting som uppsamlades i samband med vanvårdsutredningen. År 2009 började man vittna om det. Staden kollade på frågan redan 2013. Bland annat tog man ned hyllningsmonumentet till den person som drev det här boendet i Eolshäll och ersatte det med ett monument till minne av de pojkar som bodde där. Men det har gått ganska lång tid sedan dess, och Jan Jönsson har varit socialborgarråd i fyra år sedan det här uppdagades. Det är väldigt lätt att i opposition kasta det här på majoriteten. Men man har också ett ansvar när man själv är med och styr.

#### Anförande nr 159

Borgarrådet Jönsson (L): Nu är det så att det först är i och med DN:s avslöjande som de drabbade personerna har börjat prata. Det har nämligen varit traumatiskt för dem – de flesta har skämts så mycket att de inte ens har velat säga någonting. Det är därför som frågan blir väldigt aktuell nu, och den nuvarande majoriteten borde tillsammans med oss i oppositionen givetvis ta ansvaret och utreda det här.

Jag kan för övrigt också nämna att jag har varit och tittat på den minnesplakett som finns där. Den nämner över huvud taget inget om att alla de pojkar som bodde där blev utsatta för fruktansvärda övergrepp. Snarare framstår det som att det var något slags trevlig tillvaro för de barn som bodde där, vilket det verkligen inte var. Vi vet att det gjordes orosanmälningar till Stockholms stad från den närliggande skolan, Mälarhöjdsskolan, och det fanns riktlinjer redan från 1982 för Stockholms stads tillsyn.

#### Anförande nr 160

Borgarrådet Ojanne (S): Men det var just att man faktiskt berättade i vanvårdsutredningen och att det utreddes där som gjorde att man 2013 tog beslut om att plocka ned det här. Det är alltså inte riktigt med sanningen överensstämmande att man inte skulle ha känt till detta tidigare. Kännedom om det här har funnits sedan åtminstone 2013 i Stockholms stad, och det har varit en del socialborgarråd sedan dess.

Yttranden 2025-09-01

Jag tror att alla alltid har konstaterat att det här är väldigt svårt juridiskt och att vad man egentligen skulle behöva är en ny vanvårdsutredning eller någonting liknande. Jag tyckte att det var bra av dig, Jan Jönsson, att leta upp den här norska modellen med rättferdsvederlag, som jag nu har fått sätta mig in i väldigt mycket, som jag tror att Sverige skulle må bra av men som inte finns i Sverige. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 161

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Alla är överens om att det här är förfärligt, och det är ingen som ifrågasätter att det är juridiskt komplicerat. Men att utreda det man kan är inte juridiskt komplicerat. Att be de drabbade om ursäkt är inte heller juridiskt komplicerat. Bakom alla de här orden döljer sig någon form av ansvarsflykt. Det blir nästan parodiskt när du som en del i ansvarsflykten börjar peka på vad Jan Jönsson inte gjorde när han var socialborgarråd, Alexander Ojanne. Nu är det du som är socialborgarråd. Just här och nu är ansvaret ditt, och du kan välja att ta det eller välja att inte ta det. Att du hittar allsköns skäl till att välja att inte ta ansvar, att inte utreda det här i botten i den mån man kan och att inte leverera den ursäkt du kan tycker jag är rätt anmärkningsvärt.

Anförande nr 162

Borgarrådet O j a n n e (S): Nu har ju staden tittat på den här frågan. Det var Anna König Jerlmyr som var socialborgarråd när det här uppdagades 2013. Man har kollat på frågan. På grund av de många motioner som har kommit på det här området från framför allt Jan Jönsson har vi från SLK:s sida kollat på frågan flera gånger och kommit fram till att det inte finns något vi kan göra från stadens sida; vad man behöver här är en ny vanvårdsutredning. Jag tror att vi alla egentligen borde vara ganska överens om att det är någonting som skulle vara bra. Jag tror också att den norska modell som Jan Jönsson lyfter fram i sin motion – det har väckts så många motioner på det här området att jag har glömt bort om det är den här motionen eller den efterföljande – skulle vara en bra väg framåt.

Anförande nr 163

C l a e s N y b e r g (C): Jag drog mig nästan för att begära replik på ditt inlägg, Alexander Ojanne, men det är någonting med det här undvikandet. Jag måste säga att jag faktiskt blir ganska beklämd över att du börjar diskussionen med att peka ut att Jan Jönsson skulle ha brustit i fråga om någonting. Det är för mig helt osannolikt att ta det perspektivet. Jag tror säkert att många i efterhand har funderat på att de borde ha upptäckt någonting tidigare. Men när man väl gör det jobbar man stenhårt med att plocka fram information, vilket uppenbarligen ni själva inte har lyckats med.

Majoriteten ser juridiska problem. Jag kan ge er ett förslag. Skulle vi allihop, alla gruppledarna här inne, kunna enas om ett handslag efter mötet och säga att vi gör en gemensam hemställan till staten om hur detta ska hanteras där vi som stad förbinder oss att tillhandahålla allt underlag vi kan och hjälpa till i utredningen? Det vore ett minimum.

Yttranden 2025-09-01

Anförande nr 164

Borgarrådet O j a n n e (S): Uppvaktat med någon hemställan har vi inte gjort, men vi har både medialt och i personliga möten lyft frågan om att en ny vanvårdsutredning vore på sin plats. Vi kan säkert kolla vidare på den frågan. Problemet handlar som sagt om vilka som varit placerade och vilka som inte varit placerade. Det finns ju inga listor kvar över vilka som har bott på det här stället, som heller aldrig drevs i stadens regi. I en del fall har staden inte ens haft kännedom om att personerna varit där, då de placerats av kommuner i till exempel Norrland eller Skåne hos en privat aktör i den här staden. En del har varit inackorderade. Man kunde få tips av socialtjänsten på den tiden: Åk till Göthe! Göthe kan ta hand om din pojke, så att han får komma på rätt köl igen! Det var ett helt bedrövligt tips att ge. Det finns inte alltid riktiga beslut. Det här är jättekrångligt.

Anförande nr 165

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag känner att diskussionen hamnar väldigt mycket i ersättningsfrågan. Den kan vi lägga åt sidan. Visserligen skulle givetvis de som jag har pratat med uppskatta om de fick ekonomisk upprättelse för allt det som de har varit med om. Många har fått hela sina liv förstörda. De har fastnat i missbruk och psykisk ohälsa och inte alltid kunnat ha ett fullgott arbetsliv till följd av de övergrepp de blev utsatta för. Men låt oss lägga den frågan åt sidan och mer koncentrera oss på själva utredningen och att staden faktiskt tar ansvar för sina brister. Det är ju ingen som sitter i den här salen som är ansvarig för dem. Det är politiker som i en del fall förmodligen redan har gått ur tiden som har det ansvaret.

I och med DN:s omfattande undersökning klargjordes många saker kring hur allvarliga övergreppen var och vilken enorm omfattning det handlade om. Det här var saker som man inte riktigt kändes vid tidigare. Vi har en Sankt Eriksmedaljör som själv jobbade som socialassistent på Mälarhöjdsskolan och jobbade med de här barnen i slutet av 1970-talet och början av 1980-talet. Hon vet att man gjorde flera orosanmälningar. Det ledde visserligen till att socialsekreterare från Stockholms stad var där och kollade. Men man vidtog ingen åtgärd, eftersom man hade så stort förtroende för den här personen.

Det har också hävdats från stadsledningskontoret att det är väldigt oklart huruvida staden verkligen hade ansvar eller inte. Ja, före 1980 kan det möjligtvis ha varit oklart, men inte därefter. År 1980 kommer den nya socialtjänstlagen, och det är också då som Stockholms stad tar fram helt egna riktlinjer i dåvarande socialnämndens socialdistrikt för hur inspektionerna av den här verksamheten ska gå till. Eftersom verksamheten pågår i tio år till med massor med ytterligare övergrepp råder det ju ingen tvekan om att staden inte tar sitt ansvar.

Det som de drabbade vill ha är ett erkännande av att det inte var deras fel att de blev utsatta för de här fruktansvärda övergreppen; det är nämligen väldigt många som går runt med den känslan i dag. Det är också därför som Röda Korset och Ecpat i sina remissvar tydligt säger att staden verkligen borde ta det ansvar som Röda Korset frivilligt har tagit. Det skulle vi förmodligen kunna göra långt mycket bättre än vad de kunde, eftersom vi har tillgång till hela arkivet.

Yttranden 2025-09-01

*§ 23 Motion om att förbättra skyltningen – öka cykling*

Anförande nr 166

G a b r i e l K r o o n (SD): Cykling är såklart något som vi alla står bakom och som vi alla vill främja på olika sätt. Det finns möjlighet att bygga nya cykelvägar, och det finns möjlighet att vidta andra, mindre ingripande åtgärder för att få fler att cykla, särskilt på pendlingssträckorna, som kan vara ganska viktiga att föra folk till från kollektivtrafiken och från bilen.

Ett problem i Stockholms stad gäller just möjligheten till tydliga utmärkningar vid längre pendelcyklingar. Vi har de primära vägstråken och de sekundära vägstråken. Samtidigt förekommer för dem som cykelpendlar någon gång ibland ganska stora problem med att navigera rätt och hitta rätt mellan de olika stadsdelarna och de olika delarna av Stockholm, så att man vet hur man kan ta sig dit man vill. Hade man förbättrat arbetet med vägmärken och utmärkning av vägslingor för cyklismen hade man säkerligen kunnat få fler att kunna tänka sig att cykla och att upptäcka vår stad på cykel.

Nu säger ju majoriteten att man gör ett visst arbete för det här. Det förstår jag. Det har länge funnits i flera dokument. Man har diskuterat vikten av gestaltning och utmärkning av cykelleder och cykelvägar och så vidare. Men tyvärr görs det inte tillräckligt mycket. Det gäller särskilt de primära vägstråken för pendlingscyklismen. Trots att man första gången 2022 hade ett ganska tydligt uppdrag kring detta har utvecklingen gått väldigt sakta. Det beror troligen på att man har prioriterat nyinvesteringar i cykelbanor snarare än upprustning och gestaltning av befintliga cykelstråk.

Det som den här motionen syftar till är att omprioritera en del av medlen till just bättre skyltning, framför allt bättre skyltning av områden där man kan cykla och olika cykelstråk. Med det sagt yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 167

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Vi har ju i vår budget skrivningen att Stockholm ska vara Europas främsta cykelstad. Varför har vi då skrivit in det? Det är ju inte så att det egentligen finns någon tävling mellan städer, utan det är bara så att det är en trend i väldigt många städer att satsa på cykling. Det har nämligen visat sig vara väldigt lönsamt. En dansk studie kommer fram till att samhället sparar 1,40 kronor för varje cyklad kilometer och att det för varje kilometer med bil kostar 1,50 kronor för samhället när man räknar in climateffekter, fysisk inaktivitet och trängsel. En annan studie konstaterar att man för varje investerad krona i infrastruktur för cykling får 9 kronor tillbaka. Det finns alltså alla skäl att lyfta fram behovet av olika typer av satsningar för cykel, vilket också görs i den här motionen.

Man behöver få till en helhet. Vi tittar just nu på att inspireras av tunnelbanans färgpalett och tydlighet – man vet vart tågen i tunnelbanan går – och gestalta cykelstråk på samma sätt, så att man lär sig och vet vilken färg som går från hemmet till bostaden.



Yttranden 2025-09-01

Det arbetet pågår. Vi har testat skyltningen på ett stråk vid Örby, och nu kommer den typen av skyltning att rullas ut på Hässelbystråket.

Man behöver emellertid få något slags balans – om skyltningen finns men inte infrastrukturen blir det inte en så bra helhet. Det behövs infrastruktur, det vill säga cykelbanor. Man behöver säkra korsningspunkterna. Man behöver för all del ha cykelparkeringar. Man behöver också ha skyltning. Det finns flera saker som samverkar för att göra cykling attraktivt. Skyltning är jättebra, och vi jobbar med skyltning, både vägvisning i det lokala nätet och den här typen av tydlig tunnelbaneinspirerad skyltning på de primära stråken.

Sedan är det lite beklagligt, tycker jag, att ni från Sverigedemokraterna i en senare motion ifrågasätter nyttan med satsningar på cykel. Jag tror att man behöver se det som en helhet. Skyltning är bra och bidrar med en del för att uppmuntra fler att vilja och kunna cykla, men det räcker inte. Vi behöver satsa på en palett av olika saker för att göra det enklare, säkrare och tryggare och få fler att vilja och kunna cykla. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 168

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag tycker att det är viktigt att utvärdera alla projekt, inklusive bilvägar. Jag tycker inte att man ska vara rädd för att säga nej till projekt som är olönsamma, oavsett om de gäller cykelvägar, bilvägar eller någonting annat.

Din idé om tunnelbanekartan tycker jag är jättespännande och jätteintressant, Lars Strömgren. Men jag tycker inte att ni ska vänta på att ni ska få raka fina cykelvägar. I många fall går det ju med bra skyltning att arbeta med nuvarande infrastruktur. Om det är så att det är en övergång, att det är en korsning eller att cyklisten måste åka under en bro – skyltar man ordentligt är det inget problem för människor. Här kan vi också spara ganska mycket pengar. I stället för att göra de här raka och dyra cykelvägarna kan vi genom skyltningen omleda cykeln och på så sätt få folk att känna sig bekväma och förstå hur man tar sig fram på cykeln.

Anförande nr 169

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Jag har inte sagt att skyltar är dåliga, men man måste fråga sig vad skylten ska vara bra för. Är det en vägvisningsskylt för att hjälpa folk att hitta? Eller är det en skylt som ska marknadsföra att det går att cykla på den platsen? Det beror alltså lite grann på. Sedan jobbar vi med en bred palett av infrastrukturens satsningar i de perifera delarna av stan, även med enkla åtgärder. Ibland kan det räcka med att måla ett streck. Ibland kan det handla om att sätta en rad med betongklossar. Men på stråk där väldigt många cyklar är det ofta värt och påvisat lönsamt att satsa på detta.

Det är alltid skönt och bekvämt att få en siffra på någonting, Gabriel Kroon. Men den som har läst nationalekonomi, som jag tror att du har gjort, vet att man stoppar in olika variabler i en modell och får ett slags siffra därifrån. Det är alltid en bedömning utifrån

Yttranden 2025-09-01

olika nyttor och kostnader. Det är inte alltid så lätt att göra den bedömningen, men vi gör så gott vi kan.

Yttranden 2025-09-01

*§ 24 Motion om kulturljudszon och idrott på Frihamnspiren*

Anförande nr 170

J o n a s   N a d d e b o   (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Centerpartiet kommer med en dåres envishet att fortsätta kämpa för en levande stad som får leva och låta. Stockholms levande kultur- och nattliv hör till de saker som gör vår stad så fantastisk. Centerpartiet menar att nattlivets överlevnad är en av våra viktigaste frihetsfrågor.

Jag ska börja med att tacka remissinstanserna för deras svar. Det är ju så att fler och fler delar vår syn på Frihamnen som en plats med stor potential för kultur, kreativitet, nöje och rekreation. Frihamnen har bra förutsättningar för att hantera störningar från ett ljudligt nattliv.

Tyvärr möter vi såklart en passivitet från styret och förvaltningar när det gäller hur denna utveckling kan tryggas på sikt. Hamnverksamheten kommer även i framtiden att vara en bullerkälla. Därför är det viktigt att vi funderar på utformningen av intilliggande stadsutveckling. Det är just det här som gör att samlokalisering av idrotts- och kulturverksamheter med högre ljud är särskilt lämplig. Nu blev det nästan obegripligt, men just med anledning av att hamnen kommer att ha kvar verksamhet måste man göra anpassningar av annan stadsbebyggelse, vilket gör att den här platsen är extra bra just för att jobba med kulturbuller och idrottsverksamhet.

Stadsbyggnadskontoret har en redogörelse, och man har gjort en utredning angående de här zonerna med högre ljudnivåer från nattlivet. Det var egentligen en kulturljudszonsutredning, men man kallade det någonting annat. Det var ju också så att majoriteten försökte gömma undan det här i en redovisning i en verksamhetsberättelse; man var kanske inte så nöjd med vad man hade kommit fram till. I den här utredningen konstaterar man att vi i Stockholm inte ska använda oss av kulturljudszoner. Jag menar att ni er vana trogen fastnar i den juridiska definitionen. Jag menar faktiskt att ni gömmer er lite bakom juristerna.

Jag och Centerpartiet menar att inrättandet av en kulturljudszon skulle kunna möta ett underliggande behov av långsiktighet och utgöra en viljeriktning från stadens sida. I den här zonen vill staden se etablering av ett långsiktigt kultur-, nattlivs- och nöjescenter. Situationen i dag är att de aktörer som finns verkligen är där på tillfälliga, kortvariga kontrakt. Med en utpekad zon skulle man ge långsiktiga förutsättningar att utveckla det här området. Vi i Centerpartiet menar att det symboliska värdet av en kulturljudszon inte kan överskattas.

Under förra mandatperioden jobbade Centerpartiet hårt med att vända klubbödostrenden. Vi gjorde målmedvetna satsningar, och tillsammans med branschen kunde vi stoppa klubböden. Nu tycker vi att man börjar gå åt ett annat håll.

Anförande nr 171

M a r t i n   H a n s s o n   (MP): Vi delar ju den här bilden, Jonas Naddebo. Men det är såklart inte så att vi har landat i att vi inte ska ha en kulturljudszon; efter utredningen

Yttranden 2025-09-01

har vi landat i att vi inte *får* ha en sådan på det sätt vi vill. Det som Göteborg och Malmö har är ju något annat – de har ett visst namn på det, men sedan har detta inte så stor betydelse. Vi vill ju göra det på riktigt, och då måste det till ändrad lagstiftning. Det är också så att vi i MP på riksnivå har gått fram med ett förslag om att ändra lagen så att man ska kunna införa kulturljudszoner på riktigt. Jag hoppas att ni i Centerpartiet vill stödja det i riksdagen. Det vore jätteskoj.

Mycket av det som vi tog fram under förra mandatperioden och som ni kämpade för finns kvar, såsom kulturlotsarna, vägledningen för nattklubbarna och nattlivsstrategin. Vi har också uppstartsstödet för nya klubbar på mellan 1 och 5 miljoner som de kan söka. Det är väldigt bra för klubbarna.

#### Anförande nr 172

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Jag kan nog nästan lova att Centerpartiet kan ställa upp på Miljöpartiets förslag i opposition i riksdagen. Men det är ju faktiskt en extremt klen tröst till de nattlivsaktörer som inte får långsiktiga verktyg i kommunen nu och framåt. Det är jättebra att ni gör ett sådant ställningstagande och att er partiledare – ert språkrör – står upp för kulturljudszoner, men det hjälper ju inte i verkligheten. Trädgården riskerar att stängas *nu*. Vi har aktörer ute på Frihamnspiren som har kortsiktiga avtal och inte kan planera långsiktigt. Jag tycker att det är ganska fegt att man inte gör som i Malmö och Göteborg. Där tittar man på den här frågan politiskt och pekar ut: Här vill vi ha en kulturljudszon. Vi skulle kunna göra så även i Stockholm.

#### Anförande nr 173

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det här är en fråga som egentligen blir ganska absurd. Vi har olika regler för olika sorters buller. Om en lastbil kör i hamnområdet definieras det som att den bullrar mer än om den kör på en väg på exakt samma avstånd utanför ett hamnområde. Inom hamnområdet kallas det nämligen för industribuller och bedöms annorlunda.

Det här skulle handla om förslag om att förlägga kulturljudszoner på ett sådant sätt att bostäder inte byggs i närheten. Om vi kan acceptera ”här låter det” ska vi undvika att bygga just bostäder alldeles i närheten. Då säger man i Malmö och Göteborg: Oj, så bra vi är, för vi har inrättat kulturljudszoner! Jo, det tror farmor det – man har inrättat dem på platser där man sedan inte har byggt bostäder. Man har inrättat dem på platser i industriområden, till exempel i Eriksbergsområdet i Göteborg.

Frågan blir intressant när man tar upp idrott. Frågan om högljudd idrott har avgjorts av våra domstolar. Man får bullra. Det här är helt absurd att säga – när man spelar fotboll bullrar det. Det var detta som det var frågan om vid Boovallen i Nacka, där grannarna plötsligt började klaga. Nu är det avgjort att det får låta från en fotbollsplan. I vår planering räcker det alltså med musik, nattklubbar och så vidare. Förlägger man det till ett ställe som Frihamnspiren är det fullt möjligt.

Yttranden 2025-09-01

Å andra sidan, som ett brev på posten – men nu kommer det ju inga brev längre; det vet ni ju – kommer väl Lidingö att börja klaga på att det låter, liksom det finns grannar som flyttar in vid Gröna Lund och Skansen och tycker att det låter för mycket. För att inte gå in på allting med miljöbalken och att vi måste ha nya regler för hur miljön ska bedömas är det säkraste att flytta bebyggelsen. Sedan är jag en varm anhängare av att man mäter ljud inne i en bostad och att det finns möjlighet att isolera ordentligt på utsidan. Jag yrkar bifall till Liberalernas förslag till beslut.

#### Anförande nr 174

M a r t i n H a n s s o n (MP): Vi pratar egentligen om två olika saker. Den ena är att ha de här klustren. Det är dock inte bara Göteborg och Malmö som har gjort så. Slakthusområdet är också såklart lite åt det hållet. Bostäderna anpassas. Jo, Jonas Naddebo, bostäderna där förläggs nu på ett sätt som gör att de inte ska riskera det befintliga. Men jag vet att det finns olika åsikter om det. Det är den ena biten – i det här området skulle det absolut kunna vara en möjlighet. Men det kommer inte åt det andra problemet: att det finns klubbar som faktiskt vill vara närmare mer tätbebyggda områden. Vi måste arbeta med båda sakerna parallellt. Det tror jag är otroligt viktigt. Vi har uppstartsstöden, lotsarna, nattlivsstrategin och annat som faktiskt finns och pågår. Men jag påstår inte att det räcker.

#### Anförande nr 175

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Tillsammans med ytterligare ett ärende – om Eolshällshemmet naturligtvis – är det här det viktigaste ärende vi haft uppe i dag. Jag önskar detsamma som Calle Cederschiöld – det sista han sa i den här talarstolen var: Låt oss plocka fram stadshusandan och bli överens om de tag som behövs för Stockholm! Det var så att man en gång i tiden tyckte att det bullrade för mycket från trafiken på många gator. I de gamla kulturhistoriskt viktiga husen löste man det genom att man isolerade och satte dit till exempel extrafönster. Det gav en enorm effekt. Jag har själv bott i två sådana lägenheter. Jättebra effekt ger det. En sådan sak borde vi i Stockholm kunna gå fram med gemensamt till den nationella nivån.

#### Anförande nr 176

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är klart att det är ett problem när inte alla förstår och har samma uppfattning om vad begreppet kulturljudszon verkligen innebär. Några av oss i stadsbyggnadsnämnden har till exempel besökt Malmö och kunnat konstatera att det var fråga om ett område utan intilliggande bostäder. Malmö sa att det inte skulle byggas bostäder närmare än 100 meter. Det är ett sätt att se på det. I Göteborg är det ett område som mig veterligen inte har några bostäder alls.

Jag tror att vi har högre ambitioner i Stockholm. Vi vill kanske inte ha en kulturljudszon på ett ställe någonstans utan ha många sådana platser. Vi anstränger oss på olika sätt – ibland lyckat, ibland mindre lyckat – i hamndelar och områden som Slakthusområdet, som vi har pratat om här förut. Vi har Västberga, som skulle ha en potential.

Yttranden 2025-09-01

Enligt den statistik som presenterades förut har det historiskt tillkommit tre fyra nya kultur- och musikscener varje år. Å andra sidan har det försvunnit en hel del också. Det här är ett jätteproblem. Alla vet att det beror på den nationella lagstiftningen, som är stentuff. Den gäller ju inte bara i Stockholm, utan även i kulturljudszonerna i Malmö och Göteborg gäller samma lagstiftning. Lite grann kan det nog handla om att man lurar sig själv eller åtminstone låter folk tro att det här är någonting annat än vad det faktiskt är.

Flera har varit inne på att man ska underlätta detta på nationell nivå genom ändring av lagstiftningen, och det är intressant att höra. Miljöpartiet har tydligen gått fram med något förslag, men jag har inte sett vad det innebär konkret. Det är dock mycket troligt att det blir en konflikt med den hårda lagstiftning som finns för både industribuller och vägtrafikbuller. Musik är ju någon sorts industribuller, vilket gör det mycket svårare att avskärma.

Bygger man nytt är det naturligtvis lättare, som i Slakthusområdet, där vi också är beredda att anpassa med kontor för att kunna klara de platserna. Ni kanske kommer ihåg att vi för ett antal år sedan pratade om att klara verksamheten vid Medborgarplatsen. Det skulle kosta över 100 miljoner att ljudisolera den verksamhet som fanns då. Det är övergripande så att de tuffa bullerreglerna styr väldigt mycket. Det är ofrånkomligt. Sedan kan man önska någonting annat. Men det krävs absolut beslut på nationell nivå för att det här ska ändras.

Om man nu ska förenkla debatten tycker jag att vi ska ha kulturljudszoner på många ställen och inte bara ett. Men man måste samtidigt ta hänsyn till de människor som bor i omgivningen, så att det fungerar. Ett antal sådana platser som vi borde kunna utveckla har vi absolut.

Anförande nr 177

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Nu hörde ni vilken ambitionsnivå Jan Valeskog har.

Jag måste fortsätta den här debatten, Jan Valeskog. I ditt motionssvar skriver du att vårt förslag skulle leda till en underminering av arbetet med att underlätta för kultur- och nöjesverksamheter. Jag skulle gärna vilja höra vad du menar med att det underminerar kultur- och nattlivsaktörers möjlighet att verka i den här staden om man lyfter den här frågan till politisk nivå. Det här hävdar du helt utan att ens bemöda dig om att beröra de positiva effekter och aspekter som en sådan här zon skulle innebära, både kommunikativt och för stadens och områdets attraktivitet. Du lägger enbart fokus på att peka på det som inte är möjligt och hävdar dessutom att vi underminerar nattlivets möjligheter att utvecklas. Kan du beskriva vad du egentligen menar med detta?

Anförande nr 178

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tror att man gör kulturen en tjänst om man säger att man ska införa kulturljudszoner så att allt kommer att vara tillåtet och möjligt. Så

Yttranden 2025-09-01

är det inte. Vi har samma stentuffa bullerregler över hela staden oavsett vad man kallar det. Man kan göra som Malmö och säga att det vid en kulturljudszon per definition är 100 meter – närmare än så ska man inte bygga. Så kan man väl göra i Frihamnen och någon annanstans också – absolut. Men det är ju ändå så att vi ska ha många platser, inte bara Frihamnen, där vi har kulturverksamhet som kan få låta. Då måste vi jobba brett. Vi måste jobba i våra hamndelar och i Västberga. City har ingen nämnt här. Vi ser att handeln håller på att ändras. Man kanske exempelvis bör ha fler nöjesplatser där, som också kan bullra.

#### Anförande nr 179

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Som jag sa skulle vi kunna försöka med ett gemensamt initiativ från Stockholm och göra som man gjorde när man isolerade för trafiken. Jag har förstått att det skulle bli gränslöst dyrt när det gäller Kågelbanan. Men om vi hela tiden tycker att vi ska anpassa oss och göra vad som krävs blir det väldigt konstigt. En invånare flyttar in på Kungsholms kyrkoplan här uppe och får kyrkklockorna att sluta ringa; de får inte ringa så mycket vid begravningar. Det är kyrkklockor som har funnits sedan 1600-talet. Då är det någonstans någonting som är fel i en stad. Vi skulle kunna göra något gemensamt.

#### Anförande nr 180

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är absolut ingen dum idé att göra någonting gemensamt. Sedan är det viktigt att det är kraftfullt och att vi är överens om vad som behöver göras, och det kanske är svårare. Jag vet inte om det är lättare att var och en gör något i sitt parti. Men det är i så fall upp till var och en att försöka att ta ett sådant initiativ. Nu har vi hört att några partier redan har tagit initiativ i riksdagen – vad det nu står för. Men då gäller det att också prata om verkligheten och inte tro att just kulturljudszoner är något annat än vad det verkligen kan vara. Det måste handla om att få till en förändring av den tuffa bullerlagstiftning som vi har. Samtidigt tror jag att många i den här salen också är måna om att de boende ska kunna bo kvar utan att störas av vibrerande industribuller, som i ärlighetens namn hör till det tuffaste att hantera.

#### Anförande nr 181

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Det är knappt att jag törs ge mig in i den här diskussionen, för jag är varken stadsbyggnadspolitiker eller särskilt kunnig om just miljö- och hälsoskyddslagstiftning. Men det är ganska intressant att det har gjorts en utredning där man även pratar om funktionsseparering och funktionsintegrering. Det är intressant att försöka jobba mer med funktionsintegrering, det vill säga att vi har nära till saker och ting. Som flera redan har sagt ska det finnas kultur, även kultur som låter, över hela staden. Det är en riktning vi bör ha.

Jag bor i Sjöstaden. När jag var ung, vilket är ganska länge sedan, fanns det ett visst nattliv i Sjöstaden med en massa svartklubbar och annan klubbverksamhet. Det berodde på att det var en helt annan typ av område där när jag var ung. Nu är det ju ett bostadsområde. Det som finns är väl Fryshuset, som ligger ganska bra till och även har

Yttranden 2025-09-01

konserter. Det finns också ett område som ligger upp mot Industrivägen, eller vad den heter, i Sjöstadsområdet. Det är ett område där man skulle kunna fundera på att ha fler saker.

Men sedan är det den saken att även om vi har till exempel Västberga och Akalla, områden där man skulle kunna ha någon typ av kulturljudszoner, gäller det ju att de som ska låta så där mycket också verkligen vill vara där. Det är inte alltid säkert. Jag tror att de hellre vill vara vid till exempel Hornstull. Det betyder också ganska mycket. Allt det här måste ske i samverkan. Och om det är någonting som kulturförvaltningen och jag är inblandade i är det just denna samverkan för att försöka hitta lokaler.

Någonting som Jonas Naddebo var med och införde var The Node. Det är ett väldigt bra ställe på Sergels torg. Där stör man inte särskilt många grannar. Där har även Kulturhuset Stadsteatern öppnat en musikstudio ut mot gatan. Det är väl jättebra, även om en del tycker att de konkurrerar illvilligt. Men kulturen är en väldigt rörlig massa.

Jag vill också berätta att Debaser Nova vid Hornstull öppnar nu till helgen och att House of Q i Frihamnen öppnar under hösten. Fylkingen, som förlorade sina lokaler förra mandatperioden, kommer att etablera sig i ABF-huset nästa år. Det är också så att Cirkushallen öppnar på Frihamnstorget. Sedan har vi även dem som redan har öppnat, såsom Maxim, och så har vi alla festivalerna. Det pågår faktiskt väldigt mycket – jag vill bara säga det. Det öppnar hela tiden saker. Det finns saker som hotas, men det finns också saker som nyetablerar sig. Det händer saker i den här staden, och det är kul.

#### Anförande nr 182

J o n a s N a d d e b o (C): Det kommer en herrans massa fina ord från majoriteten om funktionsintegrering och det ena med det andra. Men jag vill påminna om när vi debatterade nattlivet senast, du och jag, Torun Boucher. Du sa: Att vi inte pratar så mycket om det beror på att det är ganska bra. Då skrek jag nästan i talarstolen: Trädgården är hotad! Det har vi verkligen fått se under den här sommaren, och debatten har fortsatt. Nu hoppas jag verkligen på ditt starka stöd för att hitta en lösning, så att de inte måste lämna sina lokaler i och med att hyresavtalet ska sägas upp om 30 dagar. Ni måste göra någonting åt detta. Jag saknar fler aktiva initiativ. Om ni säger att kulturen ska få ta plats på så många andra ställen – jamen vad tar ni då för initiativ för att lösa de här sakerna? Säg nej till kulturljudszoner ni – jag förstår att ni inte vill ha sådana. Men vad vill ni ha i stället? Kom med några konkreta förslag!

#### Anförande nr 183

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag kom väl med lite olika konkreta resultat alldeles nyss, i slutet av mitt anförande, gällande saker som vi faktiskt har hjälpt till att lotsa fram och också gett stöd till. Det som jag vet men inte du, Jonas Naddebo, är att vi även kommer att ge stöd under hösten – det har ju inte blivit offentliga handlingar än, men jag vet att det kommer stöd för att etablera nya ställen i den här staden. Det är någonting som vi jobbar på aktivt precis hela tiden.



Yttranden 2025-09-01

Jag tycker också att funktionsintegrering är ett ganska bra ord.

Anförande nr 184

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Jag tackar för debatten. Jag kommer ihåg när jag med den grönbå majoriteten införde de första nattlivspunkterna i budgeten. Då var det inte så många politiker i den här salen som förstod vad jag egentligen pratade om. Men fem år senare har vi faktiskt en relativt högkvalitativ debatt kring nattlivsfrågorna. Det ska vi i alla fall vara glada över.

Jag förstår att Socialdemokraterna inte lyssnar på mig, som sitter i opposition. Men nu kommer ju kritiken även från Göteborg. De har lånat mina ord. Jag brukar säga att en stad ska få leva och låta. I Göteborg säger de att Göteborg ska få låta och bröta. Det är lite oklart vad det betyder – nej, jag vet nog. Men de säger också att Stockholm är ett ”varnande exempel”. I samma artikel svarar Valeskog: ”Göteborgare och alla andra är hjärtligt välkomna att titta på hur Stockholms stad jobbar för detta i bland annat Slakthusområdet.” Det är nästan lite magstarkt.

Hur var det när ni jobbade? I fyra år framhärskade stadsbyggnadskontoret med att kräva bostäder i direkt anslutning till förbindelsehallen. Man hade alltså lagt ned fyra år av planering och tvingat aktörerna att bygga bostäder åtta meter från förbindelsehallen. Det var inte förrän jag typ skrek ”men vad fan håller ni på med” som ni ändrade er. Förlåt, jag ska inte svära i talarstolen – jag ber om ursäkt för det. Men jag sa något sådant där i stängda rum. Då lyssnade ni och ändrade er, och det är ju jättebra. Men det hade alltså getts direktiv till stadsbyggnadskontoret att i fyra år planera någonting. Förstå vad mycket resurser som har lagts på detta! Och det här ska vara ert paradexempel på hur vi säkrar kulturen långsiktigt! Vi hade alltså beslut uppe för beredning och klara papper för beslut om att bygga bostäder. Vi skulle ha riskerat allt det som vi är så stolta över i Slakthusområdet. Jag tycker inte att det är ett bra exempel. Ni behöver fler exempel i lådan om ni ska bemöta kritiken från era egna partikamrater från Göteborg.

Grunden till er kritik mot vår motion är, som jag sa tidigare, att kulturljudszoner inte håller juridiskt. Men ni använder er av andra sorters zoner, till exempel stadsmiljözoner, som är ett ganska oklart begrepp. Då passar det helt plötsligt att använda sig av en zon. Om stadsmiljözoner kan vara ett verktyg för Miljöpartiet tycker jag faktiskt att en kulturljudszon också skulle kunna vara ett bra sätt för staden att peka ut: På den här platsen vill vi ha den här typen av verksamhet. Jag yrkar bifall till Centerpartiets förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 185

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Jag hörde när du skrek, Jonas Naddebo. Det var ungefär tre veckor efter att vi hade pratat om det här ärendet med tjänstemännen och sagt att man skulle göra de här

Yttranden 2025-09-01

justeringarna och att man skulle pröva att ha kontor nära. Det där är alltså en fullständig efterhandskoncentration. Men tror du på det själv så fine!

Vi har ju haft tre fyra olika etableringar varje år. Vi har hört det namngivet. Det har hänt saker i hamndelarna. Vi har pratat om Västberga och Slakthusområdet. Stora delar av city har den här potentialen. Ska vi komma längre måste förstas lagstiftningen ändras. Men kulturljudszoner gör ingen skillnad. Det är att lura folk att tro att det är andra regler som gäller där. Det är inte andra regler som gäller där, inte alls. Det är samma bullerregler som gäller i hela landet, även i Göteborg. Att sedan Göteborg har lite lillebrorskomplex är väl fine. Det kan jag bjuda på.

Anförande nr 186

J o n a s N a d d e b o (C): Jag var på en guidning i Slakthusområdet för runt två år sedan. Guiden säger: Här ska vi bygga bostäder. Jag säger: Nej, det ska ni inte göra! Jo, det ska vi göra, säger hon.

Det här pekar bara på att ni nu vill försöka sminka grisen, när vi faktiskt har sett handlingar och fått dragningar på stadsbyggnadsnämnden om att bygga bostäder precis dikt an mot förbindelsehallen i Slakthusområdet. Vid galgen vänder ni och skriver helt plötsligt ett långt eget förslag till beslut för att verkligen få bort de här sakerna. Ni bordlade också ärendet i stadsbyggnadsnämnden.

Jag tycker faktiskt att det är ganska ohederligt att säga att ni inte vaknade sent i den här frågan. Det är orimligt att man från stadsbyggnadskontoret inte läste nattlivsstrategin och vad man måste säkerställa. Det har gjorts kulturplaner för Slakthusområdet. Ändå lägger man så mycket energi på att planera staden helt fel och riskera våra kulturaktörer.

Anförande nr 187

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag ska inte lägga mig i historieskrivningen kring Slakthusområdet alltför mycket, för jag satt inte själv i stadsbyggnadsnämnden just då. Men som övergripande princip borde du väl bli alldeles överlycklig om det skulle vara som du påstår, Jonas Naddebo: När ni i oppositionen påtalar någonting agerar majoriteten och gör något åt det. Om det är så kan det aldrig vara ett problem utifrån ditt perspektiv. Det är ett lite märkligt tonläge gällande någonting som faktiskt har blivit bra nu.

Men det var inte med anledning av detta som jag begärde replik, utan det gällde den här biten om kulturljudszonerna. Du jämför med Göteborg och Malmö hela tiden. Där är det ju mer kulturljudszoner bara till namnet. De har valt platser som ändå är "sejfa", så att säga. Det är ju inte det som behövs i det här fallet. Vi har utrett detta och kommit fram till att vi behöver ny lagstiftning. Vi tar initiativ på riksnivå till att ändra lagen. Det är exakt så man ska göra. Jag skulle gärna vilja prata mer om detta. Hänger ni på det? Det utgår jag från att ni gör.

Yttranden 2025-09-01

Anförande nr 188

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Ja, det är klart att majoriteten kan tycka att tonläget är fel. Men man lade fyra år på att tvinga de här aktörerna till detta, trots att de själva tyckte att det var ganska dumt med bostäder allra närmast – åtminstone tyckte en av dem som jag har pratat med så. Jag vill hävda att det är orimligt att lägga fyra år på planering av bostäder så nära de här kulturverksamheterna, som vi alla i den här salen säger att vi vill försvara.

Vi måste ha en stad som faktiskt jobbar efter de strategidokument som vi har antagit. Har vi en nattlivsstrategi ska den genomsyra stadens alla verksamheter. Vi kan inte ha ett stadsbyggnadskontor som struntar i de riktlinjerna. Det skulle riskera att föröda Slakthusområdet.

När det gäller den här debatten tycker jag också att vi som politiker måste peka ut vad det är för stad vi vill ha. I vissa områden kan man faktiskt säga: Här vill vi ha en kulturljudszon. Det skulle vara modigt för Stockholm.